

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

Fakulta mezinárodních vztahů

Hlavní specializace: Mezinárodní obchod

Operační program

Vzdělávání pro konkurenceschopnost
(případová studie Pardubického kraje)

Diplomová práce

Vypracovala: Bc. Kateřina Budínská

Vedoucí diplomové práce: doc. PhDr. Pavel Neumann, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Operační program
Vzdělávání pro konkurenceschopnost (případová studie Pardubického kraje)“
vypracovala samostatně. Veškerou použitou literaturu a podkladové materiály uvádím
v příloženém seznamu literatury.

V Praze dne 12. 12. 2012

.....

Podpis

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala vedoucímu mé diplomové práce panu doc. PhDr. Pavlu Neumannovi, Ph.D. za všechny cenné připomínky a rady, které mi poskytl při zpracování mé diplomové práce. Chtěla bych rovněž poděkovat všem, kteří mi pomáhali radou, připomínkami či poskytnutím materiálů.

Seznam použitých zkratek

ARES	Administrativní registr ekonomických subjektů
CD	Kompaktní disk
CF	Cohesion Fund (Fond soudržnosti)
ČR	Česká republika
DPČ	Dohoda o pracovní činnosti
DPH	Daň z přidané hodnoty
DPP	Dohoda o provedení práce
DVVP	Další vzdělávání pedagogických pracovníků
EAFRD	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EAGGF	European Agricultural Guidance and Guarantee Fund (Evropský zemědělský garanční a podpůrný fond)
ERDF	European Regional Development Fund (Evropský fond regionálního rozvoje)
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
EUSF	European Union Solidarity Fund (Fond solidarity)
EVVO	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
FIFG	Financial Instrument for Fisheries Guidance
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb
GG	Globální grant
HDP	Hrubý domácí produkt
ICT	Informační a komunikační technologie
IPA	Instrument for Pre-Accession Assistance
ISPA	Instrument for Structural Policies for Pre-accession
IT	Informační technologie
Kč	Koruna česká

MF	Ministerstvo financí
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NNO	Nestátní nezisková organizace
NUTS	La nomenclature des unités territoriales statistiques
OECD	Organization for Economic Cooperation and Development
OP	Operační program
OP VK	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
OP RLZ	Operační program Rozvoj lidských zdrojů
OSN	Organizace spojených národů
PDF	Portable Document Format
PHARE	Poland and Hungary: Aid for Reconstruction of the Economy
PO	Prioritní osa
SAPPARD	Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development (Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova)
SIPVZ	Státní informační politika ve vzdělávání
SOŠ	Střední odborná škola
SOU	Střední odborné učiliště
SROP	Společný regionální operační program
SZP	Společný zemědělský program
TEN-T	Trans-European Transport Networks
VOŠ	Vyšší odborná škola
VŠ	Vysoká škola
ZŠ	Základní škola

Obsah

Seznam použitých zkratk	4
Úvod	8
1 Implementace strukturálních fondů v ČR	10
1.1 Evropské strukturální fondy	10
1.1.1 Vznik a vývoj strukturálních fondů	11
1.1.2 Základní principy fungování strukturálních fondů	13
1.1.3 Rozpočtové období (programovací cyklus)	14
1.1.4 Popis strukturálních fondů, využití ESF	15
1.2 Evropské strukturální fondy a jejich implementace v ČR	17
1.2.1 Předvstupní období	17
1.2.2 Operační programy a Česká republika	19
1.2.3 Období 2000–2006	20
1.2.4 Období 2007–2013	23
2 OP VK se zaměřením na Pardubický kraj	34
2.1 OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	34
2.1.1 Cíle OP VK	36
2.1.2 Žadatelé OP VK	37
2.1.3 Prioritní osy OP VK	38
2.1.4 Projekty OP VK	40
2.2 OP VK a jeho čerpání v rámci ČR	40
2.2.1 Čerpání OP VK v ČR 2007–2011	41
2.2.2 Čerpání OP VK dle prioritních os	43
2.2.3 Aktuální situace – průběh čerpání	46
2.3 Pardubický kraj	48
2.3.1 Vzdělávání v Pardubickém kraji	48
2.4 Čerpání OP VK v Pardubickém kraji 2007–2013	49
2.4.1 Čerpání OP VK v Pardubickém kraji dle prioritních os	49
2.4.2 Prioritní osa č. 1	49
2.4.3 Prioritní osa č. 3	52
2.4.4 Aktuální situace	53
2.4.5 Individuální granty v Pardubickém kraji	54
2.5 Problémy spojené s čerpáním OP VK	54
2.5.1 Administrativní náročnost projektu	54
2.5.2 Problémy spojené s předfinancováním	55
3 Případová studie využití OP VK v prostředí základní školy	56
3.1 Základní škola Chrast	56
3.2 Příprava projektu a jeho realizace	57
3.2.1 Projektový cyklus	57
3.3 ZŠ Chrast – projekt Učení může být příjemnou hrou	58
3.3.1 Stručný obsah projektu	59
3.4 Fáze přípravná	60

3.4.1 Stanovení cíle projektu	60
3.4.2 Cílová skupina	62
3.4.3 Oprávněnost projektu.....	63
3.4.4 Partnerství projektu.....	64
3.4.5 Oprávněnost finančních prostředků	65
3.4.6 Přínos pro cílovou skupinu	66
3.4.7 Rizika projektu.....	66
3.4.8 Udržitelnost projektu	67
3.4.9 Elektronická žádost, aplikace Benefit7.....	69
3.4.10 Realizační tým	73
3.4.11 Hodnocení a schvalování projektů.....	76
3.5 Fáze realizační.....	78
3.5.1 Klíčové aktivity.....	78
3.6 Monitorování projektu – monitorovací zprávy	81
3.7 Fáze udržitelnosti	84
3.8 Kontroly projektu	84
3.9 EU peníze školám	85
Závěr.....	87
Seznam literatury.....	91
Seznam tabulek.....	96
Seznam grafů	96
Seznam obrázků	96
Seznam příloh.....	96
Přílohy	97

Úvod

Pro svou diplomovou práci jsem si zvolila téma Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (případová studie Pardubického kraje). Toto téma jsem si vybrala v návaznosti na své studium oboru Mezinárodní obchod na Vysoké škole ekonomické v Praze, kde problematika Evropské unie tvořila, byť i okrajově, náplň několika studovaných předmětů. Téma práce mi přijde zajímavé i kvůli tomu, že Evropská unie v současné době více méně ovlivňuje život každého z nás. Výše uvedená oblast je pro mě zajímavou i z hlediska možnosti dalšího využití v budoucím pracovním životě, protože se domnívám, že rozumět čerpání finančních prostředků z Evropské unie je velmi přínosné.

Hlavním cílem mé práce je zmapovat dosažitelnost financí z Evropských strukturálních fondů pro běžné typy základních škol a náročnost realizace již vytvořených projektů v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (dále jen OP VK). Má diplomová práce by měla poskytnout povědomí o problematice evropských strukturálních fondů a jejich konkrétního využití v oblasti školství a vzdělávání nejen odborné veřejnosti, ale i laickému čtenáři, čemuž bude obsah mé práce přizpůsoben.

Svou práci budu členit do tří hlavních kapitol a ty dále do jednotlivých podkapitol, pro které si stanovím, v návaznosti na hlavní cíl, další dílčí cíle. V úvodu práce si stanovím jednotlivé cíle, o jejichž splnění se budu v rámci své diplomové práce snažit a jež se budu snažit vyhodnocovat v průběhu celé práce a jejichž konečné vyhodnocení proběhne v závěru diplomové práce.

V rámci první kapitoly, kterou jsem pojmenovala Implementace strukturálních fondů v ČR, je mým cílem seznámit se v teoretickém a později i konkrétnějším smyslu s fondy Evropské unie. Pro lepší pochopení pozdějších souvislostí se zaměřím na jejich vznik a vývoj, základní principy fungování fondů, zaměřím se konkrétně na strukturální fondy a jejich využití. V souvislosti s těmito fondy bych ráda zmínila i to, jak je čerpání financí z fondů rozděleno do programovacích období, dle čeho toto rozdělení probíhá a zda se jednotlivá období v něčem odlišují. Do této kapitoly také zařadím implementaci fondů Evropské unie na Českou republiku, zvláště pak v souvislosti s možnostmi, které mohou využívat žadatelé v ČR. A to opět jak z hlediska teoretických možností čerpání, tak dále i konkrétní možnosti, jež existují od vstupu do Evropské unie pro české žadatele.

Jelikož je mým tématem především Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, budu se jím zabývat v rámci druhé kapitoly diplomové práce. V této části mé práce bude mým cílem analýza čerpání finančních prostředků z OP VK v rámci České republiky se strukturou, která bude koncepčně odpovídat předchozí části práce. Dalším cílem druhé kapitoly mé diplomové práce, která nese název Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost se zaměřením na Pardubický kraj, je zmapovat využívání čerpání z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost v Pardubickém kraji. V této části práce bude hlavní důraz kladen na projektové žádosti (pro OP VK), které byly podané v Pardubickém kraji. V rámci této kapitoly se budu snažit analyzovat čerpání OP VK v Pardubickém kraji dle jednotlivých prioritních os. Zajímavá pro mě bude aktuální situace v této oblasti v rámci Pardubického kraje. A na závěr této kapitoly bude mojí snahou zmapovat problémy spojené s využíváním finančních prostředků OP VK českými žadateli.

Třetí kapitola, pojmenovaná Případová studie využití Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost v prostředí základní školy, se bude týkat případové studie pro konkrétní základní školu v Pardubickém kraji – a to na Základní školu, Chrast, okres Chrudim a její využití fondů Evropské unie. Tato škola využila prostředků především pro svůj grantový záměr nazvaný Učení může být příjemnou hrou. V návaznosti na strukturu práce a vzhledem k tomu, že tato část práce je praktickou případovou studií, taktéž využiji začátek kapitoly pro obecné vymezení tématu. Nejprve prozkoumám agendu spojenou s podáváním grantové žádosti, což znamená, že budu specifikovat projektový cyklus a zdůvodním, co mě vedlo k výběru právě Základní školy Chrast a jejích projektových aktivit. Následně se zaměřím na jednotlivé kroky projektu jak z obecného hlediska, tak rovnou i na konkrétním příkladě v projektu ZŠ Chrast. Obecně bude mé zaměření i na samotnou realizaci projektu, publicitu projektu a jeho monitorování v podobě monitorovacích zpráv. Podmínkou pro úspěšnost podaných žádostí při jejich zpracování hodnotiteli je jistě také udržitelnost projektu, proto i na tuto část související s projektem zaměřím svou pozornost. V závěru třetí kapitoly uvedu pro porovnání projektový záměr, který podala Základní škola Chrast v rámci první prioritní osy v oblasti podpory 1.4 (projekt MŠMT EU peníze školám), abych zjistila, zda jsou mezi možnostmi čerpání v rámci první prioritní osy nějaké odlišnosti.

V samotném závěru práce bude mým cílem zjistit, zda došlo k naplnění v úvodu stanovených cílů.

1 Implementace strukturálních fondů v ČR

V rámci první kapitoly, kterou jsem pojmenovala Implementace strukturálních fondů v ČR, je mým cílem seznámit se především v teoretickém a později i v praktickém smyslu s fondy Evropské unie. Zaměřím se na vznik a vývoj evropských fondů, zmíním potřebné teoretické souvislosti a nakonec také využití evropských fondů v praxi. V souvislosti s těmito fondy bych ráda zmínila i to, jak je čerpání financí z fondů rozděleno do jednotlivých rozpočtových období, dle čeho toto rozdělení probíhá a zda se jednotlivá období v něčem odlišují. Využití financí z peněz evropských fondů budu ilustrovat především na České republice, ale okrajově se zaměřím i na jiné členské státy EU, především kvůli možnosti porovnání výsledků.

Má diplomová práce se díky zvolenému tématu – Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (případová studie Pardubického kraje) – zabývá konkrétním využíváním finančních prostředků z Evropské unie v oblasti školství a vzdělávání. Dle mého názoru je důležité vycházet při vypracování této práce také z teoretických východisek souvisejících se zvolenou problematikou, aby byla práce srozumitelná i pro čtenáře, který o dané problematice nemá hlubší povědomí. Potřebné definice proto budou zmíněny v následujících podkapitolách první části mé diplomové práce.

1.1 Evropské strukturální fondy

Pokud se budeme snažit definovat pojem strukturální fond Evropské unie, můžeme se setkat například s tímto výkladem. „*Strukturální fondy jsou hlavními finančními instrumenty používanými Evropskou unií pro snížení nesrovnalostí a na podporu hospodářské a sociální soudržnosti v rámci EU.*“¹ Uvedená definice dle mého názoru souvisí se snahou Evropské unie o maximální možné přiblížení a spolupráci členských zemí nejen v oblasti hospodářství, o což se mezi svými členskými státy snaží i méně rozvinutá seskupení států (například zóna volného obchodu), ale i v oblasti sociální. Nejen díky tomuto faktu se Evropská unie od ostatních světových struktur odlišuje a my dnes v souvislosti s EU hovoříme o snaze o vytvoření určité podoby politické unie (i když prozatím je přesnější použití termínu hospodářské a měnové unie). V tomto ohledu je důležité zmínit tři oblasti

¹ WOKOUN, René, Zdeněk LUKÁŠ a Jana KOUŘILOVÁ. Výkladový slovník regionální a strukturální politiky Evropské unie. Praha: IFEC, 2002. Justis: Zelená řada. ISBN 8086412180., str. 144

politiky Evropské unie – konkrétně regionální, sociální a zemědělskou, jež dohromady vytvářely strukturální politiku Evropské unie do konce roku 2006. Od roku 2007 již není zemědělská politika do strukturální politiky EU zařazena, jak bude dále rozebráno v podkapitole Popis strukturálních fondů. Jako nástroj na podporu sociální kooperace mezi členskými zeměmi vznikají v průběhu vývoje EU strukturální fondy.² V této oblasti je dobré zmínit ještě fungování tzv. Kohezního fondu (někdy označovaného jako Fond soudržnosti), který sice nepatří přímo do nástrojů strukturální politiky, ale funguje na podobných sociálních principech. Jak později vyplyne z praktické části diplomové práce, není pomoc příjemcům prostředků strukturálních fondů ze strany Evropské unie automatická, ale naopak se očekává jejich úsilí ve snaze o získání podpory.

1.1.1 Vznik a vývoj strukturálních fondů

Evropská integrace měla již na začátku svého vývoje vytyčené priority, jejichž splnění tvořilo jeden z cílů, s kterými byla zakládána. Kromě hospodářské spolupráce a poválečné stability evropského regionu po druhé světové válce³ se jednalo také o již výše uvedené snižování rozdílů (a snahu o jejich postupné odstraňování rozdílů) právě v hospodářské a sociální úrovni mezi jednotlivými evropskými zeměmi, postupně se připojujícími k této integraci.⁴ Mým cílem není popis vzniku Evropské unie (či jí předcházejících integračních uskupení), ale na pozadí těchto událostí vyzdvihnout vznik a vývoj strukturálních fondů.

Kořeny snah o založení principů spolupráce, myšleno z hlediska sociálních principů, sahají již do padesátých let 20. století, konkrétní stopy můžeme nalézt v Římské smlouvě (přesněji Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství), jež Evropské hospodářské společenství zakládala.⁵ V této smlouvě je uvedeno, že zúčastněné státy vyvinou úsilí, aby dosáhly odstranění hospodářských a sociálních překážek mezi jednotlivými státy, především snižováním - až odstraněním - zaostalosti mezi evropskými regiony spolu se zvyšováním životní úrovně obyvatel států. Takto jednotná a solidární Evropa měla být východiskem

² WOKOUN, René, Zdeněk LUKÁŠ a Jana KOUŘILOVÁ. Výkladový slovník regionální a strukturální politiky Evropské unie. Praha: IFEC, 2002. Justis: Zelená řada. ISBN 8086412180. str. 106

³ *Základní informace o Evropské unii* [online]. [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/basic-information/index_cs.htm

⁴ WOKOUN, René. Regionální a strukturální politika Evropské unie: obecná východiska, implementace a monitorování. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2004. ISBN 80-245-0734-X., str. 3

⁵ BUDÍK, Josef. Evropské strukturální fondy a jejich využívání. 1. vyd. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2009. ISBN 978-80-7408-014-2., str. 10

pro udržení stability a míru v evropském regionu, což byla v době po druhé světové válce aktuální otázka a toto řešení se jevilo jako vhodné.⁶

Součástí Římské smlouvy bylo také vytvoření Evropského sociálního fondu, jehož úkolem mělo být dosažení lepších podmínek při zaměstnávání obyvatel, snižování nezaměstnanosti v oblastech, kde nezaměstnanost dosahovala vysokých hodnot, a zvýšení životní úrovně obyvatel v zájmu zachování sociální stability.⁷

V roce 1962 se další prioritou integrace stala Společná zemědělská politika (dále SZP), v rámci níž byl zřízen Evropský zemědělský orientační a záruční fond (EAGGF – European Agricultural Guidance and Guarantee Fund), jenž měl především sloužit k zajištění financování SZP.⁸ Souvislost výše uvedeného fondu se strukturálními fondy je možné spatřit především v tom, že je jeho orientační část součástí strukturálních fondů.⁹

V dalším vývoji je podstatné především období poloviny 70. let 20. století, kdy došlo k zavedení regionální politiky Evropské unie, které je spojené s nově vzniklým Evropským fondem regionálního rozvoje (tento fond vznikl konkrétně v roce 1975). Tento fond měl sloužit jako nástroj regionální politiky.¹⁰

Téma strukturálních fondů, společně s regionální politikou, se v rámci dalšího vývoje objevuje i v Amsterodamské smlouvě a v Agendě 2000.¹¹ Tento fakt dokládá skutečnost, že řídicí orgány evropské integrace kladly na toto téma značný důraz a snažily se o rozpracování hlubší koncepce a její integraci do základních pilířů společenství.

Je běžné, že po letech fungování je třeba stávající politiky reformovat a modernizovat s ohledem na vývoj integrace, k čemuž dochází i v případě regionální (potažmo strukturální) politiky EU. První reformní kroky sledujeme v roce 1988, kdy došlo ke sloučení regionální, zčásti sociální a zemědělské politiky pod jednotný pojem strukturální politika, jak jsem již uvedla výše. Následovala další reforma v roce 1993,

⁶Smlouva o Evropské unii. *EUR-Lex: Přístup k právu Evropské unie* [online]. [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/cs/treaties/index.htm#founding>, str. I/CS 7

⁷Smlouva o Evropské unii. *EUR-Lex: Přístup k právu Evropské unie* [online]. [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/cs/treaties/index.htm#founding>, str. I/CS 9

⁸Evropský zemědělský garanční a podpůrný fond (EAGG). EurActiv.cz [online]. [cit. 2012-03-15]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/index.php?id=evropskyzemedelsky-garancni-a-p>

⁹Evropský zemědělský garanční a podpůrný fond (EAGG). EurActiv.cz [online]. [cit. 2012-03-15]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/index.php?id=evropskyzemedelsky-garancni-a-p>

¹⁰WOKOUN, René. Regionální a strukturální politika Evropské unie: obecná východiska, implementace a monitorování. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2004. ISBN 80-245-0734-X. str. 4

¹¹WOKOUN, René. Regionální a strukturální politika Evropské unie: obecná východiska, implementace a monitorování. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2004. ISBN 80-245-0734-X. str. 4

kdy byl zřízen Fond soudržnosti.¹² Dále tato politika čelila rozšiřujícímu se počtu členů a tím také vznikající diverzifikaci mezi dříve a nově přijatými státy EU. Reformní tendence se strukturálních fondů dotýkají na začátku každého dalšího programovacího období.

1.1.2 Základní principy fungování strukturálních fondů

Předchozí podkapitola byla zaměřena na vznik evropských strukturálních fondů. Čerpání prostředků z Evropské unie ovšem nefunguje nahodile, tudíž je podstatné také zmínit základní principy, kterými se řídí fungování evropských strukturálních fondů.

„*Princip koncentrace*“ – znamená, že využívání a alokování prostředků ze strukturálních fondů má být konkrétní, efektivní a dle předem určených a definovaných cílů. Dle tohoto principu by se měly prostředky využívat v oblastech, kde jsou nejpotřebnější a kde jejich využití bude dosahovat největší efektivity.

„*Princip partnerství*“ – pod tímto pojmem je možné si představit kooperaci mezi orgánem evropské unie a orgány státu přijímajícího podporu. Ze strany EU se jedná především o Komisi, která pak dále spolupracuje s národními orgány. Komunikace bývá delegována až na regionální a místní orgány státu, ze kterého pochází žadatel finančních prostředků strukturálních fondů. Dle mého názoru je tento princip důležitý a zároveň představuje složitý proces, kdy musí být zajištěna spolupráce na dobré úrovni od orgánů EU až po konečného žadatele.

„*Princip programování*“ – další z principů fungování strukturálních fondů se zaměřuje na určení časového horizontu, po který je možné využít prostředků strukturálních fondů. V jedné z následujících podkapitol bude věnován prostor rozpočtovým obdobím, na která se využívání prostředků dělí.

„*Princip adicionality*“ – tento princip předpokládá, že nebude konkrétní problém řešen pouze prostředky z Evropské unie, ale že financování daného projektu Evropskou unií bude pouze doplňkové. Daný členský stát se musí na financování projektu spolupodílet, není možné, aby danou oblast financovaly pouze a jedině prostředky ze strukturálních fondů EU a nikoli z rozpočtů jednotlivých členských zemí.

¹² WOKOUN, René, Zdenek LUKÁŠ a Jana KOUŘILOVÁ. Výkladový slovník regionální a strukturální politiky Evropské unie. Praha: IFEC, 2002. Justis: Zelená řada. ISBN 8086412180. str. 107

„*Princip monitorování a vyhodnocování*“ – poskytnutí finančních prostředků ze strukturálních fondů je dále podmíněno pravidelným monitoringem alokace čerpaných prostředků. S tímto principem se žadatel o podporu setkává v průběhu celého dotačního procesu. Způsob, jakým bude prováděno vyhodnocování jednotlivých aktivit projektu, musí být stanoven již na samém začátku v projektové žádosti, monitoring se provádí v průběhu realizace projektu a ke zpětné kontrole jak finanční, tak i věcné stránky projektu dochází po jeho ukončení.

„*Princip solidarity*“ – jak již název samotného principu napovídá, jedná se o rozdělování finančních prostředků mezi členskými zeměmi EU. Zjednodušeně řečeno tento princip funguje tak, že bohatší (rozuměno více vyspělé) státy EU přispívají do rozpočtu Evropské unie prostředky, jež jsou následně rozděleny státům, jež tuto finanční podporu potřebují (tedy méně vyspělým).

„*Princip subsidiarity*“ – princip, který je využíván od reformy strukturální politiky v podobě Maastrichtské smlouvy, hovoří o potřebě delegování rozhodovacího procesu na nejnižší možnou úroveň v přijímajícím státě, pokud je to jen možné, až ke konečnému žadateli.¹³

1.1.3 Rozpočtové období (programovací cyklus)

Dříve než přistoupím k popisu jednotlivých strukturálních fondů a jejich základních charakteristik, je mým cílem seznámení se základním rozlišením rozpočtových období, pomocí kterých se čerpání prostředků dělí. Ve své podstatě se jedná o cykly trvající sedm let. V rámci těchto cyklů jsou stanoveny určité prioritní oblasti, do kterých budou finanční prostředky z EU alokovány. V souladu s těmito oblastmi dochází ke stanovování prioritních úseků jednotlivými členskými zeměmi (konkrétně se tento dokument nazývá Národní strategický referenční rámec). Na každé sedmileté období je vypracován finanční rozpočet, který bude ze strukturálních fondů poskytnut a dojde ke stanovení základních cílů, jejichž naplnění je v průběhu cyklu monitorováno a po skončení cyklu vyhodnocováno. Pro každé programovací období jsou vypracovány dokumenty – nejprve orgány Evropské unie a v jejich souladu jednotlivými zeměmi.

¹³ WOKOUN, René, Zdeněk LUKÁŠ a Jana KOUŘILOVÁ. Výkladový slovník regionální a strukturální politiky Evropské unie. Praha: IFEC, 2002. Justis: Zelená řada. ISBN 8086412180. str. 5-7

České republiky se týkala dvě programovací období. Konkrétně období v letech 2000–2006, kterého se Česká republika účastnila až od svého vstupu do Evropské unie v roce 2004, a nynější programovací období pro roky 2007–2013.¹⁴

1.1.4 Popis strukturálních fondů, využití ESF

V podkapitole 1.1 Strukturální fondy jsem zmínila, že strukturální politika je tvořena regionální, sociální a zemědělskou politikou. Tento fakt platil ovšem beze zbytku pouze do konce minulého programovacího období (tedy do roku 2006), v nynější době došlo ke změnám ve struktuře fondu, které budou popsány níže. V následující podkapitole stručně charakterizují pojem strukturální fondy Evropské unie a k jednotlivým fondům přidám stručný popis jejich náplně.

Tabulka 1: Evropské fondy

FONDY EU		
Fondy	Programovací období 2004–2006	Programovací období 2007–2013
Strukturální fondy	Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)	Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)
	Evropský sociální fond (ESF)	Evropský sociální fond (ESF)
	Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (EAGGF)	(-)
	Finanční nástroj pro řízení rybolovu (FIFG)	(-)
Fond soudržnosti (CF)	(+)	(+)
Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD)	(-)	(+)
Evropský rybářský fond	(-)	(+)
Komunitární programy	(+)	(+)
Fondy předvstupní pomoci	PHARE	IPA
	SAPARD	
	ISPA	
Fond solidarity (EUSF)	(+)	(+)
Finanční nástroje regionální politiky	(-)	JASPERS
		JEREMIE
		JESSICA

Zdroj: *Abeceda fondů Evropské unie 2007-2013*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, 2007, str. 2. Úprava tabulky vlastní, (+) znamená existenci fondu, (-) fond v daném období neexistoval

Tabulka 1: Evropské fondy ilustruje fakt, že do roku 2006 byly strukturální fondy tvořeny Evropským fondem regionálního rozvoje (dále ERDF), Evropským sociálním fondem (dále ESF), Evropským zemědělským podpůrným a záručním fondem (dále EAGGF) a Finančním nástrojem pro řízení rybolovu (dále FIFG). Pro období 2007–2013 se ovšem v rámci strukturálních fondů setkáváme již jen

¹⁴ Abeceda fondů Evropské unie 2007-2013. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, 2007, str. 5

s ERDF a ESF.¹⁵ V novém programovacím období nedošlo pouze k zeštíhlení skladby strukturálních fondů, jakožto nástrojů finanční pomoci, ale také ke zpřesnění cílů, na něž se strukturální fondy zaměřovaly, jak dokládá níže uvedená Tabulka 2: Změny ve struktuře cílů a finančních nástrojů. Z tabulky vyplývá, že v nynějším programovacím období se Evropská unie zaměřuje na tři základní cíle – Konvergence, Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a Evropská územní spolupráce. Tyto cíle a rozdělování finančních prostředků se promítá i do strukturální politiky EU.

Tabulka 2: Změny ve struktuře cílů a finančních nástrojů

Změny ve struktuře cílů a finančních nástrojů			
2000–2006		2007-2013	
Cíle	Finanční nástroj	Cíle	Finanční nástroj
Soudržnost	Fond soudržnosti	Konvergence	Fond soudržnosti
Cíl 1	ERDF ESF EAGGF – orientační sekce FIFG		ERDF ESF
Cíl 2	ERDF ESF	Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	ERDF ESF
Cíl 3	ESF	Evropská územní spolupráce	ERDF
INTERREG	ERDF		
URBAN	ERDF		
EQUAL	ESF		
LEADER +	EAGGF – orientační sekce		
Rozvoj venkova a restrukturalizace rybolovu mimo rámec Cíle 1	EAGGF – záruční sekce FIFG	Problematika rozvoje venkova a rybolovu není nadále součástí politiky soudržnosti, ale řadí se pod Společnou zemědělskou politiku.	
9 cílů a iniciativ	6 finančních nástrojů	3 cíle	3 finanční nástroje

Zdroj: Abeceda fondů Evropské unie 2007-2013. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, 2007 str. 4, úprava tabulky vlastní

Nejpodstatnější částí strukturálních fondů je Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF). Tento fond je využíván pro naplnění všech tří cílů stanovených pro současné programovací období, jak nám dokládá výše zmíněná Tabulka č. 2 a v rámci tohoto fondu je alokováno největší množství finančních prostředků¹⁶, které jsou určeny pro jednotlivé cíle z rozpočtu EU stanoveného pro programovací období. Tento fond přispívá především k obnově a posílení prosperity hospodářství jednotlivých členských zemí.

Pro účely této diplomové práce je ovšem podstatnější Evropský sociální fond (ESF). Zaměření jeho pomoci se dotýká zkoumané oblasti vzdělávání. Prostředky

¹⁵ Abeceda fondů Evropské unie 2007-2013. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, 2007, str. 2-3

¹⁶ Abeceda fondů Evropské unie 2007-2013. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, 2007, str. 4

z Evropského sociálního fondu jsou využívány například na snížení nezaměstnanosti (respektive zvyšování zaměstnanosti) a celkové rozvíjení lidského kapitálu. Z ESF je podporováno další vzdělávání zaměstnanců, rekvalifikační kurzy a další aktivity vedoucí k aktivnímu zvyšování zaměstnanosti v členských zemích EU, do nichž spadají pojmy, jako jsou rovné příležitosti pro pracující či opětovné začleňování nezaměstnaných po dobu delší než jeden rok.¹⁷

1.2 Evropské strukturální fondy a jejich implementace v ČR

Následující kapitola zmapuje fungování čerpání strukturálních fondů EU v České republice. Česká republika, jako členský stát EU, využívá prostředků Evropské unie již druhé programovací období.

1.2.1 Předvstupní období

Evropská unie ovšem neposkytuje finanční pomoc pouze svým členským státům, ale právě prostřednictvím strukturálních fondů se snaží finančně podporovat už i kandidátské státy. Jedná se o takzvanou předvstupní pomoc. Co do rozsahu byla tato poskytnutá péče nejpatrnější především před tzv. východním rozšířením, kdy se měla Evropská unie rozšířit o transformující se ekonomiky z řad postkomunistických zemí, kdy bylo patrné, že rozdíly mezi původními členskými státy Evropské unie a právě nově přistoupivšími zeměmi budou značné.

Za účelem poskytování této finanční pomoci byl zřízen program Phare. Tento program funguje od roku 1989, přestože jeho prostředky mělo původně využívat pouze Polsko a Maďarsko (odtud Phare – Poland and Hungary: Aid for Reconstruction of the Economy), pomoc nakonec putovala do 13 zemí, včetně České republiky. Jak jsem uvedla výše, tento fond byl primárně určen pro země transformující se po pádu komunistického režimu na tržní hospodářství. Od roku 1994 je využíván jako forma finanční podpory kandidátských zemí EU. Kandidátským zemím pomáhá s plněním podmínek nutných ke vstupu do Evropské unie. Jeho výhodou je zajisté zejména fakt, že se každé zemi přizpůsobí na oblast, ve které je pro ni pomoc nejpotřebnější, tudíž není programem s univerzálním použitím.¹⁸ Program Phare fungoval spolu s dalšími programy a nástroji předvstupní pomoci pro

¹⁷ Abeceda fondů Evropské unie 2007-2013. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, 2007, str. 4

¹⁸ WOKOUN, René, Zdeněk LUKÁŠ a Jana KOUŘILOVÁ. Výkladový slovník regionální a strukturální politiky Evropské unie. Praha: IFEC, 2002. Justis: Zelená řada. ISBN 8086412180. str. 80

kandidátské země (ISPA, SAPARD, Předvstupní pomoc Turecku, Cards) do konce programovacího období 2000 – 2006.

Po programovacím období 2000 – 2006 byly tyto nástroje nahrazeny jedním programem – IPA (IPA = Instrument for Pre-accession Assistance)¹⁹. Domnívám se, že i v tomto kroku můžeme pozorovat snahu Evropské unie o zjednodušení, zpřehlednění a o postupné snižování institucionalizovanosti organizace.

Na začátku využívání se pro Českou republiku z fondu Phare uvolňovaly prostředky na obnovu a ochranu životního prostředí, v dalších letech využívání programu Phare se i Česká republika soustředila na oblasti transformace ekonomiky, tvorbu tržního hospodářství. Česká republika uzavřela v roce 1993, jako každá kandidátská země, s Evropskou unií Asociační dohodu, která je nezbytnou součástí předvstupních jednání. Do vstupu České republiky do Evropské unie docházelo k čerpání finančních prostředků do potřebných oblastí ekonomiky tak, aby Česká republika byla plně připravena na vstup do EU. Jako příklad bych uvedla investice do institucionálního uspořádání ČR či sjednocování standardů s Evropskou unií.²⁰ Velmi významnou oblastí podpory byla i tzv. přeshraniční spolupráce. Tato spolupráce spočívala především ve zlepšení životní a hospodářské úrovně v regionech sousedících s členskými státy Evropské unie (v případě České republiky se jednalo o spolupráci s Německem a Rakouskem) díky navázání mezistátní spolupráce.²¹

Česká republika v rámci čerpání předvstupních finančních prostředků z fondu Phare získala 27, 46 miliard Kč.²²

Tato suma byla Českou republikou vyčerpána do roku 2000. Co se týče objemu finančních prostředků, jedná se zřejmě o nemalou finanční podporu, porovnáme-li ovšem tuto sumu s celkovými finančními prostředky, které byly z fondu Phare určeny pro deset kandidátských zemí tzv. východního rozšíření (spolu s ČR tedy byly prostředky přiděleny také pro Estonsko, Maďarsko, Polsko, Slovinsko, Kypr, Slovensko, Lotyšsko, Litvu) zjistíme, že z celkových 400 miliard určených v rozmezí let 1989–1999 pro tyto země, vyčerpala Česká republika nepříliš významný podíl.

¹⁹Předvstupní pomoc: Phare. *Euroskop.cz: Věcně o Evropě* [online]. [cit. 2012-03-15]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/168/sekce/predvstupni-pomoc/>

²⁰Phare. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. [cit. 2012-03-15]. Dostupné z: www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/phare90_95_pdf.pdf, str. 6

²¹Phare. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. [cit. 2012-03-15]. Dostupné z: www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/phare90_95_pdf.pdf, str. 6, str. 6

²²Předvstupní pomoc: Phare. *Euroskop.cz: Věcně o Evropě* [online]. [cit. 2012-03-15]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/168/sekce/predvstupni-pomoc/>

1.2.2 Operační programy a Česká republika

Dříve než začnu s charakterizováním jednotlivých programovacích období v České republice, nastíním obecně způsob, jakým funguje v České republice čerpání strukturálních fondů.

Pokud chce členská země využít možnosti čerpat finanční prostředky ze strukturálních fondů Evropské unie, musí mít připraveny (a samozřejmě také ze strany Evropské unie odsouhlaseny) tzv. operační programy. Operační programy tvoří elementární dokument pro každou jednotlivou oblast podpory. Tyto operační programy se v každém programovacím období liší, protože jsou vytvářeny pro další programovací období vždy operační programy nové. Každý operační program má na starosti popis hlavních účelů a záměrů v tematické oblasti pro stanovené programovací období a zároveň také konkretizuje žadatele o finanční podporu či řídicí orgány odpovědné za danou tematickou oblast.

V rámci tohoto teoretického úvodu zmíním ještě hierarchii orgánů, s nimiž se později v této diplomové práci setkáme. Každý operační program má svůj řídicí orgán, který odpovídá za provedení (uskutečnění) operačního programu. Řídicí orgán spolupracuje s auditním orgánem, který se specializuje na kontrolní činnost a jehož práce by měla být zcela nestranná a nezávislá na ostatních člancích programovacího řetězce. V České republice vykonává funkci tohoto auditního orgánu Ministerstvo financí České republiky. Auditní orgán (i řídicí orgán) spolupracuje s Monitorovacím výborem.

Monitorovací výbor již není pouze jeden, ale svůj vlastní má každý operační program. Výbor dohlíží na plnění stanovených cílů, na prováděné postupy, kontroluje správnost čerpání finančních prostředků či výběr projektů pro podporu v rámci Tematických operačních programů.

V rámci hierarchie řízení strukturálních fondů se o úroveň níže než řídicí orgány nacházejí zprostředkující subjekty. V této souvislosti hovoříme o subjektech, kterým jsou delegovány určité kompetence orgánu řídicího. Jejich úkol spočívá nejen v kontrole plnění cílů operačního programu, ale mohou sloužit i jako poradní orgán pro žadatele prostředků.

Konečným článkem řetězce jsou příjemci. Ti bývají v každém jednotlivém operačním programu konkretizováni (zda se jedná o jedince, orgány veřejné správy, podnikatelské subjekty a další).

Příjemci finančních prostředků spolupracují s Platebním a certifikačním orgánem, který má na starosti finanční stránku čerpání prostředků ze strukturálních fondů. Jejich úkolem je přijímat prostředky z EU a proplácet finanční prostředky příjemcům podpory. Platební a certifikační orgán je v České republice zastoupen pouze v podobě Ministerstva financí České republiky.²³

1.2.3 Období 2000–2006

V této kapitole se vrátím k popisu čerpání strukturálních fondů EU Českou republikou, konkrétně nyní pro programovací období 2000–2006. Česká republika vstoupila do Evropské unie k 1. 5. 2004, proto jako členský stát částečně využívá strukturálních fondů až z programovacího období 2000–2006, konkrétně z období 2004–2006. Objem finančních prostředků, jež se podařilo České republice v období 2004–2006 z evropských strukturálních fondů za toto období čerpat, se rovnal hodnotě 80 miliard Kč.²⁴

Strukturální fondy poskytovaly České republice v tomto období možnost čerpání v rámci tří cílových oblastí. Níže uvedená Tabulka 3: Finanční prostředky ze strukturálních fondů EU 2004-2006 dokládá rozložení celkových finančních prostředků alokovaných v České republice dle jednotlivých cílů.

Tabulka 3: Finanční prostředky ze strukturálních fondů EU 2004 - 2006

	2004–2006	2004	2005	2006
Strukturální fondy	1 584,40	381,50	528,90	674,00
Cíl 1	1 454,30	339,00	485,50	629,80
Cíl 2	71,30	23,30	23,80	24,20
Cíl 3	58,80	19,20	19,60	20,00

Zdroj: *Programy 2000-2006. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Strukturální fondy [online]. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.strukturalnifondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006>, uvedeno v mil. eur v cenách běžného období, úprava tabulky vlastní*

Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že největší objem prostředků byl ze strukturálních fondů žadatelům z České republiky přidělen v roce 2006 a to v rámci Cíle 1. Rozdělení strukturálních fondů na jednotlivé Cíle probíhalo podle kritéria vyspělosti regionu. Regiony České republiky, ve kterých činil HDP méně než 75 % průměru Evropské unie na obyvatele, spadaly pod Cíl 1. V České republice se tak jednalo o 13 krajů, jedinou výjimkou, jež čerpala finanční prostředky z oblasti Cíl 2 a 3, byl region Praha.

²³ Abeceda fondů Evropské unie 2007-2013. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, 2007 str. 8

²⁴ Programy 2000-2006. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strukturální fondy* [online]. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.strukturalnifondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006>

Cíl 1 se dále dělil na Operační programy. Žadatelé si z těchto operačních programů vybírali s přihlédnutím k oblasti, jíž se jejich konkrétní žádosti týkaly.

V období 2004–2006 byly stanoveny následující Operační programy:

- OP Infrastruktura
- OP Průmysl a podnikání
- OP Rozvoj lidských zdrojů
- OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství
- Společný regionální operační program²⁵

OP Infrastruktura se zabýval podporou projektů v oblasti životního prostředí a udržitelnosti rozvoje, spolu s rozvíjením dopravní infrastruktury a snahou o minimalizaci negativních dopadů, které by takový rozvoj mohl přinést na životní prostředí. Gestorem tohoto programu bylo v České republice Ministerstvo životního prostředí.

OP Průmysl a podnikání byl v působnosti Ministerstva průmyslu a obchodu a jeho hlavním účelem bylo podporování rozvoje českého průmyslu především ve smyslu rozvoje jeho efektivity a odolnosti vůči zahraniční konkurenci.

Ministerstvo práce a sociálních věcí se stalo na předchozí programovací období (tedy 2000–2006) gestorem OP Rozvoj lidských zdrojů. V rámci tohoto operačního programu byly žadatelům poskytovány finanční prostředky na podporu zaměstnanosti v jednotlivých regionech. Finanční prostředky vynaložené do této oblasti měly pomoci zkvalitnit pracovní sílu, zvýšit její konkurenceschopnost.

OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství spadalo do kompetence Ministerstva zemědělství. Tento operační program měl pomoci českým zemědělcům přizpůsobit se novým podmínkám vyplývajícím ze vstupu České republiky do Evropské unie, napomoci zvýšit jejich konkurenceschopnost v evropském prostředí, modernizovat zemědělský systém. Jak je z názvu patrné, pozornost byla v rámci tohoto programu také věnována akcím potřebným na rozvoj venkova.

V souvislosti s operačními programy je posledním zmíněným v rámci Cíle 1 pro období 2000–2006 (respektive 2004–2006) Společný regionální operační program (dále SROP). Od výše uvedených operačních programů se ovšem SROP odlišuje. Nemůžeme hovořit o typickém operačním programu, ale spíše dokumentu, který

²⁵Programy 2000-2006. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strukturální fondy* [online]. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.strukturalnifondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006>

sjednocoval a do jisté míry koordinoval podporu ze strukturálních fondů pro Českou republiku (protože stále hovoříme o Cíli 1, tudíž kromě Prahy).²⁶

Následující Tabulka 4: Operační programy a strukturální fondy navazuje na podkapitulu 1.1.4 Popis strukturálních fondů, kde jsem stručně charakterizovala jednotlivé strukturální fondy EU. Tato tabulka propojuje jednotlivé strukturální fondy a operační programy a procentuálně vyjadřuje to, jak byly jednotlivé operační programy navázány na strukturální fondy.

Tabulka 4: Operační programy a strukturální fondy

Operační program	OP	ERDF	ESF	EAGGF	FIFG
OP Infrastruktura	16,94	16,94			
OP Průmysl a podnikání	17,94	17,94			
OP Rozvoj lidských zdrojů	21,92		21,92		
OP Rozvoj venkova a multifunkčnízemědělství	11,96			11,46	0,50
SROP	31,24	27,99	3,25		
Celkem	100,00	62,87	25,17	11,46	0,50

Zdroj: *Programy 2000-2006: Operační programy. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Strukturální fondy*[online]. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2004-2006/Operacni-programy, uvedená čísla jsou v %, úprava tabulky vlastní

Jak jsem již uvedla výše, České republiky vyjma Prahy se týkal Cíl 1. Zbývá ovšem alespoň stručně nastínit i Cíl 2 a Cíl 3. Tyto cíle se od prvního liší nejen regionem příjemce podpory, ale také tím, že v souvislosti s nimi nehovoříme o operačních programech, jak tomu bylo v Cíli 1. Místo operačních programů se hovoří o Jednotných programových dokumentech (pro Cíl 2, pro Cíl 3). Cíl 2 se zaměřoval na rozvoj hlavního města ČR v tom smyslu, aby Praha obstála v konkurenci ostatních evropských hlavních měst a aby se zlepšilo prostředí města. Tento program kladl také velký důraz na životní prostředí. V rámci tohoto programu byly stanoveny tři prioritní oblasti.²⁷

Cíl 3 se v souvislosti s Prahou zaměřoval na její obyvatelstvo. V rámci programu bylo hlavní prioritou na jedné straně zvýšení zaměstnanosti v regionu, zkvalitnění pracovní síly a na druhé straně také zvýšení konkurenceschopnosti

²⁶Programy 2000-2006: Operační programy. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strukturální fondy*[online]. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2004-2006/Operacni-programy

²⁷Jednotný programový dokument pro Cíl 2. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strukturální fondy*[online]. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/93ed8b0e-fd02-4f87-a6f6-4f9998ab41b2/JEDNOTNY-PROGRAMOVY-DOKUMENT-PRO-CIL-2

stávajících zaměstnavatelů v regionu, jakožto i podpora využití vědeckotechnického pokroku.²⁸

Programovací období 2004–2006 bylo pro Českou republiku v mnohém velkou změnou. Domnívám se, že změnou byl již samotný fakt, že Česká republika vstoupila do Evropské unie, což přineslo mnohé nové situace ve všech životních sférách (myšleno úřední, pracovní, či soukromou) a dotklo se každého obyvatele republiky. Právě adaptace na změny související se vstupem do EU a také zajisté krátký čas, po který Česká republika prakticky vstoupila do již probíhajícího období (pouze dva roky), mohly zpočátku zapříčinit pomalejší rozjezd čerpání prostředků ze strukturálních fondů v České republice. Přesto bych toto období hodnotila pozitivně. Dle mého názoru bude ale jistě zajímavější hodnocení programovacího období následujícího, kterého se Česká republika účastnila od začátku do konce a ve kterém došlo zcela jistě k vyčerpání většího objemu finančních prostředků.

1.2.4 Období 2007–2013

Následující programovací období 2007–2013 již Česká republika využívá v celém jeho rozsahu. Jelikož se v současné době nacházíme téměř na konci zmiňovaného období, kdy již téměř nedochází k vypisování dalších výzev, bude jistě zajímavé sledovat, jak bude toto programovací období pro Českou republiku hodnoceno.

V úvodu této podkapitoly nejprve provedeme srovnání s programovacím obdobím 2000–2006. Uvedla jsem, že v letech 2004–2006 Česká republika čerpala prostředky ze strukturálních fondů EU v rámci tří cílových oblastí (Cíl 1, Cíl 2, Cíl 3). V programovacím období 2007–2013 ovšem došlo k výraznějším změnám. Nehovoříme zde již o Cílech, ale finanční pomoc ze strukturálních fondů dělíme do čtyř oblastí. V současném programovacím období hovoříme o Tematických operačních programech, Regionálních operačních programech, Operačním programu Praha a o Evropské územní spolupráci.²⁹

První z uvedených, Tematické operační programy, se dále dělí na jednotlivé operační programy, jak již jeho samotný název napovídá, podle oblastí, do kterých mají být žádosti – následně přidělené finanční prostředky – alokovány.

²⁸Jednotný programový dokument pro Cíl 3. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strukturální fondy* [online]. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006/Jednotneprogramove-dokumenty/JEDNOTNY-PROGRAMOVY-DOKUMENT-PRO-CIL-3>

²⁹Programy 2007-2013. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strukturální fondy* [online]. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.strukturalnifondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013>

Jedná se o následující operační programy:

- Integrovaný operační program
- OP Podnikání a inovace
- OP Životní prostředí
- OP Doprava
- OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- OP Výzkum a vývoj pro inovace
- OP Lidské zdroje a zaměstnanost
- Operační program Technická pomoc³⁰

Tyto výše uvedené operační programy fungují na celostátní bázi a jsou poskytovány, jak jsem již uvedla, žadatelům dle oborového zaměření. Dále ovšem v rámci tohoto programovacího období mohou podávat své žádosti i žadatelé na regionálních úrovních, čemuž jsou uzpůsobeny Regionální operační programy.

Regionální operační programy člení Českou republiku do sedmi regionálních operačních jednotek. Tyto územní jednotky jsou na úrovni NUTS II. Definice územních jednotek NUTS (z francouzského *La nomenclature des unités territoriales statistiques*) znamená rozdělení větších územních celků na menší. Evropská unie tohoto využívá z několika důvodů. Jednak kvůli statistickým potřebám (aby jakékoli statistické měření bylo smysluplné, je lepší, když jsou pozorované jednotky rozdělovány na základě shodných prvků) a dále také právě kvůli čerpání prostředků ze strukturálních fondů, kdy jsou právě na základě systému územních jednotek jednotlivé územní jednotky začleňovány pod určité programy.

V České republice nacházíme územní jednotku NUTS I, která zahrnuje oblast celé České republiky. Dále poté jednotky NUTS II, kterých je osm. Tyto jednotky nekorespondují s teritoriálním rozložením jednotlivých krajů, ale mnohdy v rámci nich dochází ke spojování krajů ve větší region (např. Liberecký kraj by byl příliš malou územní jednotkou, aby mohl být samostatně označován úrovní NUTS II).³¹ Konkrétně v České republice jsou následující jednotky spadající pod označení NUTS II: Severozápad, Severovýchod, Střední Čechy, Jihozápad, Jihovýchod, Moravskoslezsko, Střední Morava a Praha. Regionální operační program je určen právě pro výše vyjmenované regiony, žádosti o dotační tituly (respektive lépe řečeno

³⁰Programy 2007-2013. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strukturální fondy* [online]. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.strukturalnifondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013>

³¹ WOKOUN, René, Zdeněk LUKÁŠ a Jana KOUŘILOVÁ. *Výkladový slovník regionální a strukturální politiky Evropské unie*. Praha: IFEC, 2002. Justis: Zelená řada. ISBN 8086412180, str. 76-78

místo určení finanční podpory) musí pocházet z těchto regionů.³² Následující Obrázek 1: Mapa NUTS II znázorňuje geografické rozdělení regionálních operačních programů stupně NUTS II v České republice.

Obrázek 1: Mapa NUTS II

Zdroj: Mapa regionů NUTS 2. Státní zemědělský intervenční fond [online]. [cit. 2012-09-20]. Dostupné z: www.szif.cz/irj/portal/anonymous/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fop%2F1092419159921.pdf

Region Praha tvoří, stejně jako v předchozím programovacím období, výjimku. Jelikož, jak jsem již uvedla v podkapitole Předvstupní období, splňuje jako jediný region podmínku EU týkající se výše HDP na obyvatele (tedy dosahuje více než 75 % průměru EU v HDP na obyvatele), platí pro tento region jiné podmínky při poskytování prostředků ze strukturálních fondů než pro ostatní regiony. Praha proto tvoří samostatný Operační program Praha, který se dále člení na dva operační programy – OP Praha Konkurenceschopnost a OP Praha Adaptabilita.³³ Oba dva operační programy jsou v gesci Magistrátu hlavního města Prahy, na rozdíl od Tematických operačních programů, jejichž gestory jsou jednotlivá ministerstva v souvislosti s danou oblastí a dle působnosti resortů.

Poslední, čtvrtou, výše zmíněnou oblastí čerpání prostředků v ČR pro období 2007–2013 je Evropská územní spolupráce. Navazuje na předchozí programovací období a čerpání prostředků již z předvstupního období – fond Phare, kdy se řešila přeshraniční spolupráce.

³²Programy 2007-2013. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strukturální fondy* [online]. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.strukturalnifondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013>

³³Programy 2007-2013. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strukturální fondy* [online]. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.strukturalnifondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013>

V rámci Evropské územní spolupráce jsou realizovány přeshraniční projekty, které Česká republika realizuje se svými sousedními státy (jež jsou také členy Evropské unie, což je nutnou podmínkou spolupráce).

Česká republika tak například má Program přeshraniční spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007–2013. V rámci Evropské územní spolupráce jsou kromě příhraniční spolupráce ještě Operační program Mezinárodní spolupráce, jenž je společný pro všechny členské státy Evropské unie a jehož náplň spočívá v projektech na podporu spolupráce veřejných institucí členských zemí a Operační program Nadnárodní spolupráce, jehož projekty jsou zaměřeny na spolupráci mezi státy EU. Česká republika spadá v rámci rozdělení do Střední Evropy (společně s Rakouskem, Polskem, Maďarskem, Slovinskem, Slovenskem a částmi Německa, a Itálie). Operační program Národní spolupráce je opět zaměřen na orgány veřejné správy, spolupráci mezi nimi (především v podobě výměny zkušeností a praktických poznatků).³⁴

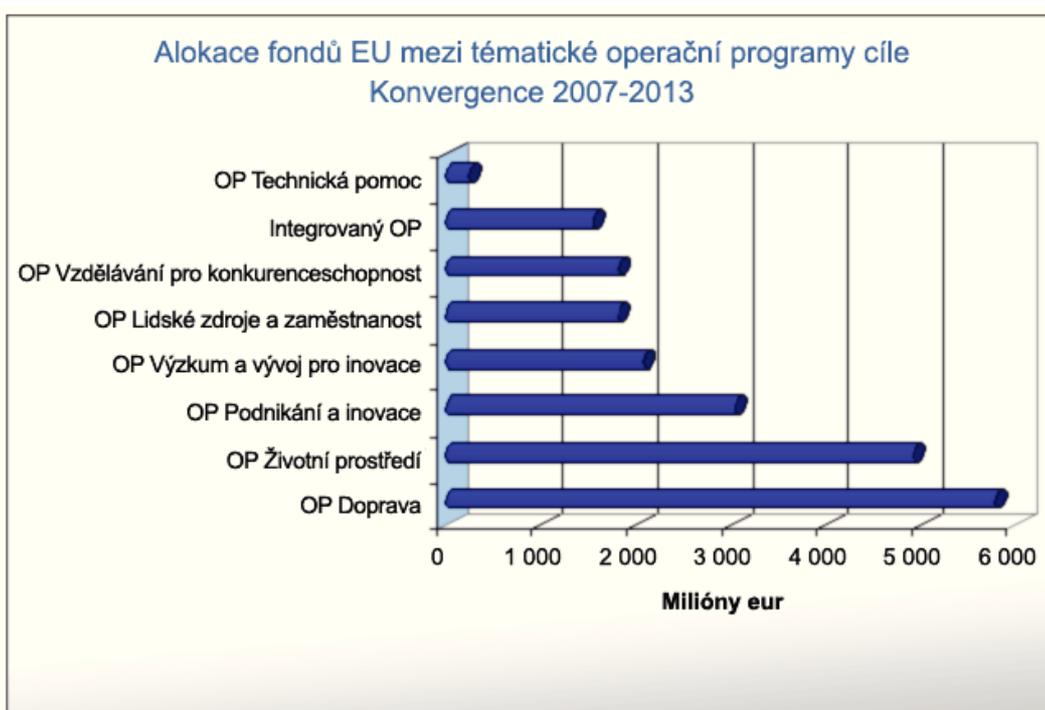
Pro potřeby této diplomové práce je z mého pohledu nejzajímavější skupina Tematických operačních programů. Operační programy jsou v tomto programovacím období 2007–2013 zaštiťovány pod cílem Konvergence. Je nutné uvědomit si, že ne všechny níže uvedené operační programy jsou hrazeny pouze z prostředků strukturálních fondů EU. V některých operačních programech dochází ke sdružení finančních prostředků EU. Jako příklad uvádím OP Doprava a OP Životní prostředí, které jsou financovány ještě z Fondu soudržnosti (u těchto operačních programů se liší i žadatelé podpory, protože z takto financovaných programů může žádat o podporu celá Česká republika, tudíž i region Praha, který je v jiných oblastech řešen samostatně, jak je uvedeno výše). Dále je také podstatné, že některé operační programy jsou označovány jako víceúčelové (opět je zde odlišný způsob čerpání prostředků – v tomto případě se využívají ještě prostředky cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a operační programy mají opět působnost po celé České republice). Jedná se o operační programy OP Lidské zdroje a zaměstnanost, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, Integrovaný operační program a OP Technická pomoc. Na Tematické operační programy má být v tomto programovacím období alokováno 21,2 miliard eur z cíle Konvergence a dalších

³⁴Programy 2007-2013. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strukturální fondy* [online]. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.strukturalnifondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013>

75,8 milionů eur doplněných z cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.³⁵

Následující Graf 1: Alokace finančních prostředků Tematických operačních programů uvádí, jak budou finanční prostředky rozděleny mezi operační programy. Z grafu je patrné, že největší objem prostředků bude alokován do OP Doprava. OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost zaujímá, co se objemu prostředků týče, zaujímá třetí nejvyšší příčku. Dle mého názoru se ovšem jedná o kvalitativně neporovnatelné oblasti dopadu působení OP. Je zcela jasné, že například výstavba dálnice si žádá vyšší objem finančních prostředků než projekt určený pro vzdělávání.

Graf 1: Alokace finančních prostředků Tematických operačních programů

Zdroj: Tematické operační programy. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strukturální fondy* [online]. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013/Tematickeoperacni-programy>

V následujících odstavcích stručně popíši jednotlivé Tematické operační programy. Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost bude řešen v samostatné podkapitole v kapitole OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost se zaměřením na Pardubický kraj, která navazuje na tuto část. Tento operační program budu sledovat podrobněji, protože je ústředním tématem mé diplomové práce.

³⁵ Tematické operační programy. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strukturální fondy* [online]. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013/Tematickeoperacni-programy>

Prvním operačním programem je Integrovaný operační program. Jeho zaměření je především na veřejnosprávní činnost v regionech. Tento operační program umožňuje koordinaci a kooperaci orgánů veřejné správy, její modernizaci a zkvalitnění jejích služeb občanům. Stejně jako všechny následující operační programy této kategorie, i Integrovaný operační program má svůj řídicí orgán v ministerstvu, zde konkrétně hovoříme o Ministerstvu pro místní rozvoj České republiky.³⁶

Následující operační program nese název OP Podnikání a inovace. Tento program má svůj řídicí orgán v Ministerstvu průmyslu a obchodu České republiky. Jednotlivé dotační výzvy z tohoto programu sledují žadatelé z řad podnikatelů. Cílem operačního programu je vytváření nových podnikatelských příležitostí, podpora stávajících podnikatelů. Dále je v rámci tohoto programu snaha o zlepšení spolupráce firem s oblastí výzkumu a vývoje a tím pádem také kvalitnější přenesení výzkumných výsledků do praxe. Díky tomu, že se otevírají nové trhy a snižují se, či úplně zanikají bariéry obchodu mezi některými zeměmi, zvyšuje se také konkurence pro české podniky. Tímto operačním programem se tedy má také zvyšovat konkurenceschopnost českých podniků a také zatraktivnit české prostředí pro příchod zahraničních investorů.³⁷

Operační program Podnikání a inovace zaujímá v Grafu 1 Alokace finančních prostředků Tematických operačních programů co se objemu finančních prostředků týče třetí nejvyšší příčku. Pro tuto oblast jsou v rámci programovacího období 2007 až 2013 vyčleněny více než 3 miliardy eur. OP Podnikání a inovace je hrazen ze dvou zdrojů.

Jedná se o:

- 85 % finanční podporu z Evropského fondu pro regionální rozvoj a
- 15 % podporu ze státního rozpočtu.³⁸

Stejně jako operační programy, o kterých se zmíním níže, tak i OP Podnikání a inovace se člení do prioritních os. Prioritní osy rozčlení operační program do konkrétnějších podoblastí, díky čemuž dochází ke zpřehlednění možnosti, jak pro žadatele, tak pro zodpovědné orgány. Pro tento program je prioritních os sedm.

³⁶ Integrovaný operační program. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strukturální fondy* [online]. [cit. 2012-09-18]. Dostupné z: www.strukturalnifondy.cz/getdoc/ae5865d4-be4a-403d-9461-7ee797397a20/Integrovaný-operacní-program

³⁷ OP Podnikání a inovace. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strukturální fondy* [online]. [cit. 2012-09-18]. Dostupné z: www.strukturalnifondy.cz/getdoc/665a13aa-e1ff-484d-ab28-84e90b454c89/OP-Podnikani-a-inovace

³⁸ informační materiály k semináři Seminář pro příjemce OPPI

Následující výčet ukazuje i zaměření os:

- Vznik firem,
- Rozvoj firem,
- Efektivní energie,
- Inovace,
- Prostředí pro podnikání a inovace,
- Služby pro rozvoj podnikání a
- Technická pomoc.³⁹

Dalším operačním programem je OP Životní prostředí. Program se zabývá ochranou životního prostředí a poskytuje finanční prostředky žadatelům na zkvalitňování životních podmínek prostředí, ve kterém žijeme. Snaží se prostřednictvím finančních prostředků například o minimalizaci škod na životním prostředí v důsledku průmyslových procesů souvisejících s rozvojem společnosti. Více o tom, na co je možné finanční prostředky čerpat nám později prozradí i názvy jednotlivých prioritních os operačního programu. Již výše uvádím, že finanční prostředky určené pro OP Životní prostředí pocházejí ze dvou zdrojů. Těmito zdroji jsou Evropský fond pro regionální rozvoj a Fond soudržnosti. Také tento operační program má svůj řídicí orgán, jímž je Ministerstvo životního prostředí České republiky. Budeme-li na OP Životní prostředí nahlížet z pohledu objemu přidělených finančních prostředků, zjistíme, že na tento program byla vyčleněna druhá nejvyšší suma, konkrétně se jedná o 5,77 miliard eur.⁴⁰ OP Životní prostředí se také dále rozděluje do jednotlivých prioritních os, v tomto případě se setkáváme s osmi.

Jedná se o prioritní osy:

- Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní,
- Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí,
- Udržitelné využívání zdrojů energie,
- Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží,
- Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik,
- Zlepšování stavu přírody a krajiny,
- Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu a
- Technická pomoc.⁴¹

³⁹Operační program podnikání a inovace 2007-2013. *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. [cit. 2012-09-18]. Dostupné z: www.mpo.cz/dokument94351.html

⁴⁰OP Doprava. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strukturální fondy* [online]. [cit. 2012-09-18]. Dostupné z: www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/OP-Doprava

⁴¹OP Životní prostředí. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strukturální fondy* [online]. [cit. 2012-09-18]. Dostupné z: www.strukturalnifondy.cz/getdoc/f9317e66-a22a-48e2-8238-f20ae93b4c6d/OP-Zivotni-prostredi

Nyní se dostáváme k operačnímu programu, do kterého je v programovacím období 2007–2013 alokován nejvyšší objem poskytnutých finančních prostředků, a to je OP Doprava. Konkrétně se tomuto operačnímu programu dostává podpory v podobě více než jedné pětiny všech finančních prostředků, kterých Česká republika z Evropské unie pomocí strukturálních fondů čerpá. OP Doprava získává prostředky z Evropského fondu pro regionální rozvoj a také z Fondu soudržnosti. OP Doprava je v gesci Ministerstva dopravy České republiky (myšleno ve významu, že ministerstvo je řídicím orgánem operačního programu).

OP Doprava se týká rozvoje české silniční, železniční i říční dopravy. Díky tomuto programu má docházet k lepší provázanosti mezi jednotlivými druhy dopravy a samozřejmě také k modernizaci poskytovaných služeb. V rámci silniční dopravy se operační program zaměřuje na silnice tzv. vyšší úrovně – jedná se tedy o dálnice a silnice I. třídy. Kromě uvedených oblastí dopravy se tento program zaměřuje také na rozvoj metra v Praze.

OP Doprava se člení na sedm prioritních os, jimiž jsou:

- Modernizace železniční sítě TEN-T (TEN-T = transevropská dopravní síť),
- Výstavba a modernizace dálniční a silniční sítě TEN-T,
- Modernizace železniční sítě mimo síť TEN-T,
- Modernizace silnic I. třídy mimo TEN-T,
- Modernizace a rozvoj pražského metra a systémů řízení silniční dopravy v hlavním městě Praze,
- Podpora multimodální nákladní přepravy a rozvoj vnitrozemské vodní dopravy,
- Technická pomoc.⁴²

Dalším významným operačním programem je OP Výzkum a vývoj pro inovace. Již dle názvu je patrné, na co je operační program zaměřen. Finanční prostředky tohoto operačního programu je možné čerpat na podporu výzkumu a vývoje a propojování výzkumných výsledků s praxí. Snahou tohoto operačního programu je propojit prostředí výzkumu a vývoje s vysokoškolským. Další snahou operačního programu je ovšem také propojit vysokoškolské prostředí s praxí, navázat spolupráci mezi vysokými školami a podniky působícími v dané oblasti, aby zde byla možnost interakce mezi teoretickými poznatky a praktickou stranou oboru. Tento jev je patrný již delší dobu i v jiných vyspělých zemích (například v Německu) a v České

⁴²OP Doprava. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strukturální fondy* [online]. [cit. 2012-09-18]. Dostupné z: www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/OP-Doprava

republiky se objevuje především ve formě tzv. klastrů, s nimiž se v souvislosti s operačními programy setkáváme u OP Podnikání a inovace.

Pro klastr v této chvíli neexistuje jednotná definice, ale například OECD (Organization for Economic Cooperation and Development) uvádí klastr následovně: „*Klastery jsou sítě vzájemně závislých firem, institucí produkujících znalosti, přemosťujících institucí a zákazníků propojených do výrobního řetězce, který vytváří přidanou hodnotu.*“⁴³ OP Výzkum a vývoj pro inovace se na prostředí vysokých škol zaměřuje i z pohledu modernizace výukového prostředí, rozšiřování výukových kapacit a také zlepšení vědeckého prostředí na vysokých školách.

Tento operační program zaujímá čtvrtou nejvyšší příčku z hlediska objemu finančních prostředků, jež Česká republika ze strukturálních fondů čerpá. Prostředky určené pro využití v rámci OP Výzkum a vývoj jsou čerpány z Evropského fondu pro regionální rozvoj.

Také Operační program Výzkum a vývoj má své prioritní osy, v tomto případě se jedná o pět prioritních os, kterými jsou:

- Evropská centra excelence,
- Regionální výzkumná a vývojová centra,
- Komercializace a popularizace výzkumu a vývoje,
- Infrastruktura pro výuku na vysokých školách spojenou s výzkumem a s přímým dopadem na nárůst lidských zdrojů pro výzkumné a vývojové aktivity a stejně jako u předešlých operačních programů je i zde prioritní osou
- Technická pomoc.⁴⁴

Tato prioritní osa se u všech programů zaměřuje na finanční prostředky, které jsou spojené s daným operačním programem samotným. Jedná se například o prostředky na pracovníky, kteří vedou operační program, a na ostatní finanční výdaje, které s fungováním operačního programu souvisí.⁴⁵

Předposlední operační program, který z řad Tematických operačních programů v rámci této kapitoly uvedu, nese název OP Lidské zdroje a zaměstnanost. Operační program navazuje na OP Rozvoj lidských zdrojů, jelikož je téma nezaměstnanosti a rovných příležitostí na trhu práce neustále aktuální otázkou. OP Lidské zdroje a zaměstnanost patří, jak jsem již uvedla, mezi víceúčelové operační programy.

⁴³Průvodce klastrem. *Czech Invest* [online]. [cit. 2012-09-23]. Dostupné z: www.czechinvest.org/data/files/pruvodce-klastrem-63.pdf

⁴⁴OP Výzkum a vývoj pro inovace. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strukturální fondy* [online]. [cit. 2012-09-18]. Dostupné z: www.strukturalnifondy.cz/getdoc/977e2e36-937e-4432-afe7-165afd87e676/OP-Vyzkum-a-vyvojpro-inovace

⁴⁵OP Výzkum a vývoj pro inovace. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strukturální fondy* [online]. [cit. 2012-09-18]. Dostupné z: www.strukturalnifondy.cz/getdoc/977e2e36-937e-4432-afe7-165afd87e676/OP-Vyzkum-a-vyvojpro-inovace

V rámci tohoto programu se tedy jedná o podporu zaměstnanosti v České republice. Strukturálním fondem, z něhož plynou prostředky pro operační program, je Evropský sociální fond. Řídícím orgánem tohoto operačního fondu je Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky.

OP Lidské zdroje a zaměstnanost zahrnuje šest následujících prioritních os:

- Adaptabilita,
- Aktivní politika na trhu práce,
- Sociální integrace a rovné příležitosti,
- Veřejná správa a veřejné služby,
- Mezinárodní spolupráce a opět také
- Technická pomoc.⁴⁶

Posledním z Tematických operačních programů, který budu v rámci této kapitoly charakterizovat, je Operační program Technická pomoc. OP Technická pomoc se opět řadí mezi víceúčelové operační programy, zde se jedná konkrétně o cíl Konvergence a Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.

Tento operační program slouží především k zabezpečení průběhu všech operačních programů. Fakt, že každý operační program má v rámci svých prioritních os i prioritní osu Technická pomoc, jsem již uvedla.

Operační program Technická pomoc všechny tyto prioritní osy sjednocuje a zajišťuje. Operační program technická pomoc zajišťuje hladké fungování ostatních Tematických operačních programů, monitorování výsledků v operačních programech, kontrolování všech potřebných náležitostí. Zajišťuje dohled nad tím, jak jsou finanční prostředky v jednotlivých operačních programech využívány. I operační program Technická pomoc má svůj řídicí orgán, jímž je Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky. Tento operační program má také svůj auditní orgán (opět stejně jako všechny ostatní Tematické operační programy), kterým je Ministerstvo financí České republiky.⁴⁷ I poslední operační program má své prioritní osy.

⁴⁶OP Lidské zdroje a zaměstnanost. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strukturální fondy* [online]. [cit. 2012-09-18]. Dostupné z: www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/d26c8d6a-821b-45df-9c9c-29a8a55f7e1e/OP-Lidske-zdroje-a-zamestnanost

⁴⁷ *Abeceda fondů Evropské unie 2007-2013*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, 2007, str. 9

V tomto případě se jedná o osm prioritních os a jako příklad uvádím prioritní osy:

- Podpora řízení a koordinace,
- Monitorování,
- Administrativní a absorpční kapacita,
- Publicita⁴⁸ a další.

⁴⁸OP Technická pomoc. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strukturální fondy* [online]. [cit. 2012-09-18]. Dostupné z: www.strukturalnifondy.cz/getdoc/22ca76b9-61fd-48c6-afda-90e4e9846639/Operacni-program-Technicka-pomoc

2 OP VK se zaměřením na Pardubický kraj

Předchozí kapitola byla zaměřena na charakteristiku možností čerpání finančních prostředků pro Českou republiku ze strukturálních fondů Evropské unie. Uvedla jsem, že v programovacím období 2007–2013 Česká republika využívá finančních prostředků z osmi Tematických operačních programů a stručně jsem sedm operačních programů popsala. Osmým Tematickým operačním programem je Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Jelikož je tento operační program vzhledem k tématu nejpodstatnějším, rozhodla jsem se mu věnovat prostor v samostatné podkapitole.

V následujících podkapitolách nejprve vymezím základní informace o operačním programu, které pak v další z podkapitol rozšířím o údaje o čerpání v České republice. Zbývající část druhé kapitoly pak již bude věnována čerpání OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost v Pardubickém kraji, nakonec s podrobnějším rozbohem čerpání finančních prostředků základními školami v kraji.

2.1 OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

V průběhu programovacího období 2000–2006 řešil problematiku vzdělávání Operační program Rozvoj lidských zdrojů (dále OP RLZ). Programovací období 2000–2006 již skončilo a je tedy zajímavé zaměřit se na jeho hodnocení.

Například v základním dokumentu pro OP VK je uvedeno několik pozitivních i negativních stránek OP RLZ. Zaměřila bych se spíše na negativa v hodnocení OP RLZ. V dokumentu je uváděno, že došlo ke zpoždění čerpání prostředků žadateli (místo roku 2004 až v roce 2005) kvůli opožděnému vyhlášení programových výzev. V souvislosti s čerpáním prostředků se ovšem objevily i některé další nepříjemnosti jako například špatná informovanost žadatelů, složitý a náročný administrativní proces při realizaci projektu, složitost a problematické fungování informačního systému pro podávání projektových žádostí. Problémy se objevily i na straně orgánů státní správy dohlížejících na průběh projektů.⁴⁹ Na nedostatky je upozorněno v základním dokumentu OP VK především kvůli tomu, aby v programovacím období 2007–2013 došlo k jejich nápravě a nadále se jich Česká republika vyvarovala. V novém programovacím období je tedy vytvořen pro oblast vzdělávání samostatný operační program (OP VK).

⁴⁹OP VK. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: www.msmt.cz/file/19466

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost je Tematickým operačním programem a Česká republika si jej zvolila za svůj operační program až v současném programovacím období, tedy 2007–2013. V programovacím období 2007–2013 tento operační program spolupracuje a částečně navazuje na OP Lidské zdroje a zaměstnanost, i když tento program se zaměřuje spíše na aktivní podporu zaměstnanosti, ale nečiní tak prostřednictvím základního vzdělávání v takovém rozsahu jako OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

Řídícím orgánem Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky.⁵⁰ Ministerstvo financí České republiky zastává úlohu Platebního a certifikačního orgánu. Ministerstvo financí je taktéž Auditním orgánem programu. V souvislosti s OP VK se setkáváme také se Zprostředkujícími subjekty, jimiž jsou v tomto případě kraje (přesněji 13 krajů České republiky).

V základním dokumentu z roku 2007, kde jsou vytyčeny primární cíle operačního programu, popis samotného projektu, jeho prioritní osy, možnosti čerpání, otázky financování projektů a další, se uvádí, že k rozhodnutí zavést v současném programovacím období OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost mělo své opodstatnění i ve faktu, že česká ekonomika pro svůj dobrý budoucí vývoj potřebuje kvalitně vzdělané obyvatelstvo, které by obstálo na konkurenčním trhu práce a které bude v budoucnosti schopné například nabídnout potřebné znalosti a dovednosti zahraničním investorům, kteří jsou a zajisté také budou potřebnými pro rozvoj makroekonomických ukazatelů české ekonomiky. V tomto případě sdílím názor s názory tvůrců OP VK, když uvádějí, že je třeba v této oblasti začít již u základního školství.

Čerpání prostředků z operačního programu je určeno pro celé území České republiky, hovoříme zde tedy o operačním programu pro celý region NUTS I, region Hlavního města Prahy zde tedy není vyloučen z možnosti čerpání finančních prostředků. OP VK spadá pod cíl Konvergence a prostředky na zajištění žádostí z programu jsou čerpány z Evropského sociálního fondu. Můžeme zde ovšem pozorovat i jistou součinnost s Evropským fondem pro regionální rozvoj, protože OP

⁵⁰OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strukturální fondy*[online]. [cit. 2012-09-18]. Dostupné z: www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/bcccc738-7fb0-4742-9b90-b75ce4b28b2e/OPVzdelavani-pro-konkurenceschopnost

VK spolupracuje s dalšími operačními programy financovanými z tohoto fondu – pro příklad OP Výzkum a vývoj pro inovace a OP Podnikání a inovace.⁵¹

Z hlediska objemu finančních prostředků vyčleněných pro Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost v rámci programovacího období 2007–2013 se jedná přibližně o 1,8 miliardy eur. OP VK ovšem stejně jako ostatní programy není plně financován pouze fondy Evropské unie, ale je zde i podíl, jenž pochází ze státního rozpočtu České republiky. V tomto případě je rozdělení finančních prostředků v následujícím poměru – 85 % finančních prostředků přichází z Evropského sociálního fondu, zbylých 15 % je hrazeno ze státního rozpočtu ČR.

V kontextu výše finančních prostředků by se mohlo na první pohled zdát, že OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost není příliš významným operačním programem, protože v Grafu 1: Alokace finančních prostředků Tematických operačních programů zaujímá až třetí nejnižší příčku. Tento fakt bude vysvětlen následně. V souvislosti s OP VK hovoříme většinou o tzv. neinvestičních projektech, na jejichž podporu nebývá vyčleňováno tak velké množství prostředků jako na projekty investičního charakteru. Z pohledu provázanosti s ostatními operačními programy a z faktu, že je tento operační program velmi úzce specializován, je zřejmé, že jeho místo mezi Tematickými operačními programy má svou váhu.

Jedná se opět o víceúčelový operační program. Prostředky pro potřeby OP VK se totiž čerpají ze zdrojů v rámci cílů – Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a také Konvergence.⁵²

2.1.1 Cíle OP VK

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost má stanoveny globální a specifické cíle. Globálním cílem Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost je *„rozvoj vzdělanostní společnosti za účelem posílení konkurenceschopnosti ČR prostřednictvím modernizace systémů počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání, jejich propojení do komplexního systému celoživotního učení a zlepšení podmínek ve vědě a výzkumu.“*⁵³ Specifický cíl OP VK není pouze jeden, ale jedná se o čtyři cíle. Jejich naplněním by mělo dojít k dosažení globálního cíle.

⁵¹OP VK. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: www.msmt.cz/file/19466

⁵²OP VK. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: www.msmt.cz/file/19466

⁵³OP VK. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: www.msmt.cz/file/19466, str. 40

Specifické cíle OP VK jsou následující:

- *„Rozvoj a zkvalitňování počátečního vzdělávání s důrazem na zlepšení klíčových kompetencí absolventů pro zvýšení jejich uplatnitelnosti na trhu práce a zvýšení motivace k dalšímu vzdělávání.*
- *Inovace v oblasti terciárního vzdělávání směrem k propojení s výzkumnou a vývojovou činností, větší flexibilitě a kreativitě absolventů uplatnitelných ve znalostní ekonomice, k zatraaktivnější podmínkám pro výzkum a vývoj a k vytvoření komplexních a efektivních nástrojů, které by podporovaly inovační proces jako celek.*
- *Posílení adaptability a flexibility lidských zdrojů jako základního faktoru konkurenceschopnosti ekonomiky a udržitelného rozvoje ČR prostřednictvím podpory dalšího vzdělávání jak na straně nabídky, tak poptávky.*
- *Vytvoření moderního, kvalitního a efektivního systému celoživotního učení prostřednictvím rozvoje systému počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání včetně propojení těchto jednotlivých částí systému celoživotního učení.“⁵⁴*

K výše uvedeným cílům bych ráda ještě doplnila jeden poznatek, kterým je fakt, že prostředky poskytované v rámci tohoto operačního programu mají pomoci ke zlepšení spolupráce mezi školskými zařízeními a praxí. Především z hlediska přizpůsobení se požadavkům, které budou v praxi kladeny na absolventy škol.

2.1.2 Žadatelé OP VK

OP VK stejně jako ostatní operační programy definuje i žadatele, kteří mohou pomoc ze strukturálních fondů čerpat. V případě tohoto programu se jedná o *„školy a školská zařízení, organizace působící ve vzdělávání a kariérovém poradenství, instituce vědy a výzkumu, ústřední orgány státní správy a jimi řízené organizace, obce, města, kraje, nestátní neziskové organizace.“⁵⁵*

Z definice žadatele je patrné, že program OP VK pokrývá celou oblast vzdělávání od primárního (tedy základního) vzdělávání, které určuje směr a zaměření pro většinu žáků v jejich budoucím životě, až po terciární vzdělávání a oblast vědy a výzkumu, kde již dochází k úzké specializaci a vytvoření kvalitní pracovní síly s konkurenceschopným vzděláním pro evropský trh.

⁵⁴OP VK. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: www.msmt.cz/file/19466, str. 40

⁵⁵OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strukturální fondy* [online]. [cit. 2012-09-18]. Dostupné z: www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/bcccc738-7fb0-4742-9b90-b75ce4b28b2e/OPVzdelavani-pro-konkurenceschopnost

2.1.3 Prioritní osy OP VK

Stejně jako ostatních sedm Tematických operačních programů, i OP VK se dále člení do jednotlivých prioritních os. Tyto prioritní osy jsou dále ještě členěny do dalších tzv. oblastí podpory.

První prioritní osou je Počáteční vzdělávání, s pěti oblastmi podpory:

1.1 Zvyšování kvality ve vzdělávání,

1.2 Rovné příležitosti dětí a žáků včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami,

1.3 Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení,

1.4 Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách,

1.5 Zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách.

Prioritní osu číslo dvě tvoří v OP VK Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj.

Tato prioritní osa má své čtyři oblasti podpory, jmenovitě:

2.1 Vyšší odborné vzdělávání,

2.2 Vysokoškolské vzdělávání,

2.3 Lidské zdroje ve výzkumu a vývoji,

2.4 Partnerství a síť.

Třetí prioritní osa OP VK se nazývá Další vzdělávání a je tvořena dvěma oblastmi podpory:

3.1 Individuální další vzdělávání,

3.2 Podpora nabídky dalšího vzdělávání.

Předposlední, tedy čtvrtá, prioritní osa se dělí do dvou kategorií, dle toho, z jakého cíle jsou čerpány prostředky. Pro cíl Konvergence je tato prioritní osa nazvaná Systémový rámec celoživotního učení (cíle Konvergence), pro cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost se jedná o Systémový rámec celoživotního učení (cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost).

Čtvrtá prioritní osa má opět tři oblasti podpory, společné pro oba cíle. Konkrétně:

4.1 Systémový rámec počátečního vzdělávání,

4.2 Systémový rámec terciárního vzdělávání a rozvoje lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji,

4.3 Systémový rámec dalšího vzdělávání.

U předešlých sedmi Tematických operačních programů byla poslední prioritní osou Technická pomoc, u OP VK je tomu stejně. Prioritní osa Technická pomoc se

opět rozděluje do dvou kategorií dle cíle, pro jehož účely jsou poskytovány finanční prostředky. Společnými oblastmi podpory v tomto případě jsou:

- 5.1 Řízení, kontrola, monitorování a hodnocení programu,
- 5.2 Informovanost a publicita programu,
- 5.3 Absorpční kapacita subjektů implementujících program.⁵⁶

Tato část práce se může zdát jako teoretická a nepříliš přehledná. Je ovšem podstatné tento teoretický nástin zmínit, jelikož, jak bude zřejmé v praktické části, je nutné dodržovat rozlišování jednotlivých prioritních os, protože jsou podle nich vypisovány výzvy pro žadatele a dle jednotlivých prioritních os se také liší konkrétní okruh žadatelů podpory.

Následující Tabulka 5: Finanční prostředky OP VK v závislosti na prioritních osách ukazuje, jak jsou rozloženy plánované prostředky pro OP VK v programovacím období 2007–2013 dle jednotlivých prioritních os. V tabulce jsou uvedeny jednotlivé osy OP VK, cíl, pro který je určeno jejich financování, a plánovaný objem finančních prostředků, které mají být pro prioritní osy použity. Tyto finanční prostředky jsou zde i rozděleny v závislosti na tom, zda se jedná o prostředky z ESF či o národní zdroje ČR.

Tabulka 5: Finanční prostředky OP VK v závislosti na prioritních osách

Prioritní osa č.	Název PO	Fond	Finance z ESF	Národní zdroj	Celkem
1	Počáteční vzdělávání	ESF (K)	612 077 738	108 013 719	720 091 457
2	Terciární vzdělávání	ESF (K)	626 536 268	110 565 224	737 101 492
3	Další vzdělávání	ESF (K)	289 895 324	51 157 998	341 053 322
4a	Systémový rámec celoživotního učení (cíl Konvergence)	ESF (K)	210 862 611	37 211 049	248 073 660
4b	Systémový rámec celoživotního učení (RKaZ)	ESF (RKaZ)	16 220 201	2 862 388	19 082 589
5a	Technická pomoc (Konvergence)	ESF (K)	72 473 831	12 789 500	85 263 331
5b	Technická pomoc (RKaZ)	ESF (RKaZ)	648 808	114 496	763 304
Celkem			1 828 714 781	322 714 374	2 151 429 155

Zdroj: OP VK. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: www.msmt.cz/file/19466, str. 141, úprava tabulky vlastní; uvedeno v eurech, (K) = cíl Konvergence, (RKaZ) = cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

⁵⁶OP VK. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: www.msmt.cz/file/19466, str. 63-64

Jak je patrné z tabulky, oblastmi s nejvyššími počty alokovaných finančních prostředků jsou prioritní osa č. 1 a 2, tedy Počáteční vzdělávání a Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj.

2.1.4 Projekty OP VK

V závislosti na prioritní ose se v rámci OP VK také setkáváme se dvěma typy projektů. Jedná se o projekty individuální či grantové. Žadatelé mohou získávat prostředky pod označením individuální projekty ze všech prioritních os vyjma Technické pomoci a prostředky v této podobě jsou dostupné pro žadatele z celého území České republiky, bez omezení regionu Prahy. Grantové projekty jsou vypisovány na projekty z prioritních os 1 a 3 a jsou omezené také minimální výškou dotace, která musí být v rámci žádosti vyčerpána. Konkrétně se jedná o částku v rozmezí 400 000 – 25 000 000 Kč. Jejich vyhlášovatelem je konkrétní kraj České republiky a projekt pod označením grantový může trvat maximálně po dobu tří let.⁵⁷

2.2 OP VK a jeho čerpání v rámci ČR

V této kapitole zaměřím již na samotné čerpání OP VK v České republice. Jak jsem již uvedla v úvodu této kapitoly, na potřeby OP VK mělo být v České republice v současném sedmiletém programovacím období (2007–2013) vynaloženo 1 828,7 milionů eur ze zdrojů pocházejících z Evropské unie (z Evropského sociálního fondu, dále jen ESF) a jelikož je stanoven podíl České republiky na financování operačního programu, pochází dalších 322,7 milionů eur z národních zdrojů České republiky.⁵⁸

Ze statistického hlediska bylo do konce června roku 2012 v rámci OP VK schváleno 8 518 projektových žádostí. Při rozdělení počtu podpořených žádostí dle typů projektu zjistíme, že se jednalo o 5 856 individuálních projektů – i s projekty zahrnujícími technickou pomoc a o 2 662 grantových projektů. Konkrétních globálních grantů bylo od začátku programovacího období v roce 2007 do konce června 2012 podpořeno 91.⁵⁹

⁵⁷Typy projektů. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: www.msmt.cz/strukturalni-fondy/typy-projektu

⁵⁸Finanční alokace OP VK. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/financni-alokaceop-vk>

⁵⁹Výsledky analýzy počtu a příčin vzniku podezření na nesrovnalost identifikovaných v OP VK. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/vysledky-analyzy-poctu-apricin-vzniku-podezreni-na-1>

Programovací období 2007–2013 se blíží ke svému konci a bude již patrné, zda jsou prostředky předpokládané pro OP VK vyčerpány a zda jsou všechny výzvy pro žadatele uzavřeny, či zda je možné na nějakou vyhlášenou výzvu ještě reagovat. V následujících podkapitolách se budu stručně věnovat čerpání z fondu OP VK za jednotlivé roky programovacího období 2007–2013 v rámci celé České republiky.

2.2.1 Čerpání OP VK v ČR 2007–2011

Následující informace jsou čerpány z výročních zpráv Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, které ministerstvo každoročně publikuje. Rok 2007 se nesl ve znamení příprav OP VK. Byly vypracovávány a upravovány základní dokumenty OP VK (například Prováděcí dokument OP VK, Manuál OP VK a další). Tyto dokumenty vymezily cíle, strategie, prioritní osy s konkrétními oblastmi podpory, konečné příjemce podpor, ale také postupy a náležitosti spojené s podáváním žádostí. Tyto dokumenty byly tvořeny v souladu s Národním strategickým referenčním rámcem. Pro každý operační program je nutné, aby jej schválila Evropská komise, u OP VK došlo ke schválení 12. 10. 2007. Do konce tohoto roku se uskutečnilo nezbytné představení OP VK veřejnosti. V roce 2007 při přípravě spuštění čerpání OP VK došlo k časové prodlevě, která byla způsobena problémy mezi MŠMT a Centrem pro regionální rozvoj ČR zodpovědným za dodání informačních systémů. V tomto roce ovšem nedošlo k žádným žádostem o platby, do konce roku 2007 bylo vyhlášeno pouze několik výzev pro žadatele v rámci Prioritní osy 1. K jejich faktické realizaci ovšem mohlo dojít až v roce 2008, protože až do února 2008 nefungoval webový systém pro podávání žádostí výzvy.⁶⁰

O roce 2008 můžeme hovořit jako o prvním, ve kterém probíhalo čerpání prostředků z OP VK. V tomto roce došlo již k faktické realizaci vyhlášení výzev. V průběhu roku 2008 proběhlo vyhlášení 57 výzev. Čtyři výzvy byly vyhlášeny Zastupitelskými subjekty – kraji, na základě těchto výzev bylo následně schváleno 39 globálních grantů. Jednotlivé kraje ČR v roce 2008 vyhlásily celkem 42 výzev pro globální granty, z nich následně vzešlo 502 schválených žádostí. Řídícím orgánem, kterým je Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR, bylo vyhlášeno 11 výzev. Dohromady bylo v OP VK v roce 2008 vytvořeno 2 856 projektových žádostí, z nichž došlo ke schválení 556 projektů v celkovém finančním objemu

⁶⁰Výroční zpráva OP VK 2007. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online].[cit. 2012-10-12]. Dostupné z:<http://www.msmt.cz/file/22906>

112 218 460 eur. Nejvyšší objem peněžních prostředků byl alokován v rámci první prioritní osy - Počáteční vzdělávání.⁶¹

V roce 2009 již došlo k vyhlášení výzev ve všech prioritních osách, OP VK tedy fungoval v celém rozsahu. V tomto roce došlo k vyhlášení 57 výzev. Celkem bylo schváleno 1 109 projektů za 407 249 731 eur. Od začátku programovacího období, tedy od roku 2007 do konce roku 2009, byla v rámci OP VK alokována částka 614 762 111 eur. I v tomto roce došlo k nejvyšší alokaci prostředků v rámci prioritní osy číslo jedna. I když byl oproti roku 2008 zaznamenán nárůst v čerpání prostředků z OP VK, přesto byl stále ještě velký objem prostředků nevyčerpán. V důsledku toho se stalo pro rok 2009 jednou z priorit Řídícího orgánu zvýšení počtu žadatelů a již v roce 2009 docházelo ke zjednodušování administrativy spojené s podáváním projektových žádostí.⁶²

Rok 2010 znamenal další čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU prostřednictvím OP VK. V tomto roce bylo konkrétně vyhlášeno 65 výzev v celkové hodnotě 580 776 435,5 eur. Celkový objem prostředků určených pro OP VK od roku 2007 do konce roku 2010 dosahoval výše 871 761 196 eur. V roce 2010 byl vysoký objem prostředků alokován opět v rámci první prioritní osy, ale zároveň velké množství finančních prostředků získaly i vysoké školy, které spadají pod prioritní oblast dvě.⁶³

V průběhu roku 2011 byl zaznamenán nejvyšší nárůst v čerpání finančních prostředků OP VK za uváděná období (tedy od roku 2007). V roce 2011 došlo k vyhlášení posledních výzev OP VK v rámci některých prioritních os. Celkový počet schválených projektů dosahoval do konce roku 2011 výše 6 635 projektů ve finančním objemu 1 216 milionů eur. Hodnota finančních prostředků v rámci výzev, které byly do konce roku 2011 vyhlášeny, dosahovala výše 2,116 miliardy eur, tudíž se jednalo téměř o celou sumu, která má být v programovacím období 2007 až 2013 na OP VK věnována. Z hlediska výše alokace prostředků v jednotlivých prioritních osách, nejvyšší objem finančních prostředků putoval do druhé prioritní osy, především vysokým školám.⁶⁴

⁶¹ Výroční zpráva OP VK 2008. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online].[cit. 2012-10-12]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/22907>

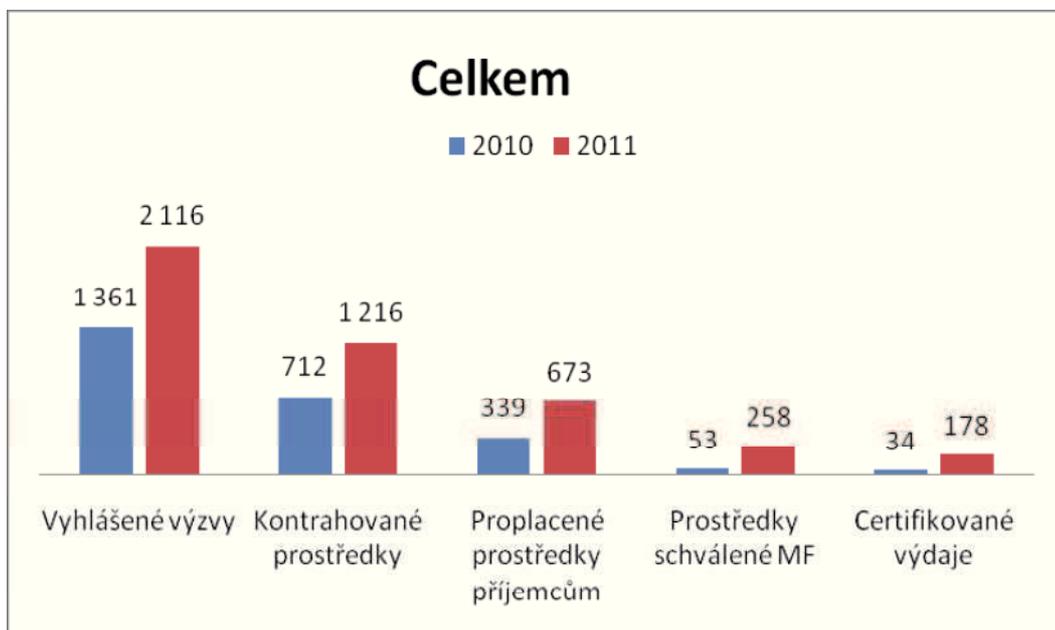
⁶² Výroční zpráva OP VK 2009. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online].[cit. 2012-10-12]. Dostupné z: www.msmt.cz/file/22908

⁶³ Výroční zpráva OP VK 2010. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online].[cit. 2012-10-12]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/22411>, str. 4

⁶⁴ Výroční zpráva OP VK 2011. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online].[cit. 2012-10-12]. Dostupné z: www.msmt.cz/file/22905, str. 5

Následující Graf 2: Prostředky OP VK 2010, 2011 ukazuje porovnání v množství vyčerpaných prostředků z OP VK v letech 2010 a 2011. Uvedené sumy jsou uváděny v milionech eur. Na první pohled je zde viditelný nárůst čerpaných prostředků, ke kterému v roce 2011 oproti roku 2010 došlo.

Graf 2: Prostředky OP VK 2010, 2011

Zdroj: Výroční zpráva OP VK 2011. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: www.msmt.cz/file/22905

2.2.2 Čerpání OP VK dle prioritních os

V následujících tabulkách uvádím kvantitativní analýzu čerpání prostředků z OP VK v rámci jednotlivých prioritních os za programovací období 2007–2013. Uvedené údaje pochází ze zdrojů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, konkrétně z dokumentu Seznam příjemců OP VK. Tyto údaje jsou uváděny k červnu 2012.

Tabulka 6: Prioritní osa 1

Prioritní osa / oblast podpory	Počet příjemců	Alokovaná částka	Proplacená částka
1.1	1 315	240 375 555,20	93 047 477,56
1.2	552	111 168 376,20	37 705 460,97
1.3	599	104 893 673,80	38 373 150,60
1.4	3 651	160 906 334,60	18 081 412,68
1.5	777	40 308 186,56	0
Celkem	6 894	657 652 126,40	187 207 501,80

Zdroj: Seznam příjemců OP VK. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: [43](http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/souhrnny-seznamprijemcu-financi-pomoci, tvorba tabulky vlastní, uvedené částky v eurech (při kurzu 25 Kč/eur)</p>
</div>
<div data-bbox=)

V rámci první prioritní osy bylo v rozmezí let 2008–2012 úspěšných 6 894 příjemců finančních prostředků, jak dokládá Tabulka 6: Prioritní osa 1. Největší počet žádostí byl uvnitř první prioritní osy podán v oblasti podpory 1.4. Jedná se o oblast podpory Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách. Tato oblast se tedy přímo dotýká zvoleného tématu. Nejvyšší počet příjemců žádostí ovšem ani v tomto případě neznamená také nejvyšší alokované množství finančních prostředků, v tomto ohledu zaujímá prioritní osa 1.4 až druhé místo. Nejvyšší počet alokovaných prostředků dle Tabulky 6 sledujeme v rámci oblasti podpory 1.1 Zvyšování kvality ve vzdělávání. Je zajímavé povšimnout si faktu, že se liší počet alokovaných a počet vyplacených prostředků. Tato situace nastává tím, že některé projekty byly schváleny až v roce 2012 a finanční prostředky, které pro jejich účely měly být použity, ještě nebyly proplaceny konečným příjemcům. Například všechny projekty v oblasti podpory 1.5, tedy Zlepšení podmínek na středních školách, pochází právě až z roku 2012. Způsobům, jakými dochází k financování projektů OP VK, a podmínkám, které musí být při financování projektů OP VK dodrženy, bude věnována jedna z podkapitol kapitoly číslo tři diplomové práce.

Tabulka 7: Prioritní osa 2

Prioritní osa/oblast podpory	Počet příjemců	Alokovaná částka	Proplacená částka
2.1	28	4 250 380,07	1 625 354,60
2.2	483	287 993 080,30	50 510 375,76
2.3	246	230 009 087,90	23 180 254,97
2.4	159	117 179 880,60	13 087 988,07
Celkem	916	639 432 428,90	88 403 973,40

Zdroj: Seznam příjemců OP VK. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit.2012-10-12]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/souhrnny-seznamprijemcu-financni-pomoci>, tvorba tabulky vlastní, uvedené částky v eurech (při kurzu 25 Kč/eur)

V Tabulce 7: Prioritní osa 2 je popisován počet příjemců žádostí OP VK v rámci druhé prioritní osy – Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj. Počet příjemců zde dosáhl výše 916. Jak jsem již uvedla, zde se nacházejí čtyři oblasti podpory. V rámci této prioritní osy bylo nejvíce příjemců prostředků z OP VK v oblasti podpory 2.2, Vysokoškolské vzdělávání, zároveň se zde jedná i o oblast podpory s nejvyšším objemem alokovaných prostředků. Druhou nejpočetnější oblastí podpory je oblast 2.3, Lidské zdroje ve výzkumu a vývoji.

Tabulka 8: Prioritní osa 3

Prioritní osa/oblast podpory	Počet příjemců	Alokovaná částka	Proplacená částka
3.2	459	98 435 683,57	22 286 606,84
Celkem	459	98 435 683,57	22 286 606,84

Zdroj: Seznam příjemců OP VK. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit.2012-10-12]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/souhrnny-seznamprijemcu-financni-pomoci>, tvorba tabulky vlastní, uvedené částky v eurech (při kurzu 25 Kč/eur)

Prioritní osa číslo tři, jak dokládá Tabulka 8: Prioritní osa 3, je v této statistice zastoupena pouze v rámci oblasti podpory 3.2, Podpora nabídky dalšího vzdělávání. V této oblasti bylo příjemci podpory podáno 459 žádostí.

Tabulka 9: Prioritní osa 4

Prioritní osa/oblast podpory	Počet příjemců	Alokovaná částka	Proplacená částka
4.1	24	159 968 847,50	35 800 539,74
4.2	6	21 547 169,78	10 752 787,80
4.3	3	31 857 497,17	7 812 785,49
Celkem	33	213 373 514,50	54 366 113,03

Zdroj: Seznam příjemců OP VK. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit.2012-10-12]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/souhrnny-seznamprijemcu-financni-pomoci>, tvorba tabulky vlastní, uvedené částky v eurech (při kurzu 25 Kč/eur)

Tabulka 9: Prioritní osa 4 se věnuje popisu situace v prioritní ose č. 4, Systémový rámec celoživotního učení (cíl Konvergence). V rámci této prioritní osy bylo do června roku 2012 33 příjemců dotací. Zajímavostí této prioritní osy je, že všechny čerpané prostředky byly pouze pro jediného příjemce v podobě Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Tabulka 10: Prioritní osa 5

Prioritní osa/oblast podpory	Počet příjemců	Alokovaná částka	Proplacená částka
5.1	30	54 374 467,69	20 309 946,07
5.2	16	2 124 828,29	1 188 343,63
5.3	16	2 102 877,23	343 867,03
Celkem	62	58 602 173,21	21 842 156,73

Zdroj: Seznam příjemců OP VK. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit.2012-10-12]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/souhrnny-seznamprijemcu-financni-pomoci>, tvorba tabulky vlastní, uvedené částky v eurech (při kurzu 25 Kč/eur)

Závěrečnou, pátou, prioritní osu (v cíli Konvergence) popisuje Tabulka 10: Prioritní osa 5. Finanční prostředky této prioritní osy využilo celkem 62 příjemců. Nejvyšší počet byl zastoupen v oblasti podpory 5.1 Řízení, kontrola, monitorování a hodnocení programu.

2.2.3 Aktuální situace – průběh čerpání

Tím, že se programovací období 2007–2013 blíží ke konci, dochází k řadě kontrol průběhů čerpání danými kontrolními orgány. V důsledku toho se některé operační programy potýkají s řadou problémů. Několik problémů se objevilo po provedení auditu čerpání prostředků z projektu a na několik měsíců bylo samotné čerpání prostředků ze strany Evropské unie pozastaveno. Z auditu vyplývá, že se celkem při čerpání prostředků z OP VK objevilo více než 3 600 nesrovnalostí. Tato situace se týkala projektů v hodnotě zhruba 270 milionů Kč. Všechny tyto nesrovnalosti jsou prověřovány (proto u některých z nich v současnosti není zcela jisté, zda opravdu nesrovnalostmi jsou). Největších nesrovnalostí se dle zprávy o provedeném auditu příjemci dotací dopustili v rámci první prioritní osy, nejméně problematickou je prioritní osa číslo čtyři. V této zprávě je také uvedeno, že nejvyšší podíl chyb vznikl z důvodu neznalosti Příručky pro příjemce, kdy příjemci dotace nedodržovali stanovená pravidla pro poskytování dotace. Řídící orgán se dle zprávy snaží pracovat na nápravě daného stavu, především v pokračujícím proškolení dotačních příjemců, aby bylo v budoucnu zamezeno takto vysokému počtu chyb z neznalosti základních pokynů pro příjemce. V současné době je opět možné finanční prostředky čerpat.⁶⁵

V průběhu programovacího období 2007–2013 se ovšem objevily i jiné problémy, nejen v důsledku auditů. Jednalo se především o problémy spojené s nedostatečným a pomalým čerpáním finančních prostředků v rámci OP VK. Na tento fakt upozornila česká média v roce 2010. Na konci třetího čtvrtletí roku 2010 nedocházelo stále ještě téměř k žádnému faktickému čerpání finančních prostředků z Evropské unie. Na tento fakt upozornila Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR dopisem i Evropská komise. Je důležité zmínit, že Česká republika musí v rámci čerpání prostředků z OP VK dodržovat časový harmonogram, ve kterém je stanoveno, jaký objem finančních prostředků má být v kterých letech čerpán. Nedojde-li k naplnění tohoto harmonogramu, je ze strany Evropské unie požadováno navrácení poskytnutých finančních prostředků. MŠMT na tento problém reagovalo, v rámci MŠMT došlo k personálním změnám v rámci oddělení Operačních programů Evropské unie, které měly pomoci zefektivnění práce a dosažení lepších výsledků

⁶⁵ Výsledky analýzy počtu a příčin vzniku podezření na nesrovnalost identifikovaných v OP VK. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/vysledky-analyzy-poctu-apricin-vzniku-podezreni-na-1>

čerpání. V tomto roce došlo také k dodatečnému doplnění první oblasti prioritních os o prioritní osu 1.4 Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách a 1.5 Zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách. V rámci těchto prioritních os mělo dojít ke zvýšení čerpání finančních prostředků především tím, že se zjednodušil proces podávání žádostí a administrace projektu.⁶⁶ Následující Tabulka 11: Průběh čerpání prioritní osy 1.4 dokládá průběh čerpání finančních prostředků prioritní osy 1.4. Z Tabulky 11 a Tabulky 12: Projekty prioritní osy 1.4 dle krajů vyplývá, že prioritní osa 1.4 pokrývá prakticky 100 % základních škol na území České republiky, čímž se podařilo MŠMT zvýšit čerpanost prostředků z OP VK pro programovací období 2007-2013. V Tabulce 12 je tučně zvýrazněno čerpání v rámci Pardubického kraje, který je předmětem této diplomové práce. Již Tabulka 6 dokládá fakt, že zavedení oblasti podpory 1.4 (a částečně i oblasti podpory 1.5, i když výsledky zde nejsou zcela přesvědčující) bylo důležitým krokem, který vedl k podpoře čerpanosti prostředků OP VK. Porovnání s čerpáním v rámci globálních grantů bude předmětem Závěru této práce.

Tabulka 11: Průběh čerpání prioritní osy 1.4

Statistiky OP 1.4		15. 11. 2012	
Fáze administrace	Počet projektů	Finanční objem	
Projekty založené v Benefit7	1 576	-	
Projekty finalizované v Benefit7 včetně předaných	3 839	-	
Projekty předložené a fyzicky přijaté na O CERA	3 844	4 240 849 446	
Projekty předložené VŘ sekce IV. ke schválení	3 812	4 200 469 116	
Projekty schválené VŘ	3 812	4 200 469 116	
Projekty po Předběžné řídicí kontrole	3 779	4 165 716 901	
Zaslaná Rozhodnutí	3 779	4 165 716 901	
Akceptovaná rozhodnutí	3 737	4 134 264 535	
Projekty v realizaci	3 735	4 131 999 406	
Ukončené projekty	35	25 101 798	

Zdroj: Statistiky 1.4 k 15. 11. 2012. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online].[cit. 2012-11-16]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/25572>

⁶⁶ Statistiky 1.4 k 15. 11. 2012. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online].[cit. 2012-11-16]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/25572>

Tabulka 12: Projekty prioritní osy 1.4 dle krajů

Předložené projekty podle krajů		15. 12. 2012	
Kraj	Počet základních škol v kraji	Počet projektů	% škol, které předložily projekt
Jihočeský	256	254	99,22 %
Jihomoravský	480	471	98,13 %
Karlovarský	115	114	99,13 %
Královéhradecký	271	267	98,52 %
Liberecký	209	208	99,52 %
Moravskoslezský	450	442	98,22 %
Olomoucký	310	306	98,71 %
Pardubický	256	255	99,61 %
Plzeňský	222	216	97,30 %
Středočeský	526	519	98,67 %
Ústecký	281	281	100,00 %
Vysočina	266	257	96,62 %
Zlínský	259	254	98,07 %
Celkem	3 901	3 844	98,54 %

Zdroj: Statistika 1.4 k 15. 11. 2012. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-11-16]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/25572>

2.3 Pardubický kraj

Následující část diplomové práce věnuje analýze čerpání OP VK v Pardubickém kraji. První část podkapitoly bude zaměřena na analýzu počtu škol v Pardubickém kraji před zahájením programovacího období 2007–2013, aby bylo patrné, o jak velký region se v souvislosti se školskými zařízeními jedná. Další podkapitoly již budou věnovány přímo čerpání OP VK v Pardubickém kraji.

2.3.1 Vzdělávání v Pardubickém kraji

Začátek této podkapitoly věnuje kvantitativní situaci, v jaké se nacházely vzdělávací instituce v Pardubickém kraji před začátkem programovacího období 2007–2013. Následující Tabulka 13: Počet základních, středních a vysokých škol v Pardubickém kraji 2006 uvádí, kolik se v Pardubickém kraji nacházelo v roce 2006 základních, středních, vyšších odborných a vysokých škol. Tato Tabulka 13 slouží především k dokreslení kvantitativní situace před vytvořením OP VK. Dle této Tabulky 13 můžeme vidět, že největší zastoupení v Pardubickém kraji, co se počtu škol, žáků i učitelů týká, představují základní školy. V roce 2006 konkrétně navštěvovalo 45 805 žáků 231 základních škol v kraji. Středních odborných škol se v kraji nacházelo 42, středních odborných učilišť 32, gymnázia byla zastoupena počtem 20. V roce 2006 působila v Pardubickém kraji pouze jedna vysoká škola (vysoká škola veřejná) s 8 567 studenty (uvedený počet je počet studentů dle místa výuky). Soukromá vysoká škola se v roce 2006 v Pardubickém kraji nenacházela žádná.

Tabulka 13: Počet ZŠ, SŠ a VŠ v Pardubickém kraji 2006

	ZŠ	SOŠ	SOU	Gymnázia	VOŠ	VŠ soukromé	VŠ veřejné
Počet škol	231	42	32	20	9	0	1
Počet učitelů	3 241	937	862	534	92	0	-
Počet žáků	45 805	11 418	8 712	7 204	1 705	0	8 567

Zdroj: OP VK, úprava tabulky vlastní, zkratka VOŠ = Vyšší odborná škola

2.4 Čerpání OP VK v Pardubickém kraji 2007–2013

V této podkapitole je mým záměrem analyzovat čerpání finančních prostředků v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost školami (a ostatními organizacemi způsobilými k čerpání prostředků z tohoto OP) v programovacím období 2007–2013. Tato část práce má sloužit jako nástin situace pro třetí kapitolu, ve které se budu věnovat konkrétnímu čerpání z OP VK v jedné ze základních škol Pardubického kraje.

2.4.1 Čerpání OP VK v Pardubickém kraji dle prioritních os

Jak jsem již uvedla v podkapitole 2.1.3 Prioritní osy, OP VK má pět prioritních os, které se dále dělí na oblasti podpory. V rámci těchto prioritních os byly v programovacím období 2007–2013 vyhlašovány výzvy, na jejichž základě mohli zájemci o finanční prostředky podávat své žádosti. Pro Pardubický kraj byly v programovacím období 2007–2013 aktuální výzvy pro první a třetí prioritní osy. Protože je třetí kapitola mé diplomové práce zaměřena na konkrétní projekt, který spadá do skupiny globálních grantů, zaměřím se i v rámci této podkapitoly na čerpání především globálních grantů v Pardubickém kraji. Čerpání individuálních projektů bude zmíněno okrajově v další z podkapitol.

2.4.2 Prioritní osa č. 1

V rámci prioritní osy číslo jedna – Počáteční vzdělávání - byly vyhlášeny ve zmiňovaném programovacím období celkem čtyři výzvy. Týkaly se tří oblastí podpory - konkrétně 1.1 Zvyšování kvality ve vzdělávání, 1.2 Rovné příležitosti dětí a žáků včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a 1.3 Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení. Následující uvedené statistiky pochází z údajů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Tyto údaje byly publikovány na základě výsledků vyhlašovaných výzev a týkají se výsledků v Pardubickém kraji.

Celkový doporučený objem finančních prostředků alokovaných v rámci první výzvy v Pardubickém kraji se měl rovnat 90 847 781,89 Kč, nejvyšší počet finančních

prostředků se týkal oblasti podpory 1.1 Zvyšování kvality ve vzdělávání. První výzva byla vyhlášena v roce 2008.

Následující Tabulka 14: Schválené žádosti v první výzvě PO 1 v Pardubickém kraji shrnuje výsledky čerpání OP VK v Pardubickém kraji v rámci první výzvy pro prioritní osu číslo jedna. Během této výzvy uspělo s žádostí o čerpání finančních prostředků z OP VK 23 žadatelů. Pro oblast podpory 1.1 bylo schváleno 15 žádostí. Příjemci podpory byly z řad základních i středních škol – konkrétně 5 žadatelů ze základních škol v kraji. Na tomto místě je zajímavé podotknout, že mezi schválenými projekty byla i žádost Základní školy Chrast – Učení může být příjemnou hrou, protože tento projekt bude stěžejní pro třetí kapitolu mé diplomové práce. Dalším příjemcem bylo osm středních škol a dvě mimoškolní zařízení.

Tabulka 14: Schválené žádosti v první výzvě PO 1 v Pardubickém kraji

Oblast podpory	Počet schválených žádostí	Příjemci	Celková přidělená hodnota
1.1	15	ZŠ, SŠ, ost.	51 677 140,80 Kč
1.2	4	Spec. školy	15 541 741,44 Kč
1.3	4	SŠ, VŠ, ost.	23 628 899,65 Kč

Zdroj: Výsledky 1. výzvy Opatření 1.1, 1.2, 1.3 OP VK - Pardubický kraj. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-11-16]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/vysledky-1-vyzvy-opatreni-1-1-1-2-1-3-opvk-pardubicky-kraj>

V roce 2009 byla vyhlášena v rámci první prioritní osy OP VK druhá výzva. Celková předpokládaná suma finančních prostředků OP VK, která měla být ve druhé výzvě vyčerpána, činila 122 536 582,90 Kč. Opět se zaměřovala na tři oblasti podpory, a to 1.1, 1.2, 1.3 (popis oblastí uveden již v předchozím textu). Souhrn výsledků druhé výzvy je zachycen v níže uvedení Tabulce 15: Schválené žádosti v druhé výzvě PO 1 v Pardubickém kraji. Této výzvy využilo 29 žadatelů, jejichž projektové žádosti byly schváleny. Stejně jako v případě první výzvy byl nejvyšší počet schválených žádostí v rámci oblasti podpory 1.1, v tomto případě 17 žádostí. Tyto žádosti byly opět podávány základními, středními školami a mimoškolními zařízeními (například v rámci této podoblasti podalo svou žádost o čerpání finančních prostředků s názvem Environmentální výchova a vzdělávání Ekocentrum Paleta).

Tabulka 15: Schválené žádosti ve druhé výzvě PO 1 v Pardubickém kraji

Oblast podpory	Počet schválených žádostí	Příjemci	Celková přidělená hodnota
1.1	17	ZŠ, SŠ, ost.	76 222 243,80 Kč
1.2	7	ZŠ, spec. ost.	30 037 987,58 Kč
1.3	5	Ost.	16 276 351,52 Kč

Zdroj: Výsledky 2. výzvy Opatření 1.1, 1.2, 1.3 OP VK - Pardubický kraj. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-11-16]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/vysledky-2-vyzvy-oblasti-podpory-1-1-1-2-a-1-3-pardubicky>

K vyhlášení třetí výzvy k čerpání prostředků z OP VK v Pardubickém kraji došlo v roce 2010. Výsledky třetí výzvy v rámci první prioritní osy jsou zachyceny v Tabulce 16: Schválené žádosti ve třetí výzvě PO 1 v Pardubickém kraji. Za uvedená tři období je možné v počtu schválených žádostí pozorovat rostoucí trend. V roce 2010 bylo v Pardubickém kraji schváleno 31 projektů v rámci třetí výzvy pro čerpání z první prioritní osy OP VK. Stejně jako ve dvou předchozích letech, i v roce 2010 nejvíce schválených výzev patřilo pod oblast podpory 1.1. Struktura příjemců finančních prostředků je také téměř totožná s předchozími lety, za zmínku stojí nově čerpání prostředků středními odbornými učiteli. Spolu s žádostmi byla v rámci třetí výzvy schválena celková předpokládaná hodnota finančních prostředků ve výši 118 146 802,10 Kč, což i přes vzrůstající počet schválených projektů znamená pokles finančních prostředků oproti druhé výzvě z roku 2010.

Tabulka 16: Schválené žádosti ve třetí výzvě PO 1 v Pardubickém kraji

Oblast podpory	Počet schválených žádostí	Příjemci	Celková přidělená hodnota
1.1	24	ZŠ, SŠ, SOU,ost.	85 148 934,82 Kč
1.2	7	Spec. školy	29 843 139,27 Kč
1.3	1	SŠ	3 154 728,00 Kč

Zdroj: Výsledky 3. výzvy Opatření 1.1, 1.2, 1.3 OP VK - Pardubický kraj. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-11-16]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/vysledky-3-vyzvy-oblasti-podpory-1-1-1-2-1-3-pardubicky-kraj>

Poslední, tedy čtvrtá, výzva byla v rámci prioritní osy číslo jedna vyhlášena v roce 2011 a její výsledky pro Pardubický kraj jsou zachyceny v následující Tabulce 17: Schválené žádosti ve čtvrté výzvě PO 1 v Pardubickém kraji. Na první pohled je patrné, že se výsledky od předchozích let odlišují. Největší rozdíl plyne z faktu, že ve čtvrté výzvě byla zohledněna pouze oblast podpory 1.3 Další vzdělávání škol a školských zařízení. Formou čtvrté výzvy pro první prioritní osu OP VK v Pardubickém kraji získalo přidělenou finanční podporu ze strukturálních fondů Evropské unie 13 žadatelů. Jednalo se o různorodou skupinu příjemců finančních prostředků – tedy mateřské, základní, střední školy, ale i ostatní instituce, jež mohou v rámci této prioritní osy a oblasti podpory finanční prostředky čerpat. Celková finanční hodnota, kterou předpokládaly vyčerpat příjemci schválených dotačních projektů, činila v rámci čtvrté výzvy 51 107 505,63 Kč.

Tabulka 17: Schválené žádosti ve čtvrté výzvě PO 1 v Pardubickém kraji

Oblast podpory	Počet schválených žádostí	Příjemci	Celková přidělená hodnota
1.3	13	MŠ, ZŠ, SŠ, ost.	51 107 505,63 Kč

Zdroj: Výsledky 4. výzvy Opatření 1.3 OP VK - Pardubický kraj. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-11-16]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/vysledky-4-vyzvy-v-oblasti-podpory-1-3-pardubicky-kraj>

Mimo výše uvedené výzvy došlo v roce 2011 k vyhlášení další výzvy pro globální granty týkající se oblasti prioritní osy číslo 1. V rámci této výzvy byly opět pokryty všechny tři oblasti podpory. Následující Tabulka 18: Schválené žádosti globálních grantů PO 1 v Pardubickém kraji ilustruje, kolika příjemcům byla dotační žádost schválena a o jakou výši finančních prostředků se v jednotlivých oblastech podpory první prioritní osy jednalo. Celkem bylo v rámci výzvy GG II. schváleno 31 projektů a celkový předpokládaný finanční objem dosahoval výše 126 310 194,50 Kč.

Tabulka 18: Schválené žádosti globálních grantů PO 1 v Pardubickém kraji

Oblast podpory	Počet schválených žádostí	Příjemci	Celková přidělená hodnota
1.1	21	ZŠ, SŠ, ost.	79 883 717,10 Kč
1.2	5	Spec. školy	26 767 184,68 Kč
1.3	5	Ost.	19 659 292,74 Kč

Zdroj: Výsledky 1. výzev GG II. v oblastech podpory 1.1, 1.2, 1.3 – Pardubický kraj. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-11-16]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/vysledky-1-vyzev-gg-ii-v-oblastech-podpory-1-1-1-2-a-1-3-6>

2.4.3 Prioritní osa č. 3

Jak jsem již uvedla výše, v programovacím období 2007–2013 byly v Pardubickém kraji vyhlašovány výzvy v rámci prioritní osy jedna. Nyní se zaměřím na třetí prioritní osu – Další vzdělávání. Žadatelé, kteří chtěli využít čerpání finančních prostředků ze třetí prioritní osy OP VK v Pardubickém kraji, reagovali na jednu ze dvou výzev, jež byly pro tuto prioritní osu vyhlášeny. Obě výzvy se týkaly oblasti podpory 3.2, tedy Podpora nabídky dalšího vzdělávání v Pardubickém kraji.

Z první výzvy, která byla vyhlášena v roce 2010, vzešlo 16 úspěšných projektů. Předpokládaný objem finančních prostředků na realizaci schválených projektů činil celkem 42 000 730,18 Kč. Na výzvu reagovaly podáním projektové žádosti střední školy a neškolní instituce (souhrnně označené jako ostatní). V návaznosti na předchozí strukturu, jsou i výsledky první výzvy v rámci prioritní osy číslo tři ilustrovány Tabulkou 19: Schválené projekty v první výzvě prioritní osy č. 3 OP VK v Pardubickém kraji.

Tabulka 19: Schválené žádosti v první výzvě PO 3 OP VK v Pardubickém kraji

Oblast podpory	Počet schválených žádostí	Příjemci	Celková přidělená hodnota
3.2	16	SŠ, ost.	42 000 730,18 Kč

Zdroj: Výsledky 1. výzvy oblasti podpory 3.2 - Pardubický kraj. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-11-16]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/vysledky-1-vyzvy-oblasti-podpory-3-2-pardubicky-kraj>

Na konci roku 2010 byla vyhlášena i druhá výzva pro třetí prioritní osu OP VK pro oblast podpory 3.2. V Pardubickém kraji bylo schváleno v rámci této výzvy 14 projektů za celkem 51 186 909,09 Kč. Stejně jako v první výzvě i nyní se staly úspěšnými žadateli o finanční prostředky střední školy (konkrétně v této výzvě jich bylo úspěšných 9) a ostatní neškolní instituce (jako příklad uvádím EVROPSKÉ VZDĚLÁVACÍ CENTRUM s.r.o. s projektem Profesní e-learningové jazykové centrum pro Pardubický kraj). Výše uvedená fakta dokládá poslední Tabulka 20: Schválené žádosti v druhé výzvě PO 3 OP VK v Pardubickém kraji.

Tabulka 20: Schválené žádosti v druhé výzvě PO 3 OP VK v Pardubickém kraji

Oblast podpory	Počet schválených žádostí	Příjemci	Celková přidělená hodnota
3.2	14	SŠ, ost.	51 186 909,09 Kč

Zdroj: Výsledky 2. výzvy oblasti podpory 3.2 - Pardubický kraj. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-11-16]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/vysledky-2-vyzvy-oblasti-podpory-3-2-pardubicky-kraj>

Výše uvedené informace pocházejí ze zdrojů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Internetové zdroje Pardubického kraje uvádí, že Pardubický kraj jako Zprostředkující subjekt vyhlásil v rámci globálních grantů 4 kola výzev v rámci první a třetí prioritní osy. Všechna čtyři kola u první prioritní osy se týkala oblastí podpory 1.1, 1.2, 1.3, výzvy pro třetí prioritní osu byly zaměřené pouze na oblast podpory 3.2.

2.4.4 Aktuální situace

V současné době jsou podle dostupných zdrojů všechny výzvy týkající se Pardubického kraje ukončeny. Čtvrtá výzva v rámci první prioritní osy, oblast podpory 1.3 byla vyhlášena Pardubickým krajem pro žadatele 6. 12. 2010, ukončena byla 17. 1. 2011.⁶⁷ Poslední, tedy čtvrtou, vyhlášenou výzvou pro globální projekty v rámci třetí prioritní osy, oblast podpory 3.2, byla výzva z 29. 6. 2012, ukončená 07. 09. 2012.⁶⁸ Tato výzva byla úplně poslední vyhlášenou výzvou pro čerpání prostředků prostřednictvím globálních projektů v programovacím období 2007–2013

⁶⁷4. VÝZVA - OBLAST PODPORY 1.3 - UKONČENO. *Pardubický kraj* [online]. [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: <http://www.pardubickykraj.cz/4-vyzva-op-vk-oblastpodpory-1-3/64714/4-vyzva-oblast-podpory-1-3>, str. 10

⁶⁸4. VÝZVA - OBLAST PODPORY 3.2. *Pardubický kraj* [online]. [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: <http://www.pardubickykraj.cz/4-vyzva-oblast-podpory-3-2/70918/4-vyzva-3-2>

v rámci OP VK v Pardubickém kraji. Ovšem fakt, že již v této době nejsou vyhlášovány výzvy, neznámá, že by nedocházelo k čerpání finančních prostředků. Každá výzva má přesně stanovenou dobu, po kterou musí dojít k realizaci projektu. Tato doba je samozřejmě odlišná od období, pro které je výzva vyhlášena. Například u poslední výzvy (prioritní osa tři, oblast podpory 3.2) je předpokládán začátek realizace projektu stanoven až na duben 2013 a konec realizace projektu dokonce až na konec roku 2014.⁶⁹ Vzhledem ke končícímu programovacímu období nedochází k vytváření nových možností čerpání, některé projekty jsou však dokončovány, resp. u některých grantů v tomto období začíná jejich realizace.

2.4.5 Individuální granty v Pardubickém kraji

V rámci Pardubického kraje dochází samozřejmě také k čerpání finančních prostředků v rámci skupiny individuálních programů. Jak jsem již předestřela, nebude v rámci této diplomové práce tomuto tématu věnována větší pozornost, protože se praktická část diplomové práce týká globálního projektu. Další částí zaměřenou na individuální projekty Pardubického kraje by se práce stala rozsáhlou a méně přehlednou.

2.5 Problémy spojené s čerpáním OP VK

Mimo úspěšné projekty, které prošly schvalovacím procesem a jejichž projektové záměry byly podpořeny a mohlo dojít k jejich realizaci, existuje ovšem i množství žádostí, k jejichž schválení nedošlo. V této části diplomové práce se proto na základě poznatků, které jsem získala při tvorbě této práce, stručně zaměřím na dva problémy, které jsou, dle mého názoru, nejčastěji spojeny s neúspěchem žádostí nebo které zapříčiňují fakt, že žadatel svou žádost nakonec ani není schopen předložit.

2.5.1 Administrativní náročnost projektu

Významnou překážku pro navýšení čerpání finančních prostředků z OP VK spatřuji v administrativní náročnosti projektů. Tento fakt byl uváděn i v hodnotících zprávách jiných operačních programů z programovacího období 2000–2006 a stal se jedním z prvků, které odradily další možné žadatele v následujícím programovacím období (2007–2013). Tento fakt také určil jeden z cílů období 2007–2013 v obecné rovině projektu, a to zjednodušení administrativy žádostí i monitorovacích zpráv.

⁶⁹4. VÝZVA - OBLAST PODPORY 3.2. *Pardubický kraj* [online]. [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: <http://www.pardubickykraj.cz/4-vyzva-oblast-podpory-3-2/70918/4-vyzva-3-2>, str. 2

Dle mého názoru administrativa spojená s čerpání finančních prostředků z OP VK způsobuje žadatelům o dotaci problémy také proto, že se jedná většinou o školy či školská zařízení. V rámci ostatních operačních programů pracuje na vytváření žádosti o finanční podporu z fondů Evropské unie často celý manažerský tým. V rámci OP VK v případě školství bývá často tým pro žádost a realizaci projektu vytvářen z řad pedagogických pracovníků škol. V takovýchto případech není tento projekt jejich jedinou pracovní náplní a navíc se tito pracovníci často setkávají s problematikou využívání evropských fondů pouze v rámci seminářů, které bývají pořádány krajským úřadem či MŠMT, a vzhledem k tomu těmto pracovníkům často chybí hlubší manažerské znalosti. Proto ne každá škola je vůbec schopná v rámci svých kapacit projektovou žádost podat a projektový záměr následně realizovat.

Spolu s obtížemi v administraci projektů je také problematickou skutečností, že se v průběhu realizace projektu mohou měnit podmínky, za kterých žadatelé získali danou dotaci. Jako konkrétní příklad bych uvedla problémy se změnami Příručky pro příjemce, kdy každý žadatel musí důsledně dbát na veškeré aktualizace, kterými Příručka pro příjemce během projektu prochází, zejména v souvislosti se změnami zákonů a usnesení, a to někdy i retrospektivně.

2.5.2 Problémy spojené s předfinancováním

Dalším faktorem, který může odradit potenciální zájemce o čerpání finančních prostředků z evropských strukturálních fondů, je problém spojený s předfinancováním projektů. Finanční prostředky v rámci OP VK (stejně tak i u většiny ostatních Tematických operačních programů) jsou vypláceny žadateli formou zálohových plateb. Další záloha v pořadí je vyplácena vždy na základě žádosti příjemce a v závislosti na schválení monitorovací zprávy za aktuální období. Velkým problémem pro základní školy je nedodržování lhůt pro zasílání dalších záloh Řídícím orgánem. Poslední platbu obdrží příjemce až po schválení Závěrečné zprávy projektu. Jedná se o posledních 10 % z rozpočtu projektu, které musí školy zaplatit z finančních prostředků zřizovatele. O toto předfinancování musí škola zřizovatele požádat. V případě mnou popisovaného projektu (třetí kapitola) bylo škole vyhověno a byly použity prostředky z rezervního fondu školy. V případě, že škola dostatečné krytí v rezervním fondu nemá, může nastat problém v neoprávněném čerpání finančních prostředků zřizovatele (z účetního hlediska). I toto je jeden z důvodů, proč základní školy či ostatní školská zařízení projektovou žádost nepodávají.

3 Případová studie využití OP VK v prostředí základní školy

Třetí část mé diplomové práce je věnována případové studii konkrétního využití finančních prostředků v rámci OP VK základní školou v Pardubickém kraji. Jedná se o Základní školu Chrast, která v roce 2009 započala realizaci globálního projektu z finančních prostředků OP VK. V rámci této kapitoly zmapuji na příkladu konkrétní školy celý proces, který je spojen s čerpáním finančních prostředků OP VK. V počáteční fázi třetí kapitoly nejprve stručně představím subjekt čerpající finanční podporu OP VK. Základní školu Chrast jsem si pro účely své práce vybrala z důvodu, že je aktivní při využívání finančních prostředků plynoucích z Evropské unie, nejen jako přímý příjemce, ale jako partner bez finanční účasti v projektech jiných příjemců.

3.1 Základní škola Chrast

Základní škola Chrast, s podtitulem Škola vlídnějšího zacházení se Zemí včetně zvířat a lidí, se nachází v Chrasti u Chrudimi, v malém městě v Pardubickém kraji. Jedná se o plně organizovanou školu s prvním i druhým stupněm⁷⁰. Na konci školního roku 2008/2009 (v době zahájení čerpání prostředků z OP VK) navštěvovalo tuto základní školu 436 žáků. V této škole působí 27 pedagogů a 14 členů ostatního provozního personálu.⁷¹

Základní škola Chrast se snaží o maximální možné využívání finančních prostředků pomocí grantových projektů vyhlašovaných Pardubickým krajem, Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy či v rámci fondů Evropské unie. Pro příklad stručně zmíním některé projekty. První takovou aktivitou se stal v roce 2004 projekt Program I. – Preventivní programy realizované školami a školskými zařízeními, s konkrétním názvem Zajoch aneb Zaječice jdou do Chrasti, jehož gestorem bylo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a vyhlášovatelem Pardubický kraj. Dále například v roce 2008 grant z MŠMT na projekt v rámci Podpory environmentálního vzdělávání výchovy a osvěty EVVO ve školách v roce 2008, díky čemuž se v chrastické základní škole konal projektový

⁷⁰ plně organizovaná škola znamená, že na uvedené škole je první i druhý stupeň základní školy

⁷¹ Výroční zpráva – Základní škola, Chrast, okres Chrudim 2008/2009. ZŠ Chrast [online]. [cit. 2012-10-18]. Dostupné z: http://www.skola-chrast.net/pdf0910/vyrocní_zprava_2008_2009.pdf

Den Země a zdraví. V roce 2010 získala Základní škola Chrast finanční prostředky v rámci projektu EU peníze školám.⁷²

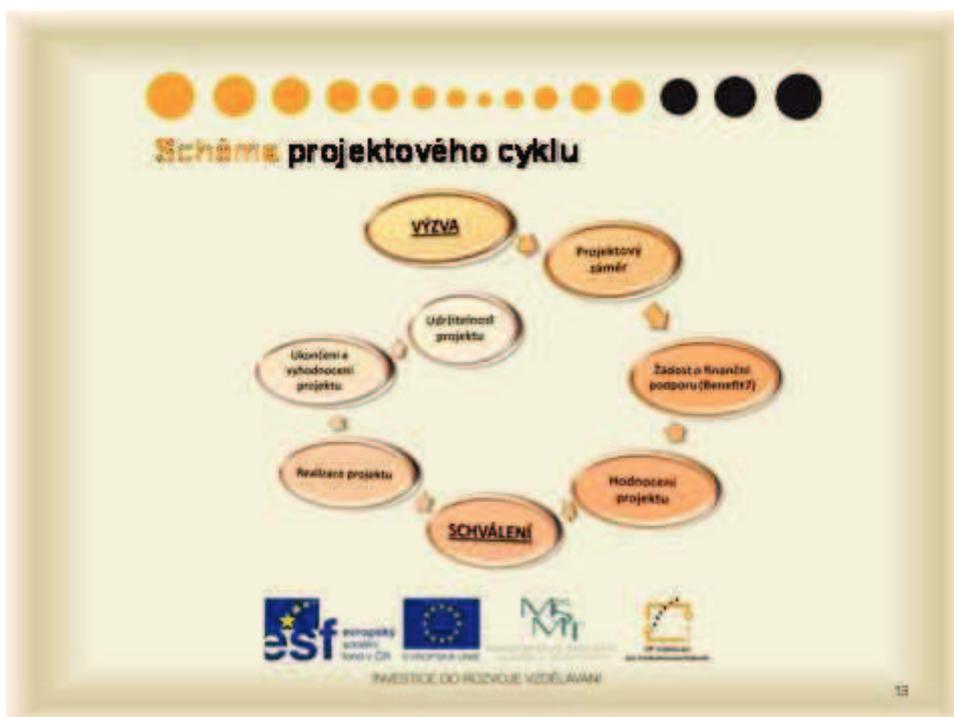
Základní škola podala projektovou žádost v rámci první výzvy pro první prioritní osu – oblast podpory 1.1 – v roce 2008. Díky schválení této žádosti získala základní škola v letech 2009 – 2011 finanční prostředky ve výši 2 536 051,33 Kč, což je reálně vyčerpaná suma. V projektové žádosti byly náklady projektu stanoveny na 2 691 403,50 Kč. Právě globální grant s názvem „Učení může být příjemnou hrou“ bude předmětem mé další analýzy.

3.2 Příprava projektu a jeho realizace

Dříve než budu analyzovat využívání prostředků OP VK Základní školou Chrast, zmíním v následující podkapitole obecně projektový cyklus.

3.2.1 Projektový cyklus

Obrázek 2: Projektový cyklus

Zdroj: *Prezentace OPVK. MŠMT ČR [online]. 2011, 28. 06. 2011 [cit. 2012-10-11]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/16455>*

Výše uvedené schéma v Obrázku 2: Projektový cyklus ilustruje proces, který musí absolvovat každý příjemce, který se rozhodne žádat o finanční podporu v rámci Tematických operačních programů (projektový cyklus je víceméně pro všechny tyto operační programy shodný). Toto schéma uvádí na svých internetových stránkách

⁷² Granty. ZŠ Chrast [online]. [cit. 2012-10-18]. Dostupné z: <http://www.skola-chrast.net/>

v rámci propagace Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Každý žadatel musí reagovat na výzvu vyhlášenou buď Řídícím orgánem OP VK (tedy Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR) nebo Zprostředkujícím orgánem (v rámci této diplomové práce konkrétně Pardubickým krajem). V reakci na výzvu musí následně žadatel předložit vypracovaný projektový záměr a vyplnit žádost o finanční podporu v aplikaci Benefit7 (její náležitosti budou zmíněny v následující podkapitole). Na základě této žádosti rozhodne orgán, který výzvu vyhlásil, o tom, zda bude daný konkrétní projekt schválen či nikoli. Dojde-li ke schválení projektu, nastává pak zcela logicky fáze realizační. Poté, co je projekt realizován, dochází k jeho ukončení a vyhodnocení (dosažených výsledků, průběhu realizace, splnění cílů a dalších). Tímto krokem ovšem projekt nekončí, jelikož je v závislosti na době stanovené již v rámci projektové výzvy, sledována udržitelnost projektu.

3.3 ZŠ Chrast – projekt Učení může být příjemnou hrou

V níže uvedené Tabulce 21: Popis projektu uvádím základní údaje o projektu, díky kterému čerpala Základní škola Chrast finanční prostředky z OP VK.

Tabulka 21: Popis projektu

Název operačního programu	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
Číslo výzvy	01
Název výzvy	Pardubický kraj – Výzva č. 1 pro GP – oblast podpory 1.1
Číslo prioritní osy	7.1
Název prioritní osy	Počáteční vzdělávání
Číslo oblasti podpory	7.1.1
Název oblasti podpory	Zvyšování kvality ve vzdělávání
Název projektu	Učení může být příjemnou hrou
Zkrácený název projektu	Učení hrou
Název projektu anglicky	Studying can be the pleasant game
Název žadatele	Základní škola, Chrast, okres Chrudim
Typ projektu	grantový
Kód prioritního tématu	72
Název prioritního tématu	Navrhování, zavádění a provádění reforem systémů vzdělávání a odborné přípravy s cílem rozvíjet zaměstnatelnost, zvyšování významu základního a odborného vzdělávání a odborné přípravy na trhu práce a neustálé zlepšování dovedností vzdělávacích pracovníků s ohledem na inovace a znalostní ekonomiku.
Typ území	Venkovské oblasti
Předpokládané datum zahájení projektu	01.03.2009
Předpokládané datum ukončení projektu	01.04.2011
Předpokládaná doba trvání projektu v měsících	25
Celkové způsobilé náklady projektu	2 691 403,50 Kč
Rozpočet projektu celkem	2 691 403,50 Kč

Zdroj: Projektová žádost, Archiv Základní škola, Chrast, okres Chrudim, Projekt Učení může být příjemnou hrou. Dostupné také z: http://skola-chrast.net/html/grant_opvk.htm

3.3.1 Stručný obsah projektu

Hlavním cílem projektu bylo vybavit přihlášenou skupinu pedagogů takovými strategiemi v oblasti tvorby a využívání interaktivních výukových materiálů a v oblasti evaluace vlivu interaktivních prvků na výuku, které ve svém důsledku přinesou novou, vyšší kvalitu vzdělávání na I. stupni základní školy. Pedagogové absolvovali vzdělávací semináře k rozvoji potřebných znalostí a dovedností pro práci s interaktivní tabulí. Druhým cílem bylo vytvořit soubor 240 interaktivních materiálů pro výuku ve všech vzdělávacích oblastech podle Rámcového programu pro základní vzdělávání (tj. základní dokument vydaný MŠMT ČR). Tyto materiály byly vytvořeny pro výuku na I. stupni ZŠ s důrazem na zařazení průřezového tématu environmentální výchova a vzdělávací oblasti Svět práce. Interaktivní materiály jsou volně a bezplatně přístupné na webových stránkách široké veřejnosti. Třetím cílem byl záměr, aby žáci pomocí interaktivních materiálů při výuce rozvíjeli praktickým způsobem klíčové

kompetence, naplňovali očekávané výstupy jednotlivých vzdělávacích oborů a byli přirozeně motivováni pro další učení prostřednictvím moderních technologií.⁷³

3.4 Fáze přípravná

Při přípravě žádosti o projekt musel žadatel nejprve vytyčit základní cíle projektu a definovat problém, který bude předmětný projekt řešit. Žadatel podrobil důkladné analýze všechna vstupní data ve vztahu k plánovaným činnostem projektu.

3.4.1 Stanovení cíle projektu

Na počátku tvorby projektu byla věnována dostatečná pozornost stanovení měřitelných cílů.

Pro správné zacílení projektu bylo třeba v přípravné fázi zjistit aktuální situaci v oblasti, na kterou byl projekt zaměřený. Potřebnost projektu byla dokládána analýzou některých zdrojů a dokumentů závazných pro základní školství.

Stanovení cíle projektu vycházelo z několika zásadních dokumentů, které pro školství určují další směr vývoje a rozvoje zejména pedagogických pracovníků:

- Národního programu rozvoje vzdělávání v České republice (tzv. Bílá kniha), např.: „Závěr, opatření 2.2: *Informační a komunikační technologie (ICT): V souladu se státní informační politikou bude podporován rozvoj kompetencí žáků na všech stupních škol, efektivně využívat prostředků informačních a komunikačních technologií při vzdělávání i v pracovním a osobním životě. Školám budou vytvořeny podmínky, aby mohly využívat ICT k modernizaci metod a forem výuk, včetně podpory rozvoje kompetencí učitelů v této oblasti.*“⁷⁴ Nebo „Závěr, opatření 1.7: *Podporovat rozvoj distančního vzdělávání: Distanční vzdělávání bude podporováno specifickými rozvojovými programy, založenými na využívání informačních komunikačních technologií a jejich propojení s Konceptí státní informační politiky ve vzdělávání nebo Rozvojem distančního vzdělávání s využitím ICT.*“⁷⁵
- V Národní strategii vzdělávání pro udržitelný rozvoj: „Priorita 2.6 podporovat počáteční a další vzdělávání učitelů v užívání inovačních výukových programů a strategií.“, „Priorita 2.7: *Tvorba a inovace metodických a didaktických materiálů včetně podpory tvorby infrastruktury.*“, „Priorita 2.8: *Tvorba*

⁷³ Archiv Základní škola, Chrast, okres Chrudim, Projekt Učení může být příjemnou hrou. Dostupné také z: http://skola-chrast.net/htm/grant_opvk.htm

⁷⁴Národní program rozvoje vzdělávání v České republice: Bílá kniha. *MŠMT* [online]. [cit. 2012-10-18]. Dostupné z: <http://aplikace.msmt.cz/pdf/bilakniha.pdf>, str. 91

⁷⁵Národní program rozvoje vzdělávání v České republice: Bílá kniha. *MŠMT* [online]. [cit. 2012-10-18]. Dostupné z: <http://aplikace.msmt.cz/pdf/bilakniha.pdf>, str. 90

vzdělávacích programů a kurzů a realizace školení lektorů (školitelů, vzdělavatelů) v rámci celoživotního učení.“⁷⁶

- Strategie celoživotního učení uvádí: „Cíleně a systémově podpořit rozvoj kvalitních a efektivních forem vzdělávání.“, nebo např.: „Podporovat získání a rozvoj klíčových dovedností dospělých i dětí v oblasti ICT a jazykové přípravy...“.⁷⁷
- Dalšími dokumenty, které zmiňují nutnost rozvíjení znalostí a dovedností u žáků v oblasti ICT je Lisabonská strategie 2000–2010 a Strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj Evropské hospodářské komise OSN (tzv. „Vilniuská strategie“).
- Dalším z analyzovaných dokumentů byl Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Pardubickém kraji 2008, kapitola Výuka informační gramotnosti: „Státní informační politika ve vzdělávání (dále jen SIPVZ) je od 30. 6. 2007 minulostí. S ohledem na tento fakt je na místě reálně zvažovat v rámci Pardubického kraje další postup, který zajistí jednak udržitelnost stávající úrovně IT na školách Pardubického kraje, tj. konektivitu škol a její postupné zkvalitňování, obnovu stárnoucí výpočetní techniky v 5 až 6letých cyklech, a dále zajistí podporu tvorby a nákupu vzdělávacího softwaru IT pomůcek na školách jak obecních, soukromých tak i školách zřizovaných Pardubickým krajem. Objem finančních prostředků nezbytný k udržení takto nastavených parametrů představuje ročně za celý Pardubický kraj částku blízkou se k 35 milionům Kč. Základním problémem bude nalezení zdrojů pro pokrytí výše uvedené částky...“⁷⁸

Všechny tyto výše uvedené aspekty se promítly do připravované žádosti a dále také žadatel vycházel z vlastního výzkumu (formou dotazníku), který byl zadán v průběhu Krajské konference o podpoře interaktivní výuky v listopadu 2007 v Základní škole Krouna. Účastnilo se 368 respondentů z 25 škol v Pardubickém kraji. Z vyhodnocení dotazníku vyplynulo, že interaktivní tabule se začaly dostávat do vybavení základních škol, alespoň 1 tabuli vlastnilo 67 % plně organizovaných škol ze vzorku a 48 % neúplných škol z přítomného počtu respondentů. Významný výukový potenciál vidělo v této technologii 83% dotázaných pedagogů, z nich se ale 66 % obávalo, že s ní nebude umět pracovat nebo že ji dokonce svým neodborným používáním poškodí. Dále 72 % dotázaných pedagogů chtělo využívat interaktivní tabuli ve své výuce, pokud by s ní uměli pracovat. Za hlavní nedostatek v dosud

⁷⁶ Strategie pro vzdělávání pro udržitelný rozvoj České republiky (2008-2015). MŠMT [online]. [cit. 2012-10-18]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/strategie-vzdelavani-pro-udrzitelny-rozvoj-ceske-republiky>, str. 8

⁷⁷ Strategie celoživotního učení ČR. MŠMT [online]. [cit. 2012-10-18]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/strategie-celozivotniho-uceni-cr>, str. 72-73

⁷⁸ Dlouhodobý záměr vzdělávání Pardubického kraje. *Pardubický kraj* [online]. [cit. 2012-10-20]. Dostupné z: <http://www.pardubickykraj.cz/pro-verejnost/48593/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-2008-pardubicky-kraj>, str. 16

prováděném proškolení pedagogů v oblasti ICT vidělo 79% dotazovaných pedagogů nemožnost uplatnit získané kompetence přímo v praxi. Na základě výše uvedeného výzkumu došel žadatel k názoru, že rychlejšímu rozšíření a efektivnějšímu využití moderních technologií ve výuce brání několik skutečností:

- Učitelé nejsou vybaveni potřebnými kompetencemi pro zavedení efektivní interaktivní výuky.
- Učitelé nebyli do roku 2007 motivováni ke skutečné modernizaci výuky vzhledem k finanční nedostupnosti interaktivních tabulí pro školy.

Po zvážení situace v oblasti zavádění ICT do škol v Pardubickém kraji žadatel přistoupil k vytvoření projektu realizovaného více partnerskými školami. Důvodem byla snaha proškolit v oblasti používání interaktivní tabule a v tvorbě výukových materiálů pro toto zařízení co největší množství pedagogů najednou a tím snížit náklady na jednotku výstupu (proškolený pedagog, vytvořený interaktivní materiál, podpořený žák). Žadatel předpokládal, že bude efektivněji využito lidských i materiálních zdrojů, pokud bude cílovou skupinou rozsáhlejší skupina pedagogů a žáků. Předpokládalo se efektivní využití prostředků na administraci projektu, na propagaci, na kontrolní činnost. Zapojení 15 partnerských škol se v realizační fázi ukázalo sice jako velmi komplikované a zatěžující pro příjemce, ale na druhé straně velmi výhodné pro partnerské školy.⁷⁹

V přípravné fázi projektu žadatel vytvořil koncepci realizace projektu a byla zhodnocena následující kritéria oprávněnosti:

- Kdo může o dotaci žádat.
- Kde může být projekt realizován.
- Kdo může být cílovou skupinou projektu.
- Jaké aktivity mohou být realizovány v rámci jednotlivých oblastí podpory.
- Kdo může být partnerem projektu.
- Na co mohou být finanční prostředky využity.
- Žadatel splňoval kritérium oprávněnosti subjektu (žadatele) i oprávněnost místa realizace projektu (lokalizace).

3.4.2 Cílová skupina

Bylo nutno vyhodnotit oprávněnost cílových skupin. V rámci globálních grantů krajů ČR, kde kraj vystupuje v roli Zprostředkujícího subjektu, je kraj oprávněn stanovit rozsah pro provádění aktivit projektu na svém území. Projekt je

⁷⁹ Archiv Základní škola, Chrast, okres Chrudim, Projekt Učení může být příjemnou hrou. Dostupné také z: http://skola-chrast.net/htm/grant_opvk.htm

vždy realizován ve prospěch cílové skupiny příslušného kraje. Oprávněné cílové skupiny byly zvlášť vymezeny pro každou oblast podpory, a to v závislosti na cílech a typu podporovaných aktivit. Cílovou skupinou v tomto projektu byli jednak učitelé ze všech partnerských škol, jednak žáci I. stupně z těchto škol. V žádosti bylo zdůrazněno, že cílová skupina učitelů bude vybavena kompetencemi, bez kterých většina učitelů nebude jinak schopna moderní metody do své výuky začlenit. Byl vytvořen motivační systém na podporu interaktivní výuky. Počet zapojených učitelů do projektu byl 80, z toho 72 žen (90 %). Pedagogové byli k účasti v tomto projektu motivováni tím, že se jednalo o akreditovanou formu Dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (dále jen DVPP), kdy zákoník práce ukládá zaměstnancům dále se vzdělávat. Dalším zdrojem motivace byla motivace finanční – po úspěšném absolvování školení učitelé vytvořili závěrečnou práci, kterou obhájili, a následně jim byla nabídnuta formou dohody o provedení práce finanční odměna. Úspěšným autorům závěrečných prací byla nabídnuta další spolupráce na finančně ohodnocených následných pracích – další tvorbě interaktivních materiálů. Profesionální motivací pro učitele byla prezentace vytvořených interaktivních materiálů na volně přístupném webovém portálu. Rozhodující profesionální motivací bylo využití vytvořených interaktivních vzdělávacích materiálů ve výuce.

Žáci byli motivováni pro účast v projektu modernizací výuky. Výuka se přiblížila světu dnešních dětí, pro něž jsou IT přirozenou součástí jejich života. Byl zefektivněn proces získávání cílových kompetencí žáků. Do projektu bylo zapojeno 2 200 žáků, z toho 1 050 dívek (48 %).

Vedoucí pracovníci partnerských škol byli do projektu zapojeni jako členové předmětových hodnotících komisí pro nově vznikající interaktivní výukové materiály. I oprávněnost cílových skupin byla vyhodnocena jako plně vyhovující.⁸⁰

3.4.3 Oprávněnost projektu

Při vyhodnocování oprávněnosti aktivit projektu byla splněna podmínka, že aktivity projektu musí vést k naplňování stanovených cílů OP VK, jednotlivých prioritních os a dílčích oblastí podpory. Výčet oprávněných aktivit byl splněn podle detailního popisu ve výzvě k předkládání žádosti.

⁸⁰ Archiv Základní škola, Chrast, okres Chrudim, Projekt Učení může být příjemnou hrou. Dostupné také z: http://skola-chrast.net/htm/grant_opvk.htm

Bylo nutno zhodnotit oprávněnost partnera projektu. Na úrovni podporovaných projektů je princip partnerství možno naplňovat prostřednictvím cílového seskupování různých subjektů do celků, které jsou označovány jako „partnerství“. Partneri projekt společně vytvářejí, a koordinují a dále také vyhodnocují, zda je cíl projektu skutečně naplňován. Partnerem projektu může být právnická osoba se sídlem na území ČR a musí splňovat stejná kritéria oprávněnosti jako samotný žadatel. Příjemce dotace je žadatel, který zároveň působí jako subjekt odpovědný za řízení projektu ve vztahu k partnerům. Příjemce dotace zodpovídá za rozdělení obdržných prostředků mezi partnery na základě schváleného rozpočtu projektu a na základě dokladovaných skutečných výdajů. Partneri se společně s příjemcem podílí na zpracování žádosti a následně na realizaci věcných projektových aktivit. Partnerství nesmí být založeno pouze na zabezpečení běžné administrace projektu (zejména na zpracování monitorovacích zpráv, finanční řízení projektu, účetní služby, administrativní agenda projektu apod.). Partnerství nesmí nahrazovat poskytování běžně dostupných služeb na trhu ani dodávku běžného zboží. Zapojení partnerství do projektu musí být účelné a odůvodněné, nejedná se o dodavatelský vztah.⁸¹

3.4.4 Partnerství projektu

Žadatel nejprve odevzdá Prohlášení o partnerství a následně uzavřenou partnerskou smlouvu - nejpozději před vydáním Rozhodnutí o poskytnutí dotace/uzavřením Smlouvy o realizaci grantového projektu. Způsob převodu a vyúčtování prostředků podpory stanoví partnerská smlouva mezi žadatelem a jednotlivými partnery, která musí být uzavřena před vlastním zahájením realizace schváleného projektu. Rozlišujeme dva typy partnerů:

- Partner s finančním příspěvkem – tento typ partnera přijímá prostřednictvím příjemce část finanční podpory na realizaci věcných projektových aktivit (např. partnerovi vzniknou výdaje při realizaci projektu, např. na organizaci školení, které následně fakturuje žadateli, který si tyto výdaje nechá proplatit v rámci způsobilých výdajů projektu).
- Partner bez finančního příspěvku – tento typ partnera se podílí na realizaci věcných aktivit projektu, např. formou konzultací, odborné garance apod., ale není mu poskytován žádný finanční příspěvek na realizaci projektu.⁸²

⁸¹ Příručka pro příjemce OP VK, Archiv Základní škola, Chrast, okres Chrudim, Projekt Učení může být příjemnou hrou. Dostupné také z: http://skola-chrast.net/htm/grant_opvk.htm

⁸² Archiv Základní škola, Chrast, okres Chrudim, Projekt Učení může být příjemnou hrou. Dostupné také z: http://skola-chrast.net/htm/grant_opvk.htm

3.4.5 Oprávněnost finančních prostředků

Za způsobilé výdaje jsou považovány takové výdaje projektu, které splňují stanovená pravidla pro spolufinancování z fondů EU. Součástí každého projektového záměru je podrobně zpracovaný rozpočet projektu včetně rozpočtu partnerů. Přestože se v přípravné fázi jedná pouze o odhad budoucích nákladů a zdrojů financování, je nezbytné při tvorbě projektu vycházet z reálných hodnot a současně v maximální možné míře předvídat případné změny a rizika. V průběhu realizace projektu je možné provádět pouze dílčí změny rozpočtu, harmonogramu nebo obsahu. Z veřejných prostředků OP VK mohou být financovány pouze způsobilé výdaje. Způsobilost výdaje se posuzuje podle základních pravidel pro způsobilost:

- Charakter výdaje – výdaj musí být přiměřený (musí odpovídat cenám v místě, oboru a čase obvyklých) a musí být vynaložen v souladu s principy hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti.
- Účel výdaje – výdaj musí být uskutečněn na typ činnosti, která odpovídá požadavkům stanoveným operačním programem, resp. konkrétní výzvou k předkládání žádostí a prokazatelně vynaložen na aktivity v souladu s obsahovou stránkou a cíli projektu.
- Prokazatelnost výdaje – výdaj musí být identifikovatelný a prokazatelný a musí být doložitelný potvrzenými účetními doklady. Výdaj musí být zaplacen a zaplacení doloženo (s výjimkou odpisů, režijních nákladů a věcných příspěvků).
- Datum uskutečnění výdaje – výdaj musí vzniknout a být uhrazen v průběhu realizace projektu. Není – li uvedeno v Rozhodnutí o poskytnutí dotace jinak, jsou výdaje způsobilé nejdříve ode dne vydání Rozhodnutí. Výdaje prokazatelně související s realizací projektu uskutečněné až po ukončení realizace projektu (např. mzdy nebo výdaje místní kanceláře) a další náklady projektu za poslední měsíc realizace projektu, jsou způsobilé, pokud budou prokázány skutečně uskutečněné výdaje v závěrečné zprávě.

V daném projektu byly použity tyto druhy způsobilých výdajů podle kapitol v rozpočtu:

- Osobní výdaje související s realizací projektu – náklady na odborné zaměstnance (platy, odměny z dohod o provedení práce, odměny z dohod o pracovní činnosti), náklady na administrativní zaměstnance (odměny z dohod o pracovní činnosti), sociální a zdravotní pojištění, FKSP, zákonné pojištění zaměstnanců.
- Cestovní náhrady související s realizací projektu (cestovné a stravné).
- Zařízení související s realizací projektu – nákup drobného dlouhodobého majetku, nákup drobného hmotného majetku, odpisy vlastního dlouhodobého

hmotného nebo nehmotného majetku, křížové financování – nákup zařízení a vybavení hmotné povahy s dobou použitelnosti nad 1 rok a pořizovací cenou nad 40 000,- Kč za položku a jedná se o speciální zařízení nebo vybavení použité k realizaci aktivit, na kterých se podílí cílová skupina (školení, výuka). Podíl výdajů na pořízení zařízení a vybavení na celkových způsobilých výdajích smí činit nejvýše 25 %. U majetku financovaného v režimu křížového financování byla jeho zbývající část financována i z jiných zdrojů v rámci nezpůsobilých výdajů projektu (montáž interaktivní tabule).

- Výdaje na místní kancelář (spotřební zboží a provozní materiál) – podíl výdajů kapitoly místní kanceláře na celkových způsobilých výdajích smí činit nejvýše 8 %
- Nákup služeb souvisejících s realizací projektu (publikace, materiály ke školení, náklady na konference, podpora účastníků – stravné) – podíl výdajů na nákup služeb může činit nejvýše 49 %, pokud nestanoví jednotlivé výzvy jinak.
- Náklady vyplývající přímo z Rozhodnutí o poskytnutí dotace – publicita, poplatky za zřízení a vedení bankovního účtu projektu, právní poradenství, správní poplatky.
- DPH – pro neplátce DPH je daň z přidané hodnoty způsobilým výdajem, protože si nemůže nárokovat odpočet DPH na vstupu.⁸³

3.4.6 Přínos pro cílovou skupinu

Žadatel musel v přípravné fázi velmi pečlivě formulovat Přínos pro cílovou skupinu. Bylo konstatováno, že pro pedagogy bude přínosem vlastní odborný růst, finanční motivace, možnost vlastní profesionální prezentace, kvalitativní posun v jejich práci, přístup k moderním výukovým technologiím. Pro žáky byla největším přínosem implementace moderních výukových technologií do běžného vyučovacího procesu, zatraktivnění výuky formami a prostředky, které jsou žákům blízké, zefektivnění procesu získávání cílových kompetencí.

3.4.7 Rizika projektu

Byla vyhodnocena i veškerá rizika projektu. V cílové skupině učitelů byla jako možná rizika odhadována následovně – nízká motivace učitelů k sebevzdělávání a získávání nových poznatků, nesoulad obsahové náplně školení s očekáváním účastníků, nedodržení harmonogramu projektu, nezájem a nepochopení cílů projektu a tím nekvalitní prezentace a propagace projektu, neochota ředitelů umožnit učitelům vzdělávání, některé školy nebudou během projektu vybaveny interaktivními tabulemi

⁸³ Archiv Základní škola, Chrast, okres Chrudim, Projekt Učení může být příjemnou hrou. Dostupné také z: http://skola-chrast.net/htm/grant_opvk.htm

a nebudou moci zajistit plnění cílů projektu. V praxi se ukázalo, že kromě problémů s dodržováním harmonogramu projektu, který ale byl zaviněn opožděním zálohových plateb a zdlouhavým schvalováním monitorovacích zpráv řídicím orgánem, nebylo žádné riziko z výše uvedených natolik markantní, že by ovlivnilo splnění cílů projektu. Největším rizikem tohoto projektu se nakonec ukázal úplně jiný problém, a sice obrovská cílová skupina žáků a nekonečná práce v prokazování monitorovacích indikátorů, kopírování třídních knih se záznamy o výuce a velická byrokratická zátěž při administrování projektu. To však byly skutečnosti, které si žadatel v době podávání žádosti nedokázal představit.

Popis opatření na eliminaci rizik (či pokud možno odstranění rizik) – žadatel udělal průzkum mezi cílovou skupinou pedagogů a ředitelů partnerských škol při společném setkání. Byl zjištěn počet zájemců o tuto formu dalšího vzdělávání pedagogů a zjištěny faktory, které posílí motivaci pedagogů k aktivní účasti na projektu. Forma a obsah vzdělávání pedagogů byly přizpůsobeny požadavkům pedagogů – nezbytné minimum teorie, maximum praktické výuky přímo u interaktivní tabule, to byl záměr pro zvýšení motivace učitelů. Na realizaci se měli podílet odborníci přímo z praxe z řad učitelů.

Distanční část školení probíhala formou e-learningu, semináře se konaly v odpoledních hodinách, a tak ředitelé škol nebyli zatěžováni nepřítomností pedagogů ve výuce. Pro dodržování časového harmonogramu byl vytvořen systém vnitřního postupu řízení a průběžné kontroly. Pro propagaci projektu byly zajištěny konference, spolupráce s médii (Učitelské noviny, Chrudimský deník) a prezentace projektu na webových stránkách všech partnerských škol. Byla zakoupena jedna interaktivní tabule z projektu a byla k dispozici školám, které si ji nemohly z finančních důvodů dovolit k zapůjčení. Tím bylo eliminováno riziko nemožnosti ověřovat inovované interaktivní materiály v praxi.⁸⁴

3.4.8 Udržitelnost projektu

Popis realizace plánovaných aktivit po ukončení financování z ESF: V elektronickém úložišti budou trvale uloženy a zpřístupněny všechny výukové materiály vytvořené v rámci projektu. Vlastní zkušenosti žadatele vedly k důvodnému předpokladu, že učitelé, kteří absolvují projekt, objeví možnosti a přínosy interaktivní

⁸⁴ Archiv Základní škola, Chrast, okres Chrudim, Projekt Učení může být příjemnou hrou. Dostupné také z: http://skola-chrast.net/htm/grant_opvk.htm

výuky a budou tyto moderní formy a metody založené na technologii interaktivních tabulí i nadále samostatně realizovat. Po ukončení projektu se financování aktivit s ním spojených soustředí na následující hlavní oblasti: finanční ohodnocení tvorby dalších kvalitních materiálů bude řešeno nenárokovými složkami platu dle platných předpisů, financování elektronického úložiště bude zajištěno smlouvou o bezplatném zajištění provozu a ukládání nových materiálů od účastníků projektu po dobu minimálně 5 let od ukončení projektu, financování odpisů investičního majetku pořízeného v rámci projektu po dobu od ukončení projektu do dokončení odpisování majetku z finančních prostředků zřizovatele.

Jak bychom popsali přidanou hodnotu projektu, inovativnost. Žadatel do formuláře žádosti uvedl, že inovativnost projektu spočívá v systematické podpoře implementace moderních interaktivních forem výuky (a tím tedy ICT do vzdělávacího procesu). Projekt se zaměřuje zejména na kvalitativní posun vzdělávacích strategií pedagogů, vybavení pedagogů kompetencemi zcela novými (využití možností interaktivních technologií), na zvýšení kvality primárního vzdělávání, zvýšení motivace žáků, vytvoření uceleného souboru interaktivních výukových materiálů na rozvoj partnerství mezi školami v regionu. Projekt nebyl zaměřen na materiální prospěch (majetkový, personální, finanční) pouze jedné jediné školy nebo malé skupiny škol. Projekt přinesl prospěch velké skupině škol, rozsáhlé cílové skupině učitelů (minimálně 80 osob) a velmi rozsáhlé cílové skupině žáků (minimálně 2 000 žáků). Projekt obsahoval jasná kritéria hodnocení a hodnotících parametrů jako kombinaci hlavních motivačních složek. Hlavním důvodem pro realizaci projektu je podle mého názoru jeho komplexnost (vzdělávání pedagogů, motivace k zavádění nových forem a metod výuky, tvorba výukových materiálů a jejich ověřování ve výuce, udržitelnost projektu, široký záběr projektu v regionu a návaznost jednotlivých etap projektu). Jako počáteční motivace pro práci v projektu se mi jeví školení pedagogů, sekundární motivací pro pokračování projektu byla tvorba interaktivních výukových materiálů.

Vazba na jiné projekty byla žadatelem popsána v žádosti jako nepřímé navázání na projekt jedné z partnerských škol „Podpora interaktivní výuky na Základních školách Pardubického kraje pro II. stupeň ZŠ“. Současnou realizací obou projektů by bylo dosaženo mnohem většího efektu, byla by podpořena cílová skupina cca 200 učitelů a 4 000 žáků v regionu Pardubického kraje. Jak jsem zjistila, nebyl

projekt „Podpora interaktivní výuky na Základních školách Pardubického kraje pro II. stupeň ZŠ“ předkládaný ZŠ Krouna podpořen.

V žádosti předkladatel projektu specifikoval Vnitřní postupy řízení a organizace. Vycházel ze Směrnice o vnitřním kontrolním finančním systému žadatele a v rámci organizační složky žadatele byly vytvořeny podmínky pro organizační, personální a technické zajištění projektu. Žadatel pro všechny etapy projektu stanovil měřitelné a hodnotitelné cíle, což umožňovalo sledovat a hodnotit věcný a časový harmonogram a včas přijmout opatření. Pro řízení projektu byl sestaven realizační tým projektu. Všichni pracovníci měli jasně vymezené kompetence a za svoji činnost zodpovídali vedoucímu projektu. Veškerá dokumentace byla kontrolována z hlediska obsahové a věcné správnosti a byla opatřena podpisy oprávněných osob. Dokumenty byly předávány manažerovi projektu jako podklady pro vypracování průběžných monitorovacích zpráv projektu. Žadatel předpokládal pravidelné schůzky realizačního týmu pro operativní řešení vzniklých situací a problémů.⁸⁵

3.4.9 Elektronická žádost, aplikace Benefit7

Žadatel po promyšlení cílů projektu a po přípravě projektového záměru tzv. „nanečisto“ začal s vyplňováním žádosti. Elektronická žádost pro podání žádosti v Operačním programu Vzdělání pro konkurenceschopnost je k dispozici na webových stránkách: www.eu-zadost.cz.

Aplikaci BENEFIT7 OP VK je možno spustit pomocí standardních internetových prohlížečů a dalších náležitých parametrů. Pro laického uživatele z řad pedagogů při první práci s aplikací BENEFIT7 mohou ovšem nastat problémy. Prvním problémem může být načítání webové stránky a zobrazení stránky s problémem ověřitelnosti certifikátu. Bylo třeba certifikát potvrdit a přijmout, že žadatel chce nadále s daným certifikátem pracovat.

Po načtení stránky BENEFIT7 a doplnění přihlašovacího jména (e-mail) a hesla stránky se zobrazí okno Správce hesel. Zde si žadatel mohl zadat konkrétní podmínky přihlášení na tyto stránky. Žadatel se nesmí nechat odradit zobrazením v Internet Exploreru, kdy se zobrazí při načítání stránky okno Výstraha zabezpečení, které se po kliknutí ANO zavře a spustí úvodní stránku BENEFIT7. V tomto

⁸⁵ Archiv Základní škola, Chrast, okres Chrudim, Projekt Učení může být příjemnou hrou. Dostupné také z: http://skola-chrast.net/htm/grant_opvk.htm

prohlížeči se žadateli zobrazí Problém s certifikátem v podobě věty Pokračovat na tento web (nedoporučujeme). Právě na tuto větu je ovšem nutné kliknout a tím se zobrazí úvodní stránka BENEFIT7. Další záludnost čeká na žadatele v podobě okna Vystavitel certifikátu nebyl nalezen. Je třeba kliknout na daný certifikát a dát Přijmout. Po načtení údajů se zobrazí okno Hesla. Zde si žadatel zadá konkrétní podmínky přihlášení.

Jednotlivé stránky sice mají stejné členění a grafickou podobu z důvodu snahy o zjednodušení, přehlednost a uživatelskou přívětivost, ale přesto jsou pro žadatele v počátku vyplňování žádosti nesrozumitelné právě zdánlivou nelogičností požadovaných kroků. Automaticky vyplněná pole nejsou v této aplikaci nijak komentovaná, a co představují, si musí žadatel hledat v Nápovědě programu.

Pokud se žadateli podaří se zaregistrovat, pracuje se tím k vytvoření registračního účtu žadatele. Na obrazovce se zobrazí výzvy k aktivaci tohoto účtu žadatelem a také výzvy k vytištění tohoto formuláře. V e-mailu má žadatel zprávu s názvem Potvrzení registrace, které obsahuje aktivační klíč. Dále se žadatel může již do aplikace standardně přihlašovat. V případě, že žadatel zapomene své heslo, může si jej nechat zaslat na svůj mobilní telefon. V aplikaci funguje časový limit automatického odhlášení, které slouží k ochraně uložených dat a toto odhlášení probíhá po 60 minutách nečinnosti uživatele.

Po úspěšném přihlášení se zobrazí žadateli nabídka Konto žádosti, která je přehledem všech vytvořených žádostí žadatelem. Současně je to výchozí záložka pro novou žádost. Tvorbu nové žádosti zahájí žadatel kliknutím na pole Nová žádost v nabídce Konto. Tím se otevřela nabídka Seznam formulářů, kde byly vypsány všechny jednotlivé Operační programy pro období 2007–2013, které se realizují na území ČR. Žadatel si vybral OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Výběrem z nabídky vyhlášených Výzev a výběrem příslušné výzvy se již spustila konkrétní nabídka jednotlivých formulářů – záložek pro tvorbu žádosti. Bylo nutné vybrat správný typ výzvy podle druhu projektu. V případě žadatele ZŠ Chrast, okres Chrudim, tedy Grantový projekt v rámci Globálního grantu.

Bylo nezbytné vyplňovat všechna pole postupně, protože při snaze přeskočit některé položky byla pole pro vyplňování zablokována.

Jako první je vyplněna Identifikace žádosti názvem, který může mít max. 20 znaků. Současně byl žádosti přidělen Klíč žádosti. Tento klíč byl velmi důležitý při předložení žádosti a spolu s Klíčem verze, který byl přidělen až při

finalizaci žádosti, tvořil Unikátní kód HASH. Bylo nutné, aby tištěná podoba odevzdaná řídicímu orgánu měla stejný tento klíč verze s elektronickou finálně uloženou webovou žádostí. Klíč verze se totiž při každém zmáčknutí Finalizace zvětšoval o jednotku. Po odevzdání žádosti řídicímu orgánu se již nesmělo použít tlačítko Storno finalizace. Pokud se žadateli podařilo projít tímto velmi obtížným procesem, vybral z číselníku, o jaký typ projektu bude žádat, a vybral správný typ účetní jednotky.

Dále již vyplňoval žadatel celkem srozumitelné pokyny – název projektu, stručný obsah projektu. Tento stručný obsah projektu nesmí žadatel podcenit, protože toto pole používají kontrolní orgány při své práci, je tedy třeba důkladně promyslet text.

Žadatel v této části aplikace zaškrtně, zda počítá se zadávacím řízením a s partnery projektu (princip partnerství byl již v tomto dokumentu zmíněn podrobněji). Obě tato políčka se týkala mnou popisovaného projektu ZŠ Chrast.

Dalším důležitým krokem je vyplnění Harmonogramu projektu, kde se otevře kalendář, a stanovují se výběrem důležitá data. Jedním z nich je Předpokládané datum zahájení projektu – nejbližší předpokládané datum bylo doporučováno uvádět pět a půl měsíce od termínu ukončení výzvy. Předpokládané datum ukončení projektu-maximální možná délka trvání projektu byla stanovena ve Výzvě. V případě tohoto projektu bylo předpokládané zahájení projektu stanoveno na 01. 03. 2009.

Dále bylo nutno vyplnit záložku Žadatel projektu. Sloužila k identifikaci subjektu, který o projekt žádá. Žadatelem je hlavní odpovědná osoba za projekt, která je vedoucím projektu vůči všem partnerům a dotčeným orgánům. Zde musí být vyplněno IČ a správnost jeho vyplnění se musela zkontrolovat kliknutím na tlačítko Validace ARES. Výsledkem bylo načtení základních údajů z administrativního registru ekonomických subjektů Ministerstva financí ČR. Po úspěšné validaci žadatel pokračoval ve vyplňování žádosti. Uváděl se zde přepočtený počet zaměstnanců, typ žadatele se vybral z číselníku. Důležitou položkou ve vyplňování žádosti byly Zkušenosti žadatele s realizací a řízením projektů v oblasti rozvoje lidských zdrojů (dále RLZ) a Zkušenosti s prací s cílovou skupinou. Zde mohla žádající ZŠ Chrast, okres Chrudim doložit zkušenosti s realizací několika menších projektů.

Po vyplnění adresy žadatele se vyplní údaje o webu a následuje velmi důležitá část aplikace, kde se vyplňuje statutární zástupce a kontaktní osoba. Údaje o hlavní kontaktní osobě jsou velmi důležité, neboť s ní komunikují pracovníci řídicího orgánu

v průběhu realizace projektu. Žadatel musel do aplikace zapsat všechny údaje partnerských školách a osobách partnerských škol. Muselo být zdůvodněno zapojení partnerských škol, dále zkušenosti všech partnerských škol s řízením a realizací projektů RLZ. Již v této fázi pouhého vyplňování žádosti – se začalo ukazovat, jak bude zapojení 15 škol administrativně náročné. Všechny školy musely projít validací IČ, musely být vyplněny správně hlavní kontaktní osoby.

Nejdůležitější část aplikace BENEFIT7, které slouží jako hlavní vodítko pro hodnotitele žádosti projektu, je Popis projektu. Popis projektu je v žádosti členěn na jednotlivé podkapitoly, které jsou otevírány v samostatných oknech a mají omezený počet znaků – 2 000. Žadatel zde uvádí: Cíle projektu, Zdůvodnění potřebnosti projektu, Popis cílové skupiny, Zapojení a motivace cílové skupiny, Přínos pro cílovou skupinu, Rizika projektu, Popis opatření na eliminaci rizik (odstranění rizik), Popis realizace plánovaných aktivit po ukončení financování z ESF, Popis přidané hodnoty projektu, v čem je inovativní, Vazby na jiné projekty. Všechny tyto konkrétní části žádosti jsem již popsala výše v první podkapitole této kapitoly.

Následovala poměrně nenáročná záložka Území dopadu, kde se vybíralo z nabídky a Místo realizace projektu, kde se vybral název obce.

Další a nejnáročnější žádosti bylo vyplnění Klíčových aktivit projektu. Zde bylo nutno podrobně popsat jednotlivé fáze projektu a jejich konkrétní výstupy. Klíčové aktivity projektu budou podrobněji popsány v podkapitole o realizační fázi.

Do kolonky způsobilé výdaje se načtou údaje automaticky z části žádosti, kde je uveden rozpočet projektu.

V popisu klíčových aktivit bylo důležité dbát na podrobný popis, bylo nutno uvést, jaké činnosti se budou realizovat, kteří členové realizačního týmu se budou na realizaci dané aktivity podílet, jak se bude v rámci klíčové aktivity pracovat s cílovou skupinou, jak bude tato aktivita plánována z časového hlediska, rozlišení, zda se bude jednat o aktivitu jednorázovou nebo průběžnou, jaké typy nákladů se k dané klíčové aktivitě vztahují.

Zde bylo nutno detailně popsat, co v rámci aktivity vznikne nového, co bude inovováno, jak bude posun v inovaci doložen. Výstupem v projektu Učení může být

příjemnou hrou byl počet proškolených osob a počet inovovaných studijních materiálů.⁸⁶

3.4.10 Realizační tým

Po vyplnění Harmonogramu aktivit bylo nutno vyplnit údaje o realizačním týmu. Žadatel musel určit typ pozice (výběrem ze dvou možností) – pro mnou popisovaný projekt byly vybrány manažerské, administrativní i odborné pozice. Dále zde byly uvedeny názvy pozic a formy pracovních vztahů daných pracovníků k příjemci dotace. Bylo nutno doplnit velikosti úvazků, sazby jednotek za hodinu práce nebo za měsíc. Byly popsány pracovní náplně pracovníků. Užší realizační tým v tomto projektu byl tvořen celkovým počtem šest osob, z toho pracovní smlouvu a dohodu o provedení pracovní činnosti (DPČ) měly tři osoby, dohodu o provedení práce (DPP) tři osoby.

Byly obsazeny tyto pracovní pozice v celém realizačním týmu:

- ✓ Technický pracovník, 10 hodin úvazek, DPP, 150 Kč za hodinu
- ✓ Manažeri projektu pro vzdělávání 39 hodin úvazek, DPČ, 180 Kč za hodinu
- ✓ Manažer projektu 38 hodin úvazek, DPČ, sazba 180 Kč za hodinu
- ✓ Administrativní pracovník 34 hodin úvazek, DPČ, 120 Kč za hodinu
- ✓ Hodnotící komise 1 200 hodin úvazek, DPP, 165 Kč za hodinu
- ✓ Tvůrci výukových materiálů 7 680 hodin úvazek, DPP, 140 Kč za hodinu

Pracovní náplně jednotlivých pozic jsou následující:

- ✓ Manažer projektu
 - Řídí, organizuje a kontroluje činnost celého týmu.
 - Sestavuje přesný časový harmonogram projektu.
 - Organizuje úvodní semináře.
 - Administruje smlouvy o partnerství.
 - Zajišťuje přípravu, výrobu a distribuci propagačních materiálů.
 - Organizuje propagaci projektu.
 - Organizuje a řídí výběrové řízení.
 - Organizuje a řídí nákupy dalšího zařízení.
 - Organizuje montáž interaktivní tabule.
 - Zpracovává monitorovací zprávy.
 - Zajišťuje provedení závěrečného vyúčtování.

⁸⁶ Archiv Základní škola, Chrast, okres Chrudim, Projekt Učení může být příjemnou hrou. Dostupné také z: http://skola-chrast.net/htm/grant_opvk.htm

- ✓ Administrativní pracovník
 - Připravuje a administruje dohody o provedení práce s autory závěrečných prací - výukových materiálů.
 - Vede administrativní agendu projektu a připravuje podklady pro účetní projektu
 - Připravuje a administruje dohody o provedení práce s autory následných výukových materiálů.
 - Připravuje podklady pro monitoring, účetnictví, publicitu a vyhodnocení projektu.
- ✓ Hodnotící komise
 - Hodnotí výukové materiály (Předsedové hodnotící komise navíc – řídí a kontrolují práci členů komise, administrují témata výukových materiálů, hodnotí výukové materiály).
- ✓ Technický pracovník
 - Zajišťuje montáž, zprovoznění zařízení a vybavení.
 - Řeší technické problémy při provozu tabulí pořízených v rámci projektu.
 - Zajišťuje publikaci vytvořených výukových materiálů.
- ✓ Manažeři projektu pro vzdělávání
 - Zastupuje manažera projektu.
 - Spolupracuje na sestavování přesného časového harmonogramu projektu.
 - Spoluorganizuje úvodní semináře.
 - Sestavuje hodnotící komise a řídí a kontroluje jejich práci.
 - Sestavuje tým lektorů a řídí a kontroluje jejich práci.
 - Organizuje školení hodnotitelů.
 - Administruje přihlášky na školení a organizuje školení účastníků projektu.
 - Administruje náležitosti účastníků projektu a lektorů.
 - Vydává a administruje osvědčení absolventů školení.
 - Zajišťuje webové stránky projektu.
 - Spoluorganizuje výběrové řízení.
 - Spoluorganizuje nákupy dalšího vybavení.
- ✓ Tvůrci výukových materiálů
 - Jejich úkolem je zpracovat 240 interaktivních výukových materiálů (80 závěrečných prací a 160 následných výukových materiálů). Průměrná doba na zpracování jednoho materiálu byla stanovena na 32 hodin.

Velmi podrobnou částí žádosti byl Rozpočet projektu. Zde byly popsány finanční náležitosti jednotlivých relevantních položek. Rozpočet se vyplňoval do tabulky, kde se uváděly názvy nákladů a k nim se přidělovaly přednastavené kódy, vyplňovaly se počty jednotek a jednotkové ceny. Použit se musely kolonky pod

tabulkou. Jednotkové ceny se uváděly bez DPH. Po zmáčknutí tlačítka Rozpad financí se automaticky doplnily částky v needitovatelných polích.

Následovala záložka Harmonogram čerpání. Zde se musely uvést částky předpokládaných způsobilých výdajů prokázaných žadatelem za každé monitorovací období realizace, a to souhrnně za žadatele i partnery. Tento přehled slouží žadateli k rozvržení jednotlivých žádostí o platbu v určitém časovém období. Žadatel už přímo v žádosti musí vybrat datum předložení žádostí o platbu. Doporučený interval byl tři měsíce. Datum první platby bylo doporučeno uvést tři měsíce od předpokládaného termínu vydání Rozhodnutí o poskytnutí dotace. Datum poslední platby bylo doporučeno naplánovat maximálně dva měsíce po termínu data ukončení projektu.

V záložce Horizontální témata se žadatel zavazoval k vlivu na rovné příležitosti a k vlivu na udržitelný rozvoj.

Dále byla automaticky vyplněna záložka Kategorizace pomoci a následovala záložka Monitorovací indikátory. Pomocí filtru žadatel vybral z tabulky se seznamem názvů indikátorů. U každého indikátoru musela být uvedena hodnota, kterou plánoval dosáhnout v rámci realizace projektu a datum, kdy se očekávalo, že daný indikátor bude dosažen. Monitorovacími indikátory byly v tomto projektu:

- počty nově vytvořených/inovovaných produktů,
- počty osob poskytujících služby,
- počet podpořených osob – pracovníků v dalším vzdělávání – ženy,
- počet podpořených osob – pracovníků v dalším vzdělávání – muži,
- počet podpořených osob dětí/žáků – dívky,
- počet podpořených osob dětí/žáků – chlapci,
- počet podpořených pracovníků v dalším vzdělávání,
- počet podpořených osob v počátečním vzdělávání – děti, žáci,
- počet vytvořených/inovovaných produktů s komponentou ICT,
- počet vytvořených/inovovaných produktů s komponentou ŽP (životní prostředí).

V případě dosažení monitorovacích indikátorů se opět projevila obrovská administrativní náročnost projektu, kde bylo kromě příjemce ještě dalších 14 partnerských škol.

V dalších políčkách žadatel uváděl, zda plánuje uskutečnit zadávací řízení. Následně bylo nutno vyplnit políčko Publicita, kde se žadatel zavazuje k zajištění publicity a uvádí, jakým způsobem bude oznámeno, že byl projekt podpořen ze strukturálních fondů. Žadatel se zavázal k vytvoření informačního a komunikačního materiálu – letáku o formátu A4, a k zajištění propagačních předmětů s příslušnými

logy EU a ESF (tužky, diáře a hrnečky na čaj). Jako viditelný způsob publicity byla zvolena informační deska umístěná na budově školy jak žadatele projektu, tak všech partnerských škol u hlavního vchodu. Předkladatel projektu umožnil zveřejnění v seznamu příjemců finanční podpory. Na zpracovaných materiálech se žadatel zavazuje k umístění povinných log dle manuálu vizuální identity. Všechny vytvořené materiály budou umístěny na volně přístupném celorepublikovém webovém serveru. V rámci projektu žadatel zpracuje samostatné internetové stránky. Odkaz na tyto stránky bude na webových stránkách předkladatele projektu a partnerů.

V dalším okně byl vyplněn seznam příloh. Přílohami v tomto projektu byly:

- Doklad o právní subjektivitě žadatele
- Prohlášení o partnerství
- Analýza potřebnosti realizace projektu s ohledem na cílové skupiny
- Stanovisko zřizovatele
- Čestné prohlášení žadatele
- Čestné prohlášení partnerů
- Vyjádření ke specifickým kritériím

Po vyplnění všech záložek se provedla automatická kontrola vyplnění žádosti. V případě, že bylo v žádosti vše v pořádku, objevila se věta Kontrola proběhla v pořádku a bylo možno přistoupit k Finalizaci žádosti. Zmáčknutím tlačítka TISK se žádost vygenerovala do formátu PDF, který žadatel vytisknul. Při tisku se zároveň vytiskla Čestná prohlášení a Prohlášení o partnerství, která podepsal statutární zástupce žadatele a která byla přiložena k žádosti. Vzory příloh jsou uvedeny v Příručce pro žadatele.⁸⁷

Všechny vytištěné součásti žádosti spolu s vypálenou žádostí na CD zaslal žadatel řídicímu orgánu ke schválení.

V podkapitolách 3.4.9 a 3.4.10 jsem záměrně uvedla detailní výčet všech položek, které se musí v aplikaci Benefit7 vyplnit. Chci tak doložit obtížnost zpracování žádosti o projekt finanční podpory z EU.

3.4.11 Hodnocení a schvalování projektů

Po předložení a následné registraci žádosti o finanční podporu na základě výzvy k předkládání žádostí prošla žádost jednotlivými fázemi procesu hodnocení. Proces hodnocení se skládá ze čtyř fází, přičemž požadavkem pro postoupení žádosti

⁸⁷ Projektová žádost, aplikace Benefit7, Archiv Základní škola, Chrast, okres Chrudim, Projekt Učení může být příjemnou hrou. Dostupné také z: http://skola-chrast.net/htm/grant_opvk.htm

do následující fáze je splnění požadavků fáze předchozí. Následně je celý proces hodnocení ukončen fází schvalování projektů.

Jednotlivé fáze hodnocení jsou:

1. fáze – hodnocení formální
2. fáze – hodnocení přijatelnosti
3. fáze – hodnocení věcné
4. fáze – výběrová komise/expertní skupina OP VK

V tomto konkrétním případě tedy:

- 1. fáze – hodnocení formální

Žadatelé, jejichž žádost nevyhoví hodnocení, jsou následně vyzváni k odstranění nedostatků. I v případě, že žádost nesplnila podmínky formálního hodnocení, postupuje k hodnocení přijatelnosti.

- 2. fáze – hodnocení přijatelnosti

V této fázi je posuzován soulad žádosti s ohledem na základní podmínky výzvy k předkládání žádosti. V případě, že žádost nesplní podmínky přijatelnosti, je z dalšího procesu hodnocení vyřazena. Náprava nedostatků zde není možná.

- 3. fáze – hodnocení věcné

Věcné hodnocení je prováděno na základě posouzení žádosti ve vztahu ke stanoveným výběrovým kritériím. Žádosti o finanční podporu hodnotí vždy dva individuální hodnotitelé, kteří jsou vybíráni z centrální databáze hodnotitelů odbornými pracovníky Řídícího orgánu a Zprostředkujícího subjektu. Výběrová kritéria mají část obecnou a specifickou jsou hodnotitelům vysvětlena v Příručce pro hodnotitele a v navazujícím školení. Není účelem této diplomové práce podrobně se zabývat hodnotícími kritérii. Pouze pro upřesnění uvádím, že návrh projektu musí získat od každého hodnotitele minimálně 65 bodů, aby postoupil do další fáze hodnocení, rozdíl dvou hodnotitelů nesmí být více než 20 a více bodů. V takovém případě, i kdyby se oba hodnotitelé shodli na kladném stanovisku, musí být projekt zadán třetímu hodnotiteli.

- 4. fáze – výběrová komise/expertní skupina OP VK

Tato fáze se týká individuálních projektů a grantových projektů, jejichž příjemci jsou školy, školská zařízení, NNO či další příjemci.⁸⁸

3.5 Fáze realizační

Projekt splnil podmínky ve všech fázích hodnocení a byl schválen - měl nastavenou logickou posloupnost sestávající z řady specifických činností nezbytných k dosažení stanovených cílů. Jednotlivé aktivity projektu a výdaje spojené s jejich realizací byly vzájemně provázány s rozpočtem projektu. Výdaje projektu byly detailně rozepsány tak, aby byla patrná jejich návaznost na realizované aktivity.

V realizační fázi se příjemce podpory řídí Příručkou pro příjemce. V průběhu realizační fáze byly splněny všechny klíčové aktivity, které jsem pro přehlednost popsala následujícím způsobem.

3.5.1 Klíčové aktivity

Klíčová aktivita č. 01:

Přípravná část projektu a seznamovací semináře, způsobilé výdaje 165 000 Kč.

Manažer projektu spolu s manažery pro vzdělávání připravili přesný časový harmonogram realizace celého projektu. Dále připravili seznamovací seminář pedagogů z partnerských škol, na kterém byli účastníky projektu (vedoucím pracovníkům škol a přihlášeným pedagogům) sděleny veškeré informace a podrobnosti o realizaci projektu.

Manažer projektu připravil konečné verze závazných smluv o partnerství.

Manažer projektu pro vzdělávání zajistil z řad vedoucích pracovníků partnerských škol hodnotící komise pro posuzování interaktivních materiálů (v souladu se vzdělávacími oblastmi v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání byly sestaveny 3 komise: přírodovědná, společensko-vědní, jazyková). Dále zajistil proškolení předsedů i členů hodnotících komisí, tj. seznámil je s kritérii hodnocení, technickými a organizačními postupy a s časovým harmonogramem.

Manažer projektu pro vzdělávání zajistil výběr školitelů (lektorů) podle kritérií odborné a pedagogické způsobilosti. Výběr lektorů a zhodnocení jejich odborné

⁸⁸ Archiv Základní škola, Chrast, okres Chrudim, Projekt Učení může být příjemnou hrou. Dostupné také z: http://skola-chrast.net/htm/grant_opvk.htm

a pedagogické způsobilosti byl proveden analýzou a ověřením písemností a dalších informací dodaných zájemci o pozici lektora, osobním pohovorem a sepsáním čestného prohlášení.

Manažer projektu pro vzdělávání pověřil vybraného školitele vytvořením studijního materiálu v elektronické podobě.

Manažer projektu zahájil přípravu propagačních materiálů a propagace. Manažer projektu pro vzdělávání v rámci webových stránek žadatele zajistil samostatné webové sekce týkající se projektu včetně publikování všech informací o projektu, organizačních pokynů, pravidel a zásad.

Manažer projektu zajišťoval formou pravidelných schůzek koordinaci práce celého realizačního týmu.

Klíčová aktivita č. 02:

Nákup a zprovoznění zařízení a vybavení, způsobilé výdaje 273 760 Kč.

Manažer projektu spolu s manažerem pro vzdělávání připravili a realizovali výběrové řízení pro nákup 1 ks interaktivní tabule a nakoupili další potřebná zařízení nutná pro zdárný průběh projektu

Klíčová aktivita č. 03:

Proškolení pedagogů, způsobilé výdaje 162 000 Kč.

Podle harmonogramu stanoveného v klíčové aktivitě č. 1 a za podmínek stanovených ve smlouvách o partnerství proběhla jednotlivá školení pedagogů dle popisu vzdělávacích aktivit v těchto modulech:

Modul 1 - Úvod do problematiky interaktivní výuky,

Modul 2 - Technická řešení interaktivní výuky,

Modul 3 - Obsluha interaktivní tabule a softwaru pro tvorbu výukových materiálů,

Modul 4 - Výuka tvorby interaktivních výukových materiálů,

Modul 5 - Tvorba závěrečného interaktivního výukového materiálu.

Organizaci školení řídil manažer pro vzdělávání ve spolupráci s lektory.

Klíčová aktivita č. 04:

Závěrečné práce, způsobilé výdaje 370 900 Kč.

V průběhu jednotlivých školení po získání dostatečných znalostí a dovedností učitelé vytvářeli závěrečnou práci – interaktivní výukový materiál. Tyto závěrečné

práce a jejich nedílné součásti (povinné jednotné informace o projektu, obsah materiálu, použité zdroje, atd.) byly současně i jedním z hlavních výstupů projektu. Úspěšné zakončení školení (tj. obhájení závěrečné práce) opravňovalo absolventa školení současně k následné tvorbě dalších výukových materiálů. Tyto následně vytvořené materiály byly dalším z hlavních výstupů projektu. Postup a zásady přihlašování, hodnocení a odměňování výukových materiálů byly zpracovány realizačním týmem po schválení projektu.

Klíčová aktivita č. 05:

Hodnotící komise, způsobilé výdaje 243 000 Kč.

Práce hodnotících komisí spočívaly v následujících aktivitách: Předseda příslušné komise zkontroloval základní náležitosti práce (zda obsahuje všechny části, zda splňuje základní kvantitativní požadavky, zda je v souladu s přihlášeným tématem a zda obsahuje souhlas s umístěním materiálu v elektronickém úložišti) a zajistil distribuci práce a hodnotící tabulky členům komise. V případě nedostatků vrátil materiál autorovi k doplnění. Členové hodnotících komisí provedli bodové hodnocení předložené práce podle kvalitativních i kvantitativních kritérií a vyplněnou hodnotící tabulku vrátili předsedovi komise (1x elektronicky + 1x písemně s podpisem pro účely archivace podkladů). Předseda komise hodnocení všech členů komise sumarizoval do hodnotícího protokolu a následně jej elektronicky a písemně předal pracovníkovi zodpovědnému za publikaci materiálů v elektronickém úložišti, který umístění zrealizoval.

Klíčová aktivita č. 06:

Tvorby interaktivních materiálů, způsobilé výdaje 741 800 Kč.

Úspěšné zakončení školení (tj. obhájení závěrečné práce) opravňovalo absolventa školení k následné tvorbě výukových materiálů. Tyto následně vytvořené výukové materiály byly dalším z hlavních výstupů projektu. Postup a zásady přihlašování, hodnocení a odměňování takto zpracovaných výukových materiálů se řídily předem známými kritérii. Cílem vytváření následných výukových materiálů bylo vytvořit rozsáhlý soubor výukových materiálů využitelných všemi účastníky projektu i širokou pedagogickou veřejností Pardubického kraje.

Klíčová aktivita č. 07:

Monitoring, účetnictví, publicita a vyhodnocení projektu, způsobilé výdaje 190 000 Kč.

Tato klíčová aktivita byla uskutečňována v průběhu celého projektu a byla důležitou aktivitou projektu. Monitorovací zprávy byly předkládány 1x za každé 3 měsíce. V účetnictví docházelo k pravidelné vnitřní kontrole i ke kontrole uznatelnosti nákladů ze strany řídicího orgánu a účtování dle platné účetní osnovy. V oblasti publicity byla vedena informační kampaň, jejímž úkolem bylo informovat obě cílové skupiny (učitele i žáky) a vysvětlit jim potřebnost účasti v tomto projektu, stejně jako informovat rodičovskou veřejnost o cílech projektu. Veškeré informace o projektu byly dostupné všem cílovým skupinám na webových stránkách předkladatele, dále formou přímého odkazu u každého v rámci projektu vytvořeného materiálu umístěného v elektronickém úložišti a současně i z každého v rámci projektu vytvořeného materiálu (součást povinných údajů v hlavičce každého materiálu).

Příloha 2 této diplomové práce je tvořena Harmonogramem klíčových aktivit, kde jsou jednotlivé klíčové aktivity projektu spojeny s konkrétní dobou jejich realizace.⁸⁹

3.6 Monitorování projektu – monitorovací zprávy

V průběhu realizační fáze realizační tým shromažďoval podklady pro monitorování projektu. Monitorování slouží jak příjemcům, tak i poskytovatelům podpory ke sledování průběhu realizace projektu i k případné včasné identifikaci rizik a zabránění chybám a nesrovnalostem ve financování projektů. Informace o průběhu realizační fáze projektu předává příjemce poskytovateli dotace formou pravidelných monitorovacích zpráv. Pro tyto zprávy byl vytvořen elektronický formulář a obsahují popis projektu z hlediska realizace aktivit, čerpání rozpočtu projektu a naplňování monitorovacích indikátorů. Součástí monitorovacích zpráv jsou také výsledky kontrol na místě.

Příjemce v průběhu realizace projektu předkládá dva typy monitorovacích zpráv – průběžné monitorovací zprávy a závěrečná monitorovací zpráva. Po ukončení

⁸⁹ Archiv Základní škola, Chrast, okres Chrudim, Projekt Učení může být příjemnou hrou. Dostupné také z: http://skola-chrast.net/htm/grant_opvk.htm

realizace projektu příjemce předkládá monitorovací zprávu o udržitelnosti (předkládá se jednou ročně po dobu pěti let od ukončení projektu).

Finanční plnění a naplňování monitorovacích indikátorů projektu je sledováno poskytovatelem podpory pomocí Informačního systému pro monitorování programů pro období 2007–2013 (IS MONIT7+), do kterého se průběžně načítají informace z jednotlivých monitorovacích zpráv. Všechny monitorovací právy musejí být i s přílohami archivovány příjemcem podpory. Monitorovací zpráva má přesně danou strukturu (viz. Příručka pro příjemce OP VK str. 91). Kromě údajů o projektu, monitorovací zprávě, příjemci a zhotoviteli zprávy obsahuje monitorovací zpráva věcnou část, finanční část, čestné prohlášení příjemce a přílohy monitorovací zprávy. Monitorovací zprávy předkládá příjemce nejméně jednou za tři měsíce od zahájení realizace projektu poskytovateli podpory, vždy do třiceti kalendářních dnů od ukončení monitorovacího období. Průběžná monitorovací zpráva může být předkládána s žádostí o platbu, v případě, že příjemce předkládá vyúčtování způsobilých výdajů projektu, nebo bez žádosti o platbu.

V případě, že příjemce nepředkládá vyúčtování, nemusí vyplňovat finanční část monitorovací zprávy. V případě, že příjemce vyčerpá více než 80 % poskytnuté zálohy a 100 % všech předchozích poskytnutých plateb, je oprávněn předložit mimořádnou žádost o platbu, ke které musí být přiložena průběžná monitorovací zpráva. Termín následující průběžné zprávy se pak řídí podle této mimořádné průběžné monitorovací zprávy.

K monitorovací zprávě se musí předkládat následující přílohy:

- Monitorovací indikátory – sestava vygenerovaná z IS BENEFIT7 online
- Přehled uzavřených výběrových řízení – elektronicky jako soubor ve formátu MS Excel
- Přehled čerpání veřejné podpory podle blokových výjimek – tabulka, do které se kumulativně (od počátku realizace projektu) vyplňují informace o čerpání veřejné podpory v rámci projektu podle blokových výjimek příjemcem podpory, partnery, případně dalšími subjekty
- Žádost o platbu – prostřednictvím IS Benefit7online
- Soupiska účetních dokladů – pouze pokud je předkládána Žádost o platbu
- Kopie účetních dokladů - pouze pokud je předkládána Žádost o platbu
- Kopie výpisu z účtu projektu - pouze pokud je předkládána Žádost o platbu
- Přehled čerpání způsobilých výdajů - pouze pokud je předkládána Žádost o platbu
- Přepracovaný rozpočet projektu – pokud v projektu dochází ke změně rozpočtu

- Přepřacovaný harmonogram projektu – pokud v projektu dochází ke změně harmonogramu
- Podpisové vzory – předkládají se s první průběžnou monitorovací zprávou
- Dokladování způsobilých výdajů – pracovní výkazy
- Dokladování způsobilých výdajů – mzdové náklady
- Dokladování způsobilých výdajů – cestovní náklady
- Dokladování způsobilých výdajů – odpisy
- Požadavek na strukturu zaslané platby

Příjemce podpory, ZŠ Chrast, okres Chrudim, předložil za období realizace řádně všechny průběžné monitorovací zprávy vždy v termínu daném platnou legislativou. Řídící orgán při hodnocení průběžných monitorovacích zpráv postupoval zdůlhavě, byly vyžadovány opravy formálních záležitostí (typ písma, mezery). Tím se prodlužovaly lhůty pro zasílání požadovaných zálohových plateb, bylo pozastaveno proplácení mzdových prostředků za vytvořené interaktivní výukové materiály a také realizační tým pracoval bez vyplacení mzdových prostředků. V nejdelším období mezi schválením dvou průběžných monitorovacích zpráv, které trvalo sedm měsíců, byla požadována oprava třetí verze čtvrté monitorovací zprávy. Celá tato situace byla demotivující nejen pro realizační tým, ale také pro pedagogy tvořící inovativní interaktivní výukové materiály. Neměli zaplacenou ani závěrečnou práci a byli realizačním týmem projektu vyzýváni k vytváření následných prací.⁹⁰

Dokladem problému v proplácení zálohových plateb je jejich přehled:

- 1. Záloha – 15. 12. 2008
- 2. Záloha – 16. 12. 2009
- 3. Záloha – 15. 3. 2010
- 4. Záloha – 16. 7. 2010
- 5. Záloha – 24. 2. 2011
- 6. Záloha – květen 2011
- Závěrečná platba – 7. 10. 2011

Přes tyto překážky se realizačnímu týmu díky osobnímu jednání s učiteli všech partnerských škol podařilo dodržet harmonogram projektu a vyčerpat téměř celou

⁹⁰ Archiv Základní škola, Chrast, okres Chrudim, Projekt Učení může být příjemnou hrou. Dostupné také z: http://skola-chrast.net/htm/grant_opvk.htm

alokovanou částku dotace. Byla schválena poslední monitorovací zpráva, která byla zároveň zprávou závěrečnou.⁹¹

3.7 Fáze udržitelnosti

Příjemce dotace má v současné době schválenou první monitorovací zprávu o udržitelnosti projektu. Naplňování a udržení aktivit a hodnot výstupů projektu může být následně předmětem kontroly za strany příslušných institucí v rámci kontrol na místě. Ke zpracování monitorovací zprávy o udržitelnosti je používán zjednodušený formulář monitorovací zprávy. K této monitorovací zprávě příjemce předkládá všechny doklady prokazující v ní uvedené skutečnosti.

Příjemce podpory v projektu „Učení může být příjemnou hrou“ ZŠ, Chrast, okres Chrudim uvádí v popisu udržitelnosti Klíčovou aktivitu č. 2 – Využívání interaktivní tabule, Klíčovou aktivitu č. 3 – Proškolení pedagogů – byli proškoleni nově zaměstnaní pedagogové příjemce i všech partnerských škol, dále Klíčovou aktivitu č. 6 – Tvorba interaktivních materiálů – v elektronickém úložišti jsou trvale uloženy a zpřístupněny všechny výukové materiály vytvořené v rámci projektu. Cílové skupiny žáci a učitelé i po ukončení projektu čerpali při pravidelné výuce z již vytvořených výukových interaktivních materiálů. Jako příloha této monitorovací zprávy byla předložena prezenční listina z proškolení nově zaměstnaných učitelů ve škole příjemce i v partnerských školách.⁹²

3.8 Kontroly projektu

Během realizace projektu „Učení může být příjemnou hrou“ proběhla jedna kontrola na místě. Provedl ji poskytovatel dotace KÚ Pardubického kraje. Kontrola byla uskutečněna jako finanční kontrola veřejné správy. Cílem kontroly bylo ověřit, zda projektové aktivity probíhaly v souladu se schváleným projektem, zda požadované prostředky byly skutečně vynaloženy a byl zajištěn soulad se souvisejícími vnitrostátními pravidly a pravidly Společenství (viz Oznámení o zahájení kontroly). Při kontrole nebyly shledány žádné závady ani pochybení.⁹³

⁹¹ Archiv Základní škola, Chrast, okres Chrudim, Projekt Učení může být příjemnou hrou. Dostupné také z: http://skola-chrast.net/htm/grant_opvk.htm

⁹² Archiv Základní škola, Chrast, okres Chrudim, Projekt Učení může být příjemnou hrou. Dostupné také z: http://skola-chrast.net/htm/grant_opvk.htm

⁹³ Archiv Základní škola, Chrast, okres Chrudim, Projekt Učení může být příjemnou hrou. Dostupné také z: http://skola-chrast.net/htm/grant_opvk.htm

3.9 EU peníze školám

V roce 2010 MŠMT vytvořilo pro mimopražské základní školy v ČR příležitost, jak čerpat finanční prostředky z EU OP VK, aniž by musely projít náročnou přípravou projektu OP VK, dokladováním a náročnou administrací, tedy procesy, které jsem popisovala v rámci třetí kapitoly mé diplomové práce. MŠMT vytvořilo projekt 1.4 Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách v Operačním programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, aby bylo dosaženo lepšího využití čerpání fondů EU v základním školství. Jak vyplývá z předchozích kapitol mé diplomové práce, čerpání finančních prostředků EU v oblasti podpory 1.1 je velmi zatěžující pro ředitele základních škol a vyžaduje vytvoření fungujícího realizačního týmu ve škole, která je příjemcem podpory.

MŠMT připravilo na jaře 2010 zjednodušenou žádost v programu BENEFIT7. Její vyplňování je zpočátku totožné s vyplňováním žádosti o výše popisovaný projekt v oblasti podpory 1.1. Velmi podstatnou výhodou je, že žadatel se nemusí zabývat nejdůležitější částí projektu, a sice vymýšlením klíčových aktivit. Byla vytvořena schémata možností čerpání, tzv. šablony. V těchto šablonách jsou popsány klíčové aktivity, žadatel si pouze vybere, které z klíčových aktivit jsou vhodné pro realizaci v jeho základní škole. Žadatel v tomto případě netvoří ani rozpočet projektu, finanční částky pro jednotlivé šablony jsou pevně stanoveny pro jednotky výkonu a nahrány v programu BENEFIT7. Jediné, co musí žadatel před podáním žádosti vytvořit, je velmi stručný Projektový záměr. V něm žadatel popíše, které šablony a v jakém počtu bude čerpat a svůj výběr stručně zdůvodní. Také celková finanční částka je přesně pro jednotlivé školy stanovena součtem paušální částky pro každou školu a násobku částky na žáka a počtu žáků dané školy.

V první platbě dostává příjemce 60 % celkové částky. Po čtrnácti měsících, nezávisle na odevzdávání nebo schvalování monitorovacích zpráv mají příjemci nárok na 40 % zbývajících k dočerpání dotace. Na přelomu roku 2011 a 2012 čerpali příjemci druhou platbu v tomto grantu se zpožděním cca jeden a půl měsíce. Jednalo se o základní školy, které začínaly s tímto projektem od 1. 9. 2010. V roce 2012 dochází však i v této prioritní ose k nedodržování této čtrnácti měsíční lhůty pro zaslání druhé platby a k prodlevě v zaslání finančních prostředků delší než tři měsíce. Toto zpoždění je zaviněno celkovými problémy ČR s čerpáním evropských peněz. V této prioritní ose nemusí příjemce předfinancovat 10 % rozpočtu v poslední fázi z finančních prostředků zřizovatele, což je pro základní školy velkou výhodou.

Žadatel projektu se ovšem zavazuje ke sledování naplňování monitorovacích indikátorů. Tato povinnost původně u grantů oblasti podpory 1.4 neměla být. Pokud by slib MŠMT, že se nebudou sledovat monitorovací indikátory, zůstal zachován, jednalo by se opravdu o velmi zjednodušené čerpání prostředků EU. I přes skutečnost, že školy musí vykazovat monitorovací indikátory, byl velký rozdíl mezi čerpáním dotací z oblasti podpory 1.1 a z oblasti 1. 4.

Při odevzdávání monitorovacích zpráv nemusí příjemce dokládat účetní doklady ani čerpání rozpočtu. Monitorovací zprávy se odevzdávají 1x za šest měsíců, za dobu čerpání tedy odevzdá příjemce pět monitorovacích zpráv, z toho pátá zpráva je zároveň zprávou závěrečnou. Monitorovací zprávy posuzuje přímo MŠMT a po dobu čerpání tohoto grantu Základní školou Chrast lze konstatovat, že monitorovací zprávy byly vždy zhodnoceny do čtyřiceti dnů od jejich zaslání.

Po splnění všech výstupů musí příjemce doložit záznamy ověřující tuto skutečnost. Jedná se o záznamové archy individualizace (dělení vyučovacích hodin), inovace (ověření inovovaných výukových materiálů ve vyučovacích hodinách), originály osvědčení z absolvovaných seminářů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků apod.

Časově náročné je shromáždění všech nově vzniklých inovativních materiálů, jejich převedení do formátu PDF, ale záleží na jednotlivých školách, k jakým klíčovým aktivitám se v rámci projektu přihlásily.

ZŠ Chrast, okres Chrudim, prošla při čerpání finančních prostředků z projektu EU peníze školám kontrolou na místě ze strany MŠMT a velmi náročnou kontrolou na místě ze strany Nejvyššího kontrolního úřadu (NKÚ). Oba tyto subjekty se zaměřovali za správnost výběrového řízení na nákup interaktivních tabulí a na doložení účetních dokladů. ZŠ Chrast oběma kontrolami prošla bez závad. Ovšem řada škol se dostala i při čerpání tohoto zjednodušeného využití peněz z EU do závažných problémů a musí část dotace vrátet, zejména kvůli nedodržení zásad výběrového řízení nebo pro nedostatky při vytváření inovativních interaktivních materiálů.

Porovnáním náročnosti obou způsobů čerpání evropských finančních prostředků jsem došla k závěru, že MŠMT skutečně výrazně pomohlo základním školám ke zjednodušenému získání finančních prostředků z EU.⁹⁴

⁹⁴ Archiv Základní škola, Chrast, okres Chrudim, Projekt EU peníze školám. Dostupné také z: http://skola-chrast.net/htm/grant1011_EU.htm

Závěr

Předmětem mé diplomové práce bylo zmapování čerpání finančních prostředků poskytovaných Evropskou unií České republice se zaměřením na OP VK, které konkretizují na rozboru případové studie globálního grantu základní školy v Pardubickém kraji.

V rámci první kapitoly mé práce došlo k naplnění cíle, který jsem si pro tuto část práce stanovila. Na počátku práce jsem se věnovala historii vzniku Evropských strukturálních fondů, které jsou základem pro financování různých oblastí jednotlivých členských států. Přinášejí možnost financovat projekty, které by regiony nebo stát samostatně financovat nebyly schopné. Fungování strukturálních fondů je řízeno základními principy, které by při jejich naplnění měly vést k tomu, že prostředky budou směřovat do potřebných oblastí dle výběru daného státu. Zároveň je zde patrná nutnost spoluúčasti členské země, což zajišťuje vyšší motivovanost řídicích i kontrolních orgánů.

Zaměřila jsem se nejen na období členství České republiky v Evropské unii, ale i na období předvstupní. Prvním zjištěním bylo porovnání alokovaných prostředků v prvním a ve druhém programovacím období. Do období 2000-2006 se Česká republika zapojila přesto, že mohla čerpat finanční prostředky omezenou dobu (členství v EU od roku 2004). Ve druhém programovacím období (2007-2013), již Česká republika mohla využít celý vymezený finanční potenciál. Prvním poznatkem zjištěným v tomto porovnání byla rozdílná struktura pro možnost čerpání. Programovací období 2000-2006 se dělilo na cíle, následující programovací období bylo členěno do čtyř oblastí. Došlo tedy k výrazně podrobnějšímu strukturování oblastí možné podpory. Další novinkou se staly prioritní osy. Na základě hodnotící zprávy programovacího období 2000-2006 došlo v následujícím programovacím období k výraznému zjednodušení možnosti čerpání, kde každá prioritní osa přesně udává zacílení vyčleněné finanční částky. Regionální členění se snaží dosáhnout vytvoření územních celků, které budou smysluplné pro statistické měření. Tyto územní jednotky jsou začleňovány pod jednotlivé operační programy, nekorespondují s teritoriálním rozložením krajů. Za všechna mnou pozorovaná období, kdy měla Česká republika možnost využívat prostředky strukturálních fondů (tedy předvstupní pomoc a program Phare, programovací období 2000-2006, i programovací období 2007-2013), je patrné, že Česká republika má k čerpání finančních prostředků

rezervovaný přístup a bohužel nedochází k využití všech možností, které jsou České republice k dispozici.

Rozložení finančních prostředků mezi operační programy je určeno jejich zaměřením a není možné porovnávat výši alokovaných prostředků mezi jednotlivými operačními programy. OP VK, kterým se zabývám ve své práci, nepatří mezi nejvíce dotované operační programy, přesto podle mého názoru finanční prostředky v něm použité směřují do oblasti, která by měla být prioritou politiky každého státu.

OP VK byl vyčleněn ve stávajícím programovacím období z programu Rozvoj lidských zdrojů, který řešil problematiku vzdělávání v předchozím programovacím období pouze okrajově. Bylo upozorněno na negativní stránky OP RLZ (opožděné vyhlášení programových výzev, špatná informovanost žadatelů, složitý a náročný administrativní proces při realizaci projektů, složitost a problematické fungování informačního systému pro podávání projektových žádostí). V programovacím období 2007-2013 mělo dojít k nápravě těchto nedostatků. Důležitým faktorem, vedoucím k rozhodnutí zavést v současném programovacím období OP VK byla a stále je potřeba kvalitně vzdělaného obyvatelstva, se kterou je potřeba začít již v základním školství. Prostředky na tento operační program jsou čerpány z Evropského sociálního fondu a z čerpání není vyloučen ani region Hlavního města Prahy, který se nemůže do některých operačních programů zapojit.

Specifické cíle OP VK vymezují způsoby k dosažení globálního cíle. Jsou zaměřeny na vytvoření nebo zlepšení klíčových kompetencí absolventů. V oblasti inovací mají podporovat inovační proces jako celek, mají rozvíjet základní faktor konkurenceschopnosti ekonomiky a udržitelného rozvoje ČR posílením adaptability a flexibility lidských zdrojů a vytvořit systém celoživotního učení propojením jeho jednotlivých částí. Jedná se o tzv. „měkké“ čerpání prostředků, které nepřináší hmatatelné výsledky v podobě vybudování staveb nebo vyrobení nových přístrojů a strojů, ale mají velký význam pro fungování a rozvoj společnosti. Protože se jedná o čerpání těchto tzv. „měkkých“ financí, je důležitá motivovanost žadatelů a příjemců, jelikož výsledek nepřinese zhodnocení okamžitě, ale stává se potencionálním základem pro rozvoj hospodářství v budoucnosti.

Přestože v programovacím období 2007-2013 mělo dojít ke zjednodušení v procesu administrace i realizace projektů, po prostudování případové studie Učení může být příjemnou hrou jsem dospěla k závěru, že zpracování žádosti, realizace i monitorovací zprávy projektu jsou pro žadatele a následně pro příjemce finanční

podpory stále značně náročné a složité. Dokladem toho je, že v roce 2008 bylo podáno pouze 15 žádostí základními a středními školami, z toho pouze 5 pro základní školy. V roce 2009 to bylo pouze 17 žádostí, v roce 2010 žádostí 24 a v roce 2011 21 žádostí. Zvážíme-li počet základních a středních škol v Pardubickém kraji, byl podpořen v rámci globálních grantů OP VK pouze zlomek jejich počtu. Pokud se zaměříme na souhrnné údaje o čerpání OP VK za celé dosavadní období 2007-2013 v kontextu typu projektů, zjistíme i zde, že není příliš hojné zastoupení čerpání globálních grantů, žadatelé preferují individuální projekty (konkrétně 5 856 individuálních projektů a 2 662 globálních grantů). Je proto vhodné se zamyslet, zda by nebylo dobré zvolit určité zjednodušení v agendě globálních grantů, protože by bylo díky nim možné vyčerpat vyšší objem finančních prostředků, což by vedlo ke zvýšení efektivity čerpání OP VK.

Dle mého názoru administrativa spojená s čerpáním finančních prostředků z OP VK způsobuje žadatelům o dotaci problémy také proto, že se jedná většinou o školy či školská zařízení. V rámci ostatních operačních programů pracuje na vytváření žádosti o finanční podporu z fondů Evropské unie často celý manažerský tým. V rámci OP VK v případě školství bývá často tým pro žádost a realizaci projektu vytvářen z řad pedagogických pracovníků škol. V takovýchto případech není tento projekt jejich jedinou pracovní náplní a navíc se tyto pracovníci často setkávají s využíváním evropských fondů pouze v rámci seminářů, které bývají pořádány krajským úřadem či MŠMT, ale těmto pracovníkům často chybí hlubší manažerské znalosti. Proto ne každá škola je vůbec schopná v rámci svých kapacit projektovou žádost podat a projektový záměr následně realizovat.

Dalším faktorem, který může odradit potenciální zájemce o čerpání finančních prostředků z evropských strukturálních fondů, je problém spojený s předfinancováním projektů. Finanční prostředky v rámci OP VK (stejně tak i u většiny ostatních Tematických operačních programů) jsou vypláceny žadateli formou zálohových plateb. Další záloha v pořadí je vyplácena vždy na základě žádosti příjemce a v závislosti na schválení monitorovací zprávy za aktuální období. Velkým problémem pro základní školy je nedodržování lhůt pro zasílání dalších záloh Řídicím orgánem. Poslední platbu obdrží příjemce až po schválení Závěrečné zprávy projektu. Jedná se o posledních 10 % z rozpočtu projektu, které musí školy zaplatit z finančních prostředků zřizovatele. O toto předfinancování musí škola zřizovatele požádat. V případě mnou popisovaného projektu (třetí kapitola) bylo škole vyhověno a byly

použity prostředky z rezervního fondu školy. V případě, že škola dostatečné krytí v rezervním fondu nemá, může nastat problém v neoprávněném čerpání finančních prostředků zřizovatele. I toto je jeden z důvodů, proč základní školy či ostatní školská zařízení projektovou žádost nepodávají.

Základní škola Chrast podala žádost o čerpání finanční podpory pomocí globálního grantu z OP VK, již v prvním roce, kdy bylo možné v rámci tohoto fondu čerpat, protože ředitelka školy měla zkušenosti s čerpáním finančních prostředků v jiných projektech, jak jsem uvedla v podkapitole 3.1. Přesto představovalo podání žádosti časově i obsahově náročnou fázi hned na počátku projektu. Ve fázi realizace bylo nutné, aby se do všech činností zapojil celý realizační tým. Náročnost projektu byla zvýšena ještě skutečností, že šest osob realizačního týmu zajišťovalo a koordinovalo činnost pro 15 partnerských škol v poměrně rozsáhlém regionu Pardubického kraje. Nepříjemným faktem byla hlavně skutečnost, kdy příjemce musel sledovat aktualizace Příručky pro příjemce, která se měnila zejména v souvislosti se změnami zákonů a usnesení a to někdy i retrospektivně. Prodlevy ve schvalování průběžných monitorovacích zpráv, vyžadování naprosto bezchybné formální stránky těchto zpráv a dlouhé lhůty v proplácení zálohových plateb vedly k demotivaci všech zapojených účastníků při plnění klíčových aktivit projektu.

MŠMT si uvědomilo (a bylo upozorněno dopisem Evropské komise) po průběžném vyhodnocení čerpání finančních prostředků OP VK základními a středními školami, že je nutné zvýšit jak rychlost, tak objem čerpání.

V roce 2010 MŠMT vytvořilo pro mimopražské základní školy v ČR příležitost, jak čerpat prostředky z EU OP VK, aniž by musely projít náročnou přípravou projektu OP VK, dokladováním a náročnou administrací, tedy procesy, které jsem popisovala v rámci třetí kapitoly mé diplomové práce. Byla vytvořena zjednodušená žádost v programu Benefit7, dále MŠMT nabízelo žadatelům schémata možností čerpání, tzv. šablony. Žadatel v tomto projektu pouze vybral do projektového záměru priority své školy. K přípravě žádosti a k realizaci celého projektu EU peníze školám nebylo potřeba vytvářet několikačlenný realizační tým, ale ředitelé škol většinou tuto činnost zvládli sami ve spolupráci s účetními škol. Jak jsem již uvedla, porovnála jsem náročnost těchto dvou způsobů čerpání evropských finančních prostředků a z mé práce jednoznačně vyplývá, že by školy v ČR i v příštím programovacím období uvítaly možnost zjednodušeného čerpání evropských dotací.

Seznam zdrojů

Knižní

- [1] Abeceda fondů Evropské unie 2007-2013. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, 2007
- [2] BUDÍK, Josef. Evropské strukturální fondy a jejich využívání. 1. vyd. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2009. ISBN 978-80-7408-014-2.
- [3] WOKOUN, René, Zdenek LUKÁŠ a Jana KOUŘILOVÁ. Výkladový slovník regionální a strukturální politiky Evropské unie. Praha: IFEC, 2002. Justis: Zelená řada. ISBN 8086412180.
- [4] WOKOUN, René. Regionální a strukturální politika Evropské unie: obecná východiska, implementace a monitorování. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2004. ISBN 80-245-0734-X.

Internetové

- [5] 4. VÝZVA - OBLAST PODPORY 1.3 - UKONČENO. Pardubický kraj [online]. [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: <http://www.pardubickykraj.cz/4-vyzva-op-vk-oblast-podpory-1-3/64714/4-vyzva-oblast-podpory-1-3>
- [6] 4. VÝZVA - OBLAST PODPORY 3.2. Pardubický kraj [online]. [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: <http://www.pardubickykraj.cz/4-vyzva-oblast-podpory-3-2/70918/4-vyzva-3-2>
- [7] Evropský zemědělský garanční a podpůrný fond (EAGG). EurActiv.cz [online]. [cit. 2012-03-15]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/index.php?id=evropsky-zemedelsky-garancni-a-p>
- [8] Finanční alokace OP VK. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/financni-alokace-op-vk>
- [9] Integrovaný operační program. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Strukturální fondy [online]. [cit. 2012-09-18]. Dostupné z: www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/ae5865d4-be4a-403d-9461-7ee797397a20/Integrovaný-operacní-program
- [10] Jednotný programový dokument pro Cíl 2. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Strukturální fondy [online]. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/93ed8b0e-fd02-4f87-a6f6-4f9998ab41b2/JEDNOTNY-PROGRAMOVY-DOKUMENT-PRO-CIL-2
- [11] Jednotný programový dokument pro Cíl 3. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Strukturální fondy [online]. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006/Jednotne-programove-dokumenty/JEDNOTNY-PROGRAMOVY-DOKUMENT-PRO-CIL-3>

- [12] Mapa regionů NUTS 2. Státní zemědělský intervenční fond [online]. [cit. 2012-09-20]. Dostupné z:
www.szif.cz/irj/portal/anonymous/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fop%2F1092419159921.pdf
- [13] OP Doprava. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Strukturální fondy [online]. [cit. 2012-09-18]. Dostupné z: www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/OP-Doprava
- [14] OP Lidské zdroje a zaměstnanost. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Strukturální fondy [online]. [cit. 2012-09-18]. Dostupné z: www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/d26c8d6a-821b-45df-9c9c-29a8a55f7e1e/OP-Lidske-zdroje-a-zamestnanost
- [15] OP Podnikání a inovace. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Strukturální fondy [online]. [cit. 2012-09-18]. Dostupné z: www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/665a13aa-e1ff-484d-ab28-84e90b454c89/OP-Podnikani-a-inovace
- [16] OP Technická pomoc. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Strukturální fondy [online]. [cit. 2012-09-18]. Dostupné z: www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/22ca76b9-61fd-48c6-afda-90e4e9846639/Operacni-program-Technicka-pomoc
- [17] OP VK. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: www.msmt.cz/file/19466
- [18] OP Výzkum a vývoj pro inovace. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Strukturální fondy [online]. [cit. 2012-09-18]. Dostupné z: www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/977e2e36-937e-4432-afe7-165afd87e676/OP-Vyzkum-a-vyvoj-pro-inovace
- [19] OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Strukturální fondy [online]. [cit. 2012-09-18]. Dostupné z: www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/bcccc738-7fb0-4742-9b90-b75ce4b28b2e/OP-Vzdelavani-pro-konkurenceschopnost
- [20] OP Životní prostředí. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Strukturální fondy [online]. [cit. 2012-09-18]. Dostupné z: www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/f9317e66-a22a-48e2-8238-f20ae93b4c6d/OP-Zivotni-prostredi
- [21] Operační program podnikání a inovace 2007-2013. Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. [cit. 2012-09-18]. Dostupné z: www.mpo.cz/dokument94351.html
- [22] Phare. Ministerstvo financí České republiky [online]. [cit. 2012-03-15]. Dostupné z: ww.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/phare90_95_pdf.pdf
- [23] Prezentace OPVK. MŠMT ČR [online]. 2011, 28. 06. 2011 [cit. 2012-10-11]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/16455>

- [24] Programy 2000-2006. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Strukturální fondy [online]. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006>
- [25] Programy 2000-2006: Operační programy. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Strukturální fondy[online]. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2004-2006/Operacni-programy
- [26] Programy 2007-2013. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Strukturální fondy [online]. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013>
- [27] Průvodce klastrem. Czech Invest [online]. [cit. 2012-09-23]. Dostupné z: www.czechinvest.org/data/files/pruvodce-klastrem-63.pdf
- [28] Předvstupní pomoc: Phare. Euroskop.cz: Věcně o Evropě [online]. [cit. 2012-03-15]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/168/sekce/predvstupni-pomoc/>
- [29] Příručka pro příjemce. MŠMT [online]. [cit. 2012-10-27]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/25098>
- [30] Příručka pro žadatele. MŠMT [online]. [cit. 2012-10-27]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/prirucka-pro-zadatele-verze-2-platna-od-25-3-2008>
- [31] Seznam příjemců OP VK. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/souhrnny-seznam-prijemcu-financni-pomoci>
- [32] Smlouva o Evropské unii. EUR-Lex: Přístup k právu Evropské unie [online]. [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/cs/treaties/index.htm#founding>
- [33] Statistiky 1.4 k 15. 11. 2012. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-11-16]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/25572>
- [34] Tematické operační programy. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Strukturální fondy [online]. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy>
- [35] Typy projektů. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: www.msmt.cz/strukturalni-fondy/typy-projektu
- [36] Výroční zpráva OP VK 2007. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/22906>
- [37] Výroční zpráva OP VK 2008. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/22907>
- [38] Výroční zpráva OP VK 2009. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: www.msmt.cz/file/22908

- [39] Výroční zpráva OP VK 2010. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/22411>
- [40] Výroční zpráva OP VK 2011. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: www.msmt.cz/file/22905
- [41] Výsledky 1. výzev GG II. v oblastech podpory 1.1, 1.2, 1.3 - Pardubický kraj. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-11-16]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/vysledky-1-vyzev-gg-ii-v-oblastech-podpory-1-1-1-2-a-1-3-6>
- [42] Výsledky 1. výzvy oblasti podpory 3.2 - Pardubický kraj. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-11-16]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/vysledky-1-vyzvy-oblasti-podpory-3-2-pardubicky-kraj>
- [43] Výsledky 1. výzvy Opatření 1.1, 1.2, 1.3 OP VK - Pardubický kraj. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-11-16]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/vysledky-1-vyzvy-opatreni-1-1-1-2-1-3-op-vk-pardubicky-kraj>
- [44] Výsledky 2. výzvy oblasti podpory 3.2 - Pardubický kraj. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-11-16]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/vysledky-2-vyzvy-oblasti-podpory-3-2-pardubicky-kraj>
- [45] Výsledky 2. výzvy Opatření 1.1, 1.2, 1.3 OP VK - Pardubický kraj. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-11-16]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/vysledky-2-vyzvy-oblasti-podpory-1-1-1-2-a-1-3-pardubicky>
- [46] Výsledky 3. výzvy Opatření 1.1, 1.2, 1.3 OP VK - Pardubický kraj. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-11-16]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/vysledky-3-vyzvy-oblasti-podpory-1-1-1-2-1-3-pardubicky-kraj>
- [47] Výsledky 4. výzvy Opatření 1.3 OP VK - Pardubický kraj. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-11-16]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/vysledky-4-vyzvy-v-oblasti-podpory-1-3-pardubicky-kraj>
- [48] Výsledky analýzy počtu a příčin vzniku podezření na nesrovnalost identifikovaných v OP VK. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/vysledky-analyzy-poctu-a-pricin-vzniku-podezreni-na-1>

- [49] Základní informace o Evropské unii [online]. [cit. 2012-04-15]. Dostupné z:
http://europa.eu/about-eu/basic-information/index_cs.htm
- [50] Základní škola Chrast: Škola vlídnějšího zacházení se Zemí, včetně zvířat a lidí. ZŠ
Chrast [online]. [cit. 2012-09-07]. Dostupné z: <http://skola-chrast.net/>

Archiv

- [51] Archiv Základní škola, Chrast, okres Chrudim, Projekt Učení může být příjemnou hrou.
Dostupné také z: http://skola-chrast.net/htm/grant_opvk.htm
- [52] Archiv Základní škola, Chrast, okres Chrudim, Projekt EU peníze školám. Dostupné
také z: http://skola-chrast.net/htm/grant1011_EU.htm

Seznam tabulek

Tabulka 1: Evropské fondy	15
Tabulka 2: Změny ve struktuře cílů a finančních nástrojů	16
Tabulka 3: Finanční prostředky ze strukturálních fondů EU 2004 - 2006	20
Tabulka 4: Operační programy a strukturální fondy	22
Tabulka 5: Finanční prostředky OP VK v závislosti na prioritních osách	39
Tabulka 6: Prioritní osa 1	43
Tabulka 7: Prioritní osa 2	44
Tabulka 8: Prioritní osa 3	45
Tabulka 9: Prioritní osa 4	45
Tabulka 10: Prioritní osa 5	45
Tabulka 11: Průběh čerpání prioritní osy 1.4	47
Tabulka 12: Projekty prioritní osy 1.4 dle krajů	48
Tabulka 13: Počet ZŠ, SŠ a VŠ v Pardubickém kraji 2006	49
Tabulka 14: Schválené žádosti v první výzvě PO 1 v Pardubickém kraji	50
Tabulka 15: Schválené žádosti ve druhé výzvě PO 1 v Pardubickém kraji	50
Tabulka 16: Schválené žádosti ve třetí výzvě PO 1 v Pardubickém kraji	51
Tabulka 17: Schválené žádosti ve čtvrté výzvě PO 1 v Pardubickém kraji	52
Tabulka 18: Schválené žádosti globálních grantů PO 1 v Pardubickém kraji	52
Tabulka 19: Schválené žádosti v první výzvě PO 3 OP VK v Pardubickém kraji	53
Tabulka 20: Schválené žádosti v druhé výzvě PO 3 OP VK v Pardubickém kraji	53
Tabulka 21: Popis projektu	59

Seznam grafů

Graf 1: Alokace finančních prostředků Tematických operačních programů	27
Graf 2: Prostředky OP VK 2010, 2011	43

Seznam obrázků

Obrázek 1: Mapa NUTS II	25
Obrázek 2: Projektový cyklus	57

Seznam příloh

Příloha 1: Harmonogram klíčových aktivit	97
--	----

Přílohy

Příloha 1: Harmonogram klíčových aktivit

ROK 1.												
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Závěrečné práce							X	X	X	X	X	X
Nákup a zprovoznění vybavení			X	X	X							
Přípravná část projektu a seznamovací semináře			X	X	X							
Hodnotící komise							X	X	X	X	X	X
Proškolení pedagogů				X	X	X					X	X
Tvorby interaktivních výukových materiálů								X	X	X	X	X
Monitoring, účetnictví, publicita a vyhodnocení projektu			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

ROK 2.												
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Závěrečné práce	X	X	X	X	X	X	X	X				
Hodnotící komise	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Proškolení pedagogů				X	X							
Tvorby interaktivních výukových materiálů	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Monitoring, účetnictví, publicita a vyhodnocení projektu	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

ROK 3.												
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Hodnotící komise	X											
Monitoring, účetnictví, publicita a vyhodnocení projektu	X	X	X									

zdroj: Archiv Základní škola, Chrast, okres Chrudim, Projekt Učení může být příjemnou hrou. Dostupné také z: http://skola-chrast.net/htm/grant_opvk.htm